

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav translatologie

Diplomová práce

Bc. Zdeněk Sláma

Komentovaný překlad části románu *The Good Shepherd* od C. S. Forestera s úvodní studií o autorovi, stylu románu a problémech překladu

An Annotated Partial Translation of *The Good Shepherd* by C. S. Forester with an Introduction to the Author, the Novel's Style and Translation Complexities

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucí mé diplomové práce Mgr. Šárce Brotánkové, D. Phil za mnohá velice cenná doporučení a rady a v neposlední řadě také za její trpělivost.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně, že jsem řádně citoval všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 31. července 2023

Zdeněk Sláma

Abstrakt

Tato diplomová práce se skládá ze tří částí. První část tvoří úvodní studie. Ta shrnuje dostupné informace o životě C. S. Forestera, stručně představuje jeho tvorbu a její české překlady a na závěr představuje detailní pohled na román *The Good Shepherd*, který se zabývá dějem románu, jeho zasazením do historického kontextu a jeho podrobnou stylistickou analýzou, v níž se zaměřujeme mimo jiné na typické znaky románu, principy jeho výstavby a použité lexikum. Druhá část této práce je překlad vybrané části zmiňovaného románu. Náplní třetí části je pak rozbor překladatelských problémů, které se vyskytly při tvorbě překladu, a jejich řešení. Mezi ně se řadí především problematika biblických veršů a aluzí obsažených v textu, dále pak například otázky terminologie, reálií či rozkazů a ustálených frází v přímé řeči.

Klíčová slova

C. S. Forester; Dobrý pastýř; překlad; styl; problémy překladu; námořní a válečný román; historická beletrie

Abstract

This thesis consists of three parts. The first part is the introductory study. It sums up available information about the life of C. S. Forester, briefly introduces his works and their Czech translations and finally it brings a detailed look on his novel *The Good Shepherd*, focusing on its plot, its historical context and its in-depth stylistic analysis, which focuses on the novel's typical stylistic features, its composition and used lexis. Second part of this thesis is a translation of a select part of said novel. The third part contains an analysis of translation problems and their solutions. These include the topic of biblical verses and allusions contained within the text, as well as the questions of terminology, facts or orders and set expressions in direct speech.

Key Words

C. S. Forester; The Good Shepherd; translation; style; translation problems; nautical and war novel; historical fiction

Obsah

Úvod.....	1
1. Úvodní studie o autorovi, jeho díle a stylu románu.....	3
1.1. C. S. Forester.....	3
1.1.1. Život C. S. Foreстера	5
1.2. Dílo C. S. Foreстера	7
1.2.1. Klíčová díla C. S. Foreстера	8
1.2.2. České překlady děl C. S. Foreстера	11
1.3. <i>The Good Shepherd</i>.....	13
1.3.1. Děj románu <i>The Good Shepherd</i>	13
1.3.2. Historický kontext románu <i>The Good Shepherd</i>	15
1.3.3. Stylistická analýza románu <i>The Good Shepherd</i>	16
1.3.4. Potenciální vydání překladu	29
2. Překlad	32
3. Komentář	70
3.1. Překladatelská metoda.....	70
3.2. Překladatelské problémy	70
3.2.1. Název románu	71
3.2.2. Biblické verše	72
3.2.3. Terminologie a reálie	75
3.2.4. Mluvnické kategorie vlastních jmen	82
3.2.5. Přímá řeč a rozkazy.....	84
3.2.6. Míry a jednotky	86
3.2.7. Poetičnost	87
Závěr.....	90
Bibliografie.....	92
Přílohy	96
Příloha 1: Text originálu	96
Příloha 2: Soupis děl a překladů	97

Úvod

Tato diplomová práce si klade hned několik cílů. Vzhledem k tomuto rozdělení pozornosti nebude žádný z daných cílů sledován v rozsahu, v němž by se mu bylo možné věnovat, pokud by byl výhradním předmětem této práce, jsme ale přesvědčeni, že právě toto rozdělení pozornosti je vzhledem k zaměření této práce na román *The Good Shepherd* a jeho autora C. S. Forestera ideálním přístupem, neboť jednotlivé části této práce mají za cíl v českém prostředí přinejmenším částečně zaplnit některá bílá místa, co se tohoto autora a jeho díla týče.

Tato práce je strukturovaná do třech částí. První z nich je úvodní studie o autorovi, jeho díle a stylu. V našem stručném pojednání o autorovi shrneme jeho život a budeme mimo jiné konfrontovat dva hlavní prameny, které o něm pojednávají – Foresterovu autobiografii *Long Before Forty* a *Novelist and Storyteller: The Life of C. S. Forester* z pera jeho syna Johna Forestera. Přínos tohoto přístupu vidíme především v tom, že výrazně rozšířenější jsou ve snadno dostupných zdrojích informace z první jmenované biografie, která se na rozdíl od té od Johna Forestera vyznačuje poněkud liberálnějším přístupem k faktům. Rovněž doufáme, že tímto také zlepšíme recepci tohoto autora v českém prostředí, poněvadž (pokud je nám známo) jediná předchozí akademická práce, která se jím u nás zabývala, byla diplomová práce Boženy Honomichlové z roku 1949, která je ale v současné době, zdá se, nedohledatelná (viz Kapitola 1.1.). V úvodní studii se dále budeme stručně zabývat dílem C. S. Forestera obecně, přičemž se zaměříme i na existující překlady jeho děl do češtiny. Následně pak provedeme podrobnou stylistickou analýzu románu *The Good Shepherd* a vzhledem k jeho velice konkrétnímu historickému zasazení rozebereme i jeho historický kontext.

Druhou částí této práce pak bude samotný překlad části románu *The Good Shepherd*, konkrétně prvních přibližně 53 stran (v námi použitém vydání). Překlad zahrnuje krátký úvod, a především pak poměrně rozsáhlý úsek hlavní části románu. K výběru tohoto konkrétního románu nás motivoval zájem o danou tematiku a historické období. Dále jsme také toho názoru,

že *The Good Shepherd* je nejvýznamějším Foresterovým dílem (s výjimkou zatím nepřeložených románů ze ságy o Horatiu Hornblowerovi), které se do dnešního dne nedočkalo českého překladu. Tento fakt je přitom vsutku s podivem, obzvláště vzhledem k nedávné a poměrně úspěšné filmové adaptaci. Tímto částečným překladem bychom chtěli alespoň do jisté míry přispět k zaplnění mezery v českém foresterovském kánonu, přičemž se do budoucna samozřejmě nabízí i možnost případného dopřeložení zbývající části románu a jeho potenciální české vydání. Touto možností se budeme dále zabývat v příslušné kapitole.

Na závěr této práce pak okomentujeme zvolenou překladatelskou metodu a rozebereme některé vybrané okruhy překladatelských problémů a jejich řešení, přičemž zvolená řešení budou pochopitelně patřičně zdůvodněna.

1. Úvodní studie o autorovi, jeho díle a stylu románu

V první části této diplomové práce shrneme dostupné informace o C. S. Foresterovi, jeho životě a díle, přičemž se zaměříme především na relevantní informace a stěžejní či pozoruhodná díla. Pochopitelně se také zaměříme na existující české překlady jeho děl. Dále se budeme podrobněji zabývat románem *The Good Shepherd* [Dobry pastýř], krátce shrneme jeho děj a historický kontext, do nějž jsou fiktivní události popsány v románu zasezeny. Na závěr kapitoly pak provedeme podrobný rozbor klíčových stylistických aspektů tohoto románu. S výjimkou oddílu o českých překladech autorových děl (oddíl 1.2.2.) budeme pro zachování přehlednosti textu odkazovat na jednotlivé tituly jejich anglickými názvy. U nepřeložených děl budeme ve zbylých oddílech této kapitoly uvádět při první zmínce o nich v hranatých závorkách rovněž i naše pracovní překlady jejich názvů. V oddíle 1.2.2., který se zabývá překlady pak budeme z logiky věci používat primárně české názvy, přičemž jejich originální znění uvedeme v závorkách. Pracovní i publikované překlady názvů je dále možno dohledat v soupise autorových děl v příloze číslo 2.

1.1. C. S. Forester

Jak poznamenává publikace *Great Lives From History*: „Navzdory přetrvávající popularitě C. S. Forestera jako spisovatele se jeho životu dostalo jen pramálo akademické pozornosti.“¹ Tomuto tvrzení jsme nuceni dát za pravdu, poněvadž se nám podařilo najít pouze dvě rozsáhlejší díla o jeho životě. Prvním z nich je Foresterova posmrtně vydaná autobiografie *Long Before Forty* [Dlouho před čtyřiceti], která pojednává o prvních jednatřiceti letech jeho života.²

---

¹ GORMAN, Robert F. C. S. Forester. *Great Lives from History: The 20th Century, 1901-2000* [online]. Pasadena (California): Salem Press, c2008 [cit. 2022-06-01]. ISBN 9786611916039. Dostupné z: https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=e000xww&AN=253533&lang=cs&site=ehost-live&ebv=EB&ppid=pp_1283 Citace přeložena autorem.

² FORESTER, C. S. *Long Before Forty* [online]. London: Michael Joseph, 1967, s. 7 [cit. 2022-06-15]. Dostupné z: <https://www.fadedpage.com/showbook.php?pid=20190709> Odkazy na čísla stránek z tohoto zdroje vychází z PDF verze textu dostupné na dané adrese. Stránky v ní nejsou explicitně číslovány.

Takovýto zdroj informací z první ruky je sice neoddiskutovatelným přínosem, ale jak upozorňuje publikace *Great Lives From History*, Forester si někdy realitu poněkud přikrášloval,³ a je tedy nutné brát obsah jeho autobiografie s určitou rezervou. Druhým, a dokonce ještě rozsáhlejším dílem o Foresterově životě je pak jeho biografie *Novelist and Storyteller: The Life of C. S. Forester* z pera jeho syna Johna Forestera. Tento životopis je mnohem důvěryhodnější, dokonce se otevřeně snaží vyvrátit některé nepravdivé či zavádějící informace z Foresterovy autobiografie. Navíc také pokrývá autorův celý život, nikoliv pouze prvních jedenatřicet let. Jeho zásadním nedostatkem ovšem je, že vyšel v nákladu pouhých 250 kusů, z nichž je relativně snadno dostupná pouze digitalizovaná kopie na stránkách online archivu *Archive.org*. Za zmínku rovněž stojí, že C. S. Foresterem se zabývala diplomová práce Boženy Honomichlové z roku 1949,⁴ která by měla být uložena v Knihovně anglistiky a romanistiky FF UK. Naše snaha nahlédnout do dané práce se ovšem setkala s neúspěchem, poněvadž se ji bohužel nepodařilo v depozitáři dohledat.⁵ Vzhledem k stáří dané práce jsme neměli k dispozici ani její anotaci, takže nedovedeme říci, co přesně je jejím obsahem.

Existuje také řada dalších, stručnějších pojednání o Foresterově životě a díle. Pověštinou se jedná o články v nejrůznějších encyklopediích (*Great Lives From History*, *Encyclopedia.com*, *Encyclopedia Britannica* a další), dále pak existuje i krátká biografie C. S. Forestera na webových stránkách C. S. Forester Society, jejímž autorem je podle všeho opět John Forester.⁶ Tato výrazně snadněji přístupná pojednání ale často vycházejí z Foresterovy autobiografie a opakují jeho zavádějící tvrzení. V následující podkapitole budeme pracovat s celou škálou

---

³ GORMAN.

⁴ C. S. Forester - UKAŽ. UNIVERZITA KARLOVA. UKAŽ [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: https://cuni.primo.exlibrisgroup.com/permalink/420CKIS_INST/1ustijj/alma990006330220106986

⁵ NĚMCOVÁ, Marta. *Diplomová práce C. S. Forester [rukopis] / Božena Honomichlová* [elektronická pošta] Message from: Marta.Nemcova@ff.cuni.cz 28. března 2023 10:28 [cit. 2023-07-30] Osobní komunikace.

⁶ C. S. Forester. C. S. FORESTER SOCIETY. *C. S. Forester Society* [online]. [cit. 2022-06-01]. Dostupné z: <https://csforester.wordpress.com/c-s-forester/>

dostupných zdrojů, přičemž se ale budeme snažit konfrontovat především dva dříve zmiňované hlavní prameny a pokusíme se uvádět nepřesné informace na pravou míru.

1.1.1. Život C. S. Forestera

Cecil Scott Forester, vlastním jménem Cecil Louis Troughton Smith, byl britský spisovatel, který proslul především jako autor historických románů s námořní tematikou. Narodil se 27. srpna 1899 v Káhiře.⁷ Podle některých zdrojů byl jeho otec George Smith britský úředník, který pracoval pro egyptské ministerstvo školství.⁸ Podle C. S. Forester Society však působil jako učitel a vzdělával chlapce z místní vyšší třídy.⁹ Ke druhému zmiňovanému tvrzení se přiklání i publikace *Great Lives from History*. Jako původce tvrzení, že Foresterův otec nebyl pouhým učitelem, nýbrž důležitým úředníkem, pak tato publikace identifikuje Foresterovu posmrtně publikovanou autobiografii *Long Before Forty*.¹⁰

Různé prameny se ale shodují v tom, že jeho matka po pár letech odcestovala s malým Cecilem a jeho čtyřmi sourozenci do Londýna, rozcházejí se pouze v letopočtu, pokud nějaký uvádějí (občas se objevuje rok 1901,¹¹ jindy pak poněkud méně přesné vyjádření „když byly Cecilovi tři roky“¹²). Forester se prý naučil číst dříve, než začal chodit do školy, a i v takto raném věku byl náruživým čtenářem, brzy zvládal za den přečíst celou knihu nebo i více.¹³ Mezi lety 1915 a 1918 studoval na Dulwich College.¹⁴ Někdy během této doby se také pokusil

---

⁷ C. S. Forester. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, c2001-2022 [cit. 2022-06-01]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/C._S._Forester

⁸ LUIKKONEN, Petri. C.S. Forester. *Authorscalendar.info* [online]. c2008-2017 [cit. 2022-06-01]. Dostupné z: <http://authorscalendar.info/forester.htm> a WALLENFELDT, Jeff. Life of C.S. Forester?. *Britannica Beyond* [online]. 2021 [cit. 2022-06-01]. Dostupné z:

<https://web.archive.org/web/20220630072504/https://beyond.britannica.com/life-of-c-s-forester> V době citace bylo dostupné na původní adrese: <https://beyond.britannica.com/life-of-c-s-forester>

⁹ C. S. Forester. C. S. FORESTER SOCIETY. *C. S. Forester Society* [online].

¹⁰ GORMAN.

¹¹ LUIKKONEN.

¹² C. S. Forester. C. S. FORESTER SOCIETY. *C. S. Forester Society* [online].

¹³ C S Forester. *Encyclopedia.com* [online]. c2019 [cit. 2022-06-01]. Dostupné z:

<https://www.encyclopedia.com/people/literature-and-arts/english-literature-20th-cent-present-biographies/c-s-forester>

¹⁴ WALLENFELDT.

vstoupit do armády, ale neprošel vstupní zdravotní prohlídkou. Jako důvod se uvádí problémy se srdcem¹⁵ či jeho obecně křehká a hubená postava a to, že nosil brýle.¹⁶ Forester se podle všeho cítil provinile, že se nemohl do války přímo osobně zapojit, a jeho pozdější literární tvorba, která často pojednávala o hrdinských činech ve válce, byla přinejmenším částečně snahou se s onou vinou vyrovnat.¹⁷ Forester se následně rozhodl studovat medicínu a v roce 1918 nastoupil na Guy's Hospital Medical School.

V roce 1921 ale studií zanechal a začal psát pod pseudonymem C. S. Forester. Již tři roky na to, v roce 1924¹⁸, mu vyšel jeho první román *A Pawn Among Kings* [Pěšec mezi králi],¹⁹ v němž se objevují témata, ke kterým se Forester opakovaně vracel ve svých dalších dílech, historické válečné konflikty a konkrétně napoleonské války.²⁰ O dva roky později, v roce 1926, mu pak vyšel jeho první úspěšný román, thriller *Payment Deffered* [Pozdržená platba]. Téhož roku si vzal svou první ženu Kathleen Belcherovou.²¹ V roce 1932 se Forester přestěhoval do Kalifornie a začal pracovat u filmu. Nutno ovšem dodat, že práce na scénářích pro hollywoodské filmy je dalším z aspektů Foresterova života, který ve své autobiografii podle všeho do jisté míry zveličil.²²

V polovině 30. let pak napsal jedny ze svých neúspěšnějších románů: *The African Queen* (1935), *The General* (1936) a *The Happy Return* (1937).²³ Kniha *The African Queen* se dočkala úspěšného filmového zpracování a román *The Happy Return* položil základy pro Foresterovu slavnou knižní ságu o Hornblowerovi. Během španělské občanské války působil Forester jako zahraniční zpravodaj pro *The Times*. A opět v roli zpravodaje zažil v roce 1939 začátek německé

---

¹⁵ C S Forester. *Encyclopedia.com* [online].

¹⁶ LUIKKONEN.

¹⁷ GORMAN.

¹⁸ C S Forester. *Encyclopedia.com* [online].

¹⁹ C. S. Forester. C. S. FORESTER SOCIETY. *C. S. Forester Society* [online].

²⁰ A Pawn Among Kings. GOODREADS. *Goodreads.com* [online]. c2022 [cit. 2022-06-01]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/show/56941950-a-pawn-among-kings>

²¹ C. S. Forester. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online].

²² GORMAN.

²³ C S Forester. *Encyclopedia.com* [online].

okupace Československa.²⁴ Za druhé světové války pracoval pro britské Ministerstvo informací a produkoval pro ně propagandistické materiály.²⁵

V roce 1943 Forester onemocněl arteriosklerózou, kvůli níž měl po zbytek života problémy s chůzí, jak ale sám poznamenal, stále se mohl plavit po moři.²⁶ V roce 1947 se pak podruhé oženil, tentokrát s Dorothy Fosterovou.²⁷ Po zbytek života ho provázely zdravotní obtíže. Jeden zdroj tvrdí, že Forester prodělal dvojici infarktů v letech 1948 a 1962,²⁸ zatímco jiný mluví o tom, že prodělal infarkt v roce 1961 a v roce 1964 mrtvici.²⁹ Tu zmiňuje i jeho krátká biografie na stránkách C. S. Forester Society.³⁰ V Foresterově biografii *Novelist and Storyteller: The Life of C. S. Forester* jeho syn John uvádí, že v roce 1948 Forester prodělal masivní infarkt³¹ a v roce 1964 poměrně těžkou mrtvici.³² Informace o zbylých dvou zmiňovaných datech se nám do této chvíle nepodařilo ověřit, a prozatím je tedy pokládáme za mylné. C. S. Forester zemřel 2. dubna 1966 ve Fullertonu v Kalifornii ve věku 66 let.³³

1.2. Dílo C. S. Forestera

C. S. Forester byl za dobu své aktivní literární tvorby poměrně produktivním autorem. Na začátku své literární kariéry si prý spočítal, kolik mívají romány slov, vyprodukoval příběh o příslušné délce a začal okamžitě pracovat na dalším. V průběhu několika let ale tento přístup přehodnotil a začal příběhy svých románů promýšlet do detailu ještě, než začal psát. A nakonec si vytvořil systém, který spočíval v tom, že každý den vyprodukoval pevně daný počet slov.³⁴

---

²⁴ LUIKKONEN.

²⁵ C S Forester. *Encyclopedia.com* [online].

²⁶ LUIKKONEN.

²⁷ C. S. Forester. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online].

²⁸ C S Forester. *Encyclopedia.com* [online].

²⁹ LUIKKONEN.

³⁰ C. S. Forester. C. S. FORESTER SOCIETY. *C. S. Forester Society* [online].

³¹ FORESTER, John. *Novelist and Storyteller: The Life of C. S. Forester Vol. 2* [online]. Lemon Grove, California: John Forester, 2001, s. 501 [cit. 2022-06-15]. ISBN 9780940558069. Dostupné z: <https://archive.org/details/noveliststorytel0002fore/mode/2up>

³² FORESTER, John. *Novelist and Storyteller: The Life of C. S. Forester Vol. 2* [online]. s. 716.

³³ WALLENFELDT.

³⁴ GORMAN.

Existuje celá řada soupisů Foresterových děl, většina je ale nějakým způsobem neúplná či matoucí – jeden z nejlepších (a nejprehlednějších), na něž jsme narazili, je dostupný na webových stránkách C. S. Forester Society,³⁵ přičemž poměrně dobře zpracovaný je i ten na webu bookseriesinorder.com,³⁶ a další seznam autorových děl dostupný v archivované podobě rovněž na stránkách C. S. Forester society poskytuje řadu informací o různých vydáních autorových děl.³⁷ Nejvýraznějším nedostatkem seznamu C. S. Society je zdvojení knihy *The Happy Return*, pokaždé s jiným rokem vydáním (správným 1937 a chybným 1945). Ve finále jsme ale nebyli zcela spokojeni s žádným z existujících soupisů, a proto jsme se pro potřeby této práce rozhodli vypracovat vlastní, který je založen na tom z webových stránek C. S. Forester Society, ale je rozšířen o alternativní názvy, obsahuje některé doplňující informace k jednotlivým publikacím, vynechává souborná vydání a má navíc celou sekci zaměřenou na české překlady Foresterových děl. Tento seznam přikládáme k této práci jakožto přílohu 2.

1.2.1. Klíčová díla C. S. Forestera

Různé soupisy Foresterových děl uvádí zpravidla jiné množství titulů, na základě našeho vlastního seznamu založeného na srovnávání celé řady zdrojů (viz příloha 2) jsme přesvědčeni, že C. S. Forester celkem napsal 35 románů, jednu novelu (různé zdroje klasifikují *The African Queen* buď jako novelu, nebo jako román), jednu knihu pro děti (některé zdroje řadí mezi knihy pro děti i román *The Barbary Pirates* [Berberští piráti]), pět sbírek povídek, dvě divadelní hry (v jednom případě pouze jako spoluautor), šest knih většinou klasifikovaných jako literatura faktu, tři autobiografické knihy a jednu obtížněji zařaditelnou doprovodnou publikaci ke své sáze o Hornblowerovi. Informace o jednotlivých knihách jsou většinou dostupné přinejmenším

---

³⁵ Books. C. S. FORESTER SOCIETY. *C. S. Forester Society* [online]. [cit. 2023-07-29] Dostupné z: <https://csforester.wordpress.com/c-s-forester/books/bibliography/>

³⁶ C. S. Forester Books in Order. BOOK SERIES IN ORDER. *Bookseriesinorder.com* [online]. [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.bookseriesinorder.com/c-s-forester/>

³⁷ WILDEN, Mark. *C. S. Forester: A Bibliography*. Last updated September 04, 2006 [online]. [cit. 2023-07-29] Dostupné z: https://csforester.files.wordpress.com/2016/02/wilden_bibliography.pdf

v některých encyklopediích zmiňovaných v kapitole 1.1. Některé bližší informace, například ohledně vzniku některých děl, pak lze nalézt v biografii od Johna Forestera.

Foresterova raná tvorba od začátku jeho literární kariéry až přibližně do konce 20. let se skládala z životopisů historických osobností, které *Great Lives From History* označují jako „hack“ biographies³⁸ (čímž nejspíše naráží na jejich diskutabilní kvalitu jakožto biografii), a románů, jako například *The Paid Piper* [Zaplacený dudák] (1924), *A Pawn Among Kings* (1924) nebo *Payment Deffered* (1926). Už tehdy se část jeho tvorby zaměřovala na období napoleonských válek, například román *A Pawn Among Kings* nebo biografie *Napoleon and His Court* [Napoleon a jeho dvůr] či *Josephine, Napoleon's Empress* [Josefína, Napoleonova císařovna]. Do napoleonských válek se Forester ve své tvorbě vrátil i ve 30. létech ve dvojici románů zasazených do období španělské války za nezávislost, *Death to the French* [Smrt Francouzům] (1932; ve Spojených státech vydáno pod názvem *Rifleman Dodd*) a *The Gun* [Kanón] (1933).

V roce 1937 se pak Forester inspiroval svými zážitky během plavby na lodi z Kalifornie do Británie a napsal román *The Happy Return* (ve Spojených státech vydáno pod názvem *Beat to Quarters*), první díl své kultovní ságy o Horatiu Hornblowerovi,³⁹ fiktivním důstojníkovi britského Královského námořnictva, a jeho dobrodružstvích během napoleonských válek. Další příběhy o Hornblowerovi a jeho postupném vzestupu až do hodnosti admirála vyprávěl Forester po zbytek svého života v dalších deseti románech (z nichž jeden byl vydán posmrtně), několika povídkách a jedné doprovodné knize.

Dalším obdobím, do kterého Forester opakovaně zasazoval své knihy, byla první světová válka. Jeho první knihou, která se tímto obdobím zabývá, je jeden z jeho nejranějších románů s námořní tematikou *Brown on Resolution* [Brownovo odhodlání] z roku 1929, jež vypráví o hrdinném boji jediného přeživšího člena posádky fiktivního britského křižníku HMS

---

³⁸ GORMAN.

³⁹ C. S. Forester. C. S. FORESTER SOCIETY. *C. S. Forester Society* [online].

Charybdis proti německému křižníku SMS Ziethen.⁴⁰ Do této doby je zasazen i děj jednoho z Foresterových nejslavnějších románů *The African Queen* (1935), který se v roce 1951 dočkal úspěšného stejnojmenného filmového zpracování.⁴¹ Dalším jeho dílem zasazeným do první světové války je pak román *The General* (1936) zachycující psychiku tehdejších důstojníků britské armády.⁴²

Třetím významným časovým okruhem pro Foresterovy knihy pak byla druhá světová válka. Řadí se sem například román *The Ship* z roku 1943. Ten vypráví o boji fiktivního britského křižníku HMS Artemis proti italskému válečnému námořnictvu. Tato kniha je podle všeho inspirována druhou bitvou u Syrty a Foresterovými zážitky na palubě křižníku HMS Penelope.⁴³ Pro nás nejdůležitější knihou odehrávající se v tomto období je pak román *The Good Shepherd* (1955), který popisuje 52 hodin z cesty spojeneckého konvoje napříč Atlantikem z pohledu George Krause, kapitána jednoho z doprovodných plavidel, amerického torpédoborce USS Keeling.⁴⁴ Tato kniha také obsahuje velice detailní a věrný popis protiponorkového boje. Další z Foresterových děl zasazených do druhé světové války je pak sbírka povídek *Man in the Yellow Raft* [Muž ve žlutém člunu] (1954) a posmrtně vydaná sbírka povídek *Gold from Crete* [Zlato z Kréty] (1970).

Další skupinou Foresterových románů, ačkoli tentokrát nikoliv časově vymezenou, jsou psychologické thrillery s kriminální tematikou. Do této skupiny se řadí autorův první úspěšný

---

⁴⁰ Brown on Resolution. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, c2001-2022 [cit. 2022-06-05]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Brown_on_Resolution

⁴¹ The African Queen (film). In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, c2001-2022 [cit. 2022-06-05]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/The_African_Queen_\(film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/The_African_Queen_(film))

⁴² The General (Forester novel). In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, c2001-2022 [cit. 2022-06-05]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/The_General_\(Forester_novel\)](https://en.wikipedia.org/wiki/The_General_(Forester_novel))

⁴³ The Ship (novel). In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, c2001-2022 [cit. 2022-06-05]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/The_Ship_\(novel\)](https://en.wikipedia.org/wiki/The_Ship_(novel))

⁴⁴ The Good Shepherd (novel). In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, c2001-2022 [cit. 2022-06-05]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/The_Good_Shepherd_\(novel\)](https://en.wikipedia.org/wiki/The_Good_Shepherd_(novel))

román *Payment Deferred* (1926), román *Plain Murder* [Prostá vražda] (1930) či dlouhá léta ztracený a až nedávno vydaný román *The Pursued* [Pronásledovaný] (2011).⁴⁵

Řada Foresterových děl se dočkala filmových adaptací. V tomto ohledu je potřeba zmínit především adaptace ságy o Horatiu Hornblowerovi, a to filmovou z roku 1951 a seriálovou z let 1998-2003. Je záhodno také opět připomenout filmovou adaptaci románu *The African Queen* z roku 1951, za níž dostal americký herec Humprey Bogart svého jediného Oscara.⁴⁶ Je rovněž třeba připomenout film *Sink the Bismarck!* [Potopte Bismarck] (1960), natočený podle Foresterovy stejnojmenné knihy z roku 1959 (vyšla také pod jmény *Hunting the Bismarck* a *The Last Nine Days of the Bismarck*).⁴⁷ Pro nás je ale nejzajímavější ta nejnovější z adaptací Foresterových děl, film *Greyhound* z roku 2020, který je natočený podle knihy *The Good Shepherd*.⁴⁸ Je poněkud kuriózní, že navzdory této poměrně úspěšné a dobře přijaté filmové adaptaci do této doby nevznikl žádný český překlad tohoto díla. Existence této adaptace by ale mohla pro nakladatele i takto dodatečně zatraktivnit možnost vydání českého překladu tohoto románu. Přinejmenším do budoucna by šanci na vydání překladu románu *The Good Shepherd* mohlo zvýšit vypršení nutnosti zajistit k němu práva. Jak ale podrobněji rozebíráme v kapitole 1.3.4., tento faktor bude aktuální až v poněkud delším časovém horizontu.

1.2.2. České překlady děl C. S. Forestera

Situace s českými překlady knih C. S. Forestera je poněkud zvláštní. Při nahlédnutí do katalogu Národní knihovny České republiky nalezneme Foresterovo dílo v českém překladu ve značně nekompletní podobě.⁴⁹ Narazíme na první tři (podle data vydání) díly ságy o Horatiu

---

⁴⁵ LUIKKONEN

⁴⁶ *The African Queen* (film). In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online].

⁴⁷ *The Last Nine Days of the Bismarck*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, c2001-2022 [cit. 2022-06-05]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Last_Nine_Days_of_the_Bismarck

⁴⁸ *Greyhound* (film). In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, c2001-2022 [cit. 2022-06-05]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Greyhound_\(film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Greyhound_(film))

⁴⁹ Online katalog Národní knihovny ČR. *Národní knihovna České republiky* [online]. c2014 [cit. 2022-06-05]. Dostupné z: <https://bit.ly/3NU5U1Z>

Hornblowerovi – *Šťastný návrat* (1947; *The Happy Return*, 1937), *Řadová loď* (1948; *The Ship of the Line*, 1938) a *S vlajícími prapory* (1948; *Flying Colours*, 1938) v překladu A. J. Urbana (u *Řadové lodi* je jako překladatel uveden i Arnošt Šulc). *Šťastný návrat* a *Řadová loď* se pak objevují i v překladu Leonida Křížka z let 1998 a 2004. V katalogu NK ČR se dále objevuje dvojice překladů románu *Křižník Artemis* (v originále *The Ship*, 1943), a to od K. B. Palkovského s doslovem A. J. Urbana z roku 1948 a od Ivana Hrbka z roku 1993. Pak zde již figuruje pouze překlad románu *Africká královna* (1993; *The African Queen*, 1935) od Věry Hrubé a románu *Generál* (1937; *The General*, 1936) od Františka Hellera. Podle webu databazeknih.cz ale existují překlady ještě několika dalších dílů ságy o Hornblowerovi, konkrétně *Velitel eskadry* (1949; *The Commodore*, 1945) od Arnošta Šulce, *Poručík Hornblower* (1972; *Lieutenant Hornblower*, 1952) od Svetozára Šimka a *Kadet Hornblower* (2021; *Mr. Midshipman Hornblower*, 1950) od Leonida Křížka.⁵⁰ Většinu zmiňovaných překladů pak lze dohledat v Databázi českého uměleckého překladu.⁵¹ Dále je pak podle všeho momentálně v přípravě překlad románu *Hornblower a HMS Hotspur* (*Hornblower and the Hotspur*, 1962) s plánovaným vydáním v roce 2023.⁵² Kdo je překladatelem tohoto titulu, se nám nepodařilo dohledat.

Je skutečně zarážející, že rozsáhlé prozaické dílo C. S. Forestera u nás bylo uvedeno jen v několika překladech, prapodivná je i absence části těchto publikací v katalogu NK ČR a fakt, že neexistuje žádný překlad románu *The Good Shepherd*, přestože se nedávno dočkal poměrně úspěšné filmové adaptace pod jménem *Greyhound*. Tato diplomová práce má za cíl uvedené nedostatky částečně napravit. V úvodní studii čtenáře seznamuje se životem, dílem a stylem C.

---

⁵⁰ Cecil Louis Troughton Smith. DATABÁZE KNIH. *Databazeknih.cz* [online]. c2008-2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/vydane-knihy/cecil-louis-troughton-smith-1858>

⁵¹ C. S. Forester. ÚSTAV TRANSLATOLOGIE FF UK A KATEDRA ANGLISTIKY A AMERIKANISTIKY FF MU. *Databáze českého uměleckého překladu* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.databaze-prekladu.cz/autor/jn19990002348>

⁵² Hornblower a HMS Hotspur. DATABÁZE KNIH. *Databazeknih.cz* [online]. c2008-2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/hornblower-hornblower-a-hms-hotspur-510333>

S. Forestera a v neposlední řadě předkládá komentovanou ukázkou překladu tohoto úspěšného románu.

1.3. *The Good Shepherd*

Jak již bylo řečeno, Foresterův román *The Good Shepherd* byl poprvé vydán v roce 1955 a tematicky se řadí do prózy s námořní tematikou. Toto zařazení je v rámci Foresterovy tvorby časté, a především mezi jeho úspěšnějšími díly je takřka pravidlem. V následujících podkapitolách ale ukážeme, že *The Good Shepherd* má řadu pozoruhodných znaků, díky nimž stojí za pozornost.

1.3.1. Děj románu *The Good Shepherd*

Román *The Good Shepherd* se skládá ze tří částí. Ty nenesou žádný název a jsou označeny pouze čísly. První část svým obsahem nejbližší odpovídá prologu a pro přehlednost ji takto budeme dále nazývat. Malebně až poeticky nás uvádí do děje – vykresluje obraz konvoje plavícího se přes nezměrnou hladinu severního Atlantiku vstříc svému cíli a s až filozofickým nádechem mu přibližuje nebezpečí, jež takové plavba skýtá, a jak důležité je, aby konvoj dopravil svůj náklad do cíle. Část knihy označená číslem 2 pak tvoří naprostou většinu románu. Popisuje dobu 52 hodin rozdělenou do 13 čtyřhodinových hlídek, během níž konvoj absolvuje nejnebezpečnější část své cesty – plavbu uprostřed severního Atlantiku, kde nemůže spoléhat ani na americkou ani na britskou leteckou podporu. Události těchto 52 hodin sledujeme z můstku torpédoorbce USS Keeling, kde fregatní kapitán a zároveň velitel doprovodu konvoje George Krause dělá vše, co je v jeho silách, aby splnil svou povinnost a ochránil konvoj před útoky německých ponorek.

Krause je poněkud neobvyklým protagonistou; svým způsobem je člověkem průměrným až nudným, který za celý svůj život nikdy v ničem zvlášť nevynikal. Narodil se do rodiny

luteránského kazatele, a když krátce po dostudování střední školy osiřel, byl místním senátorem nominován na prestižní námořní akademii v Annapolis. Tu sice Krause úspěšně vystudoval, ale v meziválečném období nebylo pro někoho, jako byl on, v americkém námořnictvu příliš příležitostí pro kariérní postup, a tak dlouhá léta marně čekal na kýžené povýšení a příležitost být kapitánem vlastní lodi. Dočkal se až po vstupu Spojených států do druhé světové války, po němž došlo ke značnému nárůstu výroby nových válečných lodí a Krause se ve svých dvaadvaceti letech stal kapitánem USS Keeling.

Již krátce po začátku první ze třinácti hlídek dochází ke kontaktu s ponorkou a začíná tak smrtící hra na kočku a myš, v níž není zcela jasné, kdo je kočkou a kdo myší. Vyprávění o průběhu plavby se prolíná s Krausovými interními monology, v nichž můžeme pozorovat, jak se pomocí svého striktně logického uvažování snaží správně, a především rychle vyhodnotit situaci a podniknout adekvátní kroky. Momenty zdánlivého klidu a Krausovy introspekce se střídají se zběsilými souboji s několika ponorkami, zatímco Krause, který se za celou dobu nevzdálí ze svého stanoviště na můstku, neustále zápolí se stupňující se únavou, psychickým vypětím a fyzickým nepohodlím. V průběhu plavby je potopeno sedm lodí z konvoje a jeden z torpédoborců, které jej doprovázely, zatímco doprovodu se podaří zničit tři z útočících ponorek. Druhá část knihy pak končí, když konvoj dorazí do blízkosti Britských ostrovů a jeho ochranu přebírají lodě Královského námořnictva.

Závěr románu tvoří třetí část, kterou lze označit za epilog (a dále na ni tak budeme odkazovat). V ní se vysílený Krause modlí ve své kajutě, vzpomíná na svou minulost – své dětství, dlouhá léta života v námořnictvu, nešťastné manželství – a následně se mu konečně dostane zasloužené odměny – klidného spánku.

1.3.2. Historický kontext románu *The Good Shepherd*

Román *The Good Shepherd* popisuje fiktivní střet mezi doprovodem spojeneckého konvoje a německými ponorkami během druhé bitvy o Atlantik, konkrétně v roce 1942. Ačkoli jiné námořní bitvy druhé světové války jsou možná lákavějším tématem, je i tato část konfliktu poměrně hojně zastoupena v odborné literatuře, a to jak encyklopedické (např. *Encyclopedia Britannica*), tak i v jiných publikacích pojednávajících o bojích na mořích v průběhu druhé světové války, jako například *Námořní válka vrcholí* od Jaroslava a Ivana Hrbka.

Spojené státy americké se po japonském útoku na americkou námořní základnu v Pearl Harboru staly přímým účastníkem bojů druhé světové války. Německé námořnictvo pod velením admirála Dönitze toho využilo a jeho ponorky začaly napadat konvoje u amerického pobřeží,⁵³ což vedlo v první polovině roku 1942 k masivnímu nárůstu potopené tonáže spojeneckých plavidel. Jen za toto období ztratili spojenci více nákladu než za předchozí dva a půl roku.⁵⁴ U amerického pobřeží totiž spojenecké lodě stále pluly samostatně, nikoliv v konvojích a nebyla dodržována ani další protiponorková opatření.⁵⁵ Takovéto obrovské ztráty lodí a nákladu byly pochopitelně nepřijatelné. Britské hospodářství bylo na lodní dopravě ze Spojených států závislé, a to nejen co se týče válečného průmyslu, ale i výživy obyvatelstva.⁵⁶ V průběhu roku 1942 byl systém konvojů postupně zesilován a rozšiřován a německé ponorky se opět začaly soustředit na útoky uprostřed Atlantiku.⁵⁷ Tam se totiž nacházela jakási mezera mezi oblastmi, kde mohly poskytnout leteckou podporu letadla z britských či kanadských základen. Spojenci se tuto mezeru snažili zacelit pomocí nasazení letounů Liberator, které měly delší dolet,⁵⁸ a také pomocí eskortních letadlových lodí – přestavěných nákladních lodí, které

---

⁵³ HRBEK, Jaroslav a Ivan HRBEK. *Námořní válka vrcholí: Od obléhání Malty k boji u Severního mysu*. Praha: Naše vojsko, 1995, s. 13. ISBN 80-206-0443-X.

⁵⁴ Battle of the Atlantic. ENCYCLOPEDIA BRITANNICA. *Britannica.com* [online]. c2022 [cit. 2022-06-28]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Battle-of-the-Atlantic>

⁵⁵ HRBEK, s. 14.

⁵⁶ HRBEK, s. 11.

⁵⁷ Battle of the Atlantic. ENCYCLOPEDIA BRITANNICA. *Britannica.com* [online].

⁵⁸ HRBEK, s. 151.

byly vybaveny letovou palubou a měly za úkol doprovázet konvoje. Jiné typy doprovodných plavidel bojovaly s ponorkami pomocí nejrůznějších moderních technologií, jako je radar, sonar nebo vysokofrekvenční zaměřovač radiových signálů (HF/DF).⁵⁹

1.3.3. Stylistická analýza románu *The Good Shepherd*

V této kapitole se budeme zabývat výraznými stylistickými aspekty románu *The Good Shepherd*. Zde se zaměříme pouze na originál, ačkoli tyto stylistické znaky mají pochopitelně vliv na překlad románu a lze je zpravidla považovat rovněž za překladatelské problémy. Jejich řešením v překladu se ale budeme zabývat později, v příslušné kapitole a jejích podkapitolách.

Při rozboru stylu románu *The Good Shepherd* je patrný jasný předěl mezi dvěma stylisticky a obsahově odlišnými celky, z nichž první je tvořen prologem a druhý se skládá z hlavní části románu a epilogu. Celá řada prvků autorského stylu se objevuje napříč oběma těmito částmi, zpravidla se ale projevují rozdílnými způsoby. Z tohoto důvodu budeme u stylistických jevů, které se vyskytují v obou částech románu upozorňovat na rozdíly v tom, jak se v jednotlivých částech projevují a u jevů, které jsou typické pouze pro některou z částí románu nebo jsou jinak zajímavé z hlediska jejich distribuce v textu, na danou skutečnost rovněž upozorníme. Značnou část zajímavých rysů budeme ilustrovat především na příkladech z prologu (pokud se v něm vyskytují), protože zde vykazují skutečně vysokou koncentraci a pomáhají tak utvářet rozvláchnou, lyrickou atmosféru.

Jedním z hlavních principů výstavby románu *The Good Shepherd* je prolínání rovin světa skutečného a světa myšlenek. Konkrétní realizace tohoto principu je ale odlišná v prologu a ve zbytku románu. V prologu je reálný svět takřka statický, jen jakýsi živý obraz s minimálním dějem, který čtenář vnímá z neosobního, v některých momentech až ptačího pohledu. Dochází v něm tedy k prolínání neosobních scén s odosobněnými úvahami, zatímco ve zbytku románu

---

⁵⁹ HRBEK, s. 23-24.

dochází k prolínání vysoce dynamického děje s myšlenkovými pochody hlavního hrdiny, které volně přechází do pásma vypravěče a naopak. Specifika tohoto jevu ve zbytku románu ale budeme analyzovat později. Nejprve se zaměříme na jeho výskyt v prologu.

Na začátku románu autor vykresluje mikrokosmos, v němž se bude odehrávat děj – kruhový kus mořské hladiny v dáli splývající s oblohou:

The line where the watery sky met the grey sea was not well defined; it was as if the cheerless clouds grew denser out towards that circle until at the final meeting, all the way round, there was not an abrupt transition, but a simple mingling of twin elements.⁶⁰

Záhy dochází k prvnímu přechodu mezi realitou a myšlenkami. Tento přechod je stěží postřehnutelný, poněvadž k němu dochází přirozeně, uvnitř souvětí. Nejprve se posouváme za horizont k neviděnému a následně se potápíme do hloubi oceánu za neznámým a neprozkoumaným:

Beyond the circle, in every direction, the sea extended for a thousand miles, and beneath it the water was two miles deep; neither figure was easily to be grasped by the imagination, although acceptable as an academic fact. Two long miles below lay the sea bottom, darker than the centre of the longest and darkest tunnel ever built by man, under pressures greater than any ever built up in factory or laboratory, a world unknown and unexplored, to be visited not by men but perhaps by their dead bodies encased in and made part of the iron coffins of their crushed-in ships. And the big ships, to insignificant man so huge and so solid, sank to that sea bottom, to the immemorial ooze in the darkness and cold, with no more ado or stir than would be caused comparatively by specks of dust falling on a ballroom floor. (1)

Tato pasáž je z velké části vystavěna na kontrastech, které srovnávají lidské výtvořiny s oceánem: „...**darker than the center of the longest and darkest tunnel** ever built...“, „...pressures greater **than any ever built** up in factory or laboratory...“ Pro posílení poetického efektu pak používá například aliterace: „a world **unknown and unexplored**...“ A podobně poeticky působí též závěr této pasáže tvořený obrazem vraku lodi, který navzdory své velikosti dopadá na dno moře bezvýznamný jako smítko prachu. Je třeba dodat, že aliterace je v prologu využita i na

---

⁶⁰ FORESTER, C. S. *The Good Shepherd*. London: Penguin Books, 2021, s. 1. ISBN 978-0-241-47527-0. Veškeré další citace tohoto zdroje odkazují na toto vydání a budou uvedeny v závorce v textu.

řadě dalších míst, jako například: „...the **intelligence** and **ingenuity** of man...“ či „...not **machined** to any **measureable** tolerance...“

Následuje přechod zpět do skutečného světa, k němuž tentokrát dochází mezi odstavci a je tím pádem patrnější. Vracíme se zpět do téhož výseku moře, ale důraz již není kladen na moře samotné, nýbrž na lodě, které se po něm plaví. V této pasáži se vyskytuje souvětí, které je jedním z nejlepších příkladů jednoho z nejvýraznějších stylistických aspektů celého textu, tj. velice dlouhých souvětí s komplikovanou syntaxí:

To each one as it arrived the ships made obeisance, rolling far over, and then heaving up their bows, mounting towards the sky, next rolling far over the other way, bows down, sterns up, slithering down the long slope before beginning the next roll and the next pitch, the next rise and the next fall; there were many ships in many lines and many columns, and by looking at the ships the course and position of each wave could be traced diagonally across line and column – ships here rising on the crest and there sinking in the trough until the mastheads only were visible, ships here rolling far to port and ships there rolling far to starboard, towards each other and away, as long as patience could endure to watch. (2)

V celém textu se vyskytuje řada složitých souvětí, ale toto je jedním z nejdelších, a navíc obsahuje celou řadu příkladů komplikované syntaxe typické pro tento román. Objevuje se zde například hned několik polovětných konstrukcí („rolling far over,“ „heaving up their bows,“ „rising on the the crest“ ...).

Dále se zde vyskytuje několik způsobů dělení jednotlivých vět v souvětí, nejčastěji jsou to pochopitelně čárky. Vyskytuje se zde ale i středník, který označuje v rámci hierarchie interpunkčních znamének vztah těsnější než věty oddělené tečkou, ale volnější než věty oddělené čárkou, či dvojtečkou.⁶¹ Objevuje se zde i pomlčka, která se může objevovat v podobných situacích jako čárka, ale označuje výraznější oddělení.⁶² Všechna tato interpunkční znaménka jsou zastoupena i ve zbytku textu, přičemž čárky jsou pochopitelně i

---

⁶¹ QUIRK, Randolph, Sidney GREENBAUM, Geoffrey LEECH a Jan SVARTVIK. *A Comprehensive Grammar of the English Language*. London and New York: Longman, 1985, s. 1612. ISBN 0-582-51734-6.

⁶² QUIRK, s. 1612.

nadále nejčastější. Pomlčky jsou v textu také používány pro oddělení vložených vět a dalších celků, jako například zde:

...the latter differences might bring about disaster in twenty minutes, but the human variable – a careless order or a mis-heard order, a wheel turned the wrong way or a calculation brought to a wrong conclusion – could bring disaster in twenty seconds. (4)

Jak poznamenává Geoffrey Leech, použití různě silných interpunkčních znamének i jejich různá koncentrace signalizují rytmus a intonaci, které by byly využity, kdyby byl text čten nahlas.⁶³ Výstavba textu tedy má v takových pasážích (máme zde opět na mysli především prolog) za následek vznik velkého množství pauz, a tím pádem i jeho výraznou rytmizaci. S měnící se délkou částí souvětí se rovněž zrychluje či zpomaluje jejich tempo. V textu jsme sice neobjevili žádný pevný vzorec, podle něž by byla tato dlouhá souvětí konstruována, lze v něm ale pozorovat jisté tendence, které mu propůjčují jeho typický, proměnlivý rytmus. V souvětích zpravidla dochází ke střídání výrazně dlouhých jednotek s jednotkami velice krátkými, případně celou sekvencí velice krátkých jednotek, přičemž výrazně dlouhé jednotky bývají častěji v souvětí v první pozici a krátce před koncem, či přímo na konci. Poslední jednotka ale může být poměrně často naopak krátká a působí pak takřka jako pointa souvětí. Pro ilustraci některých těchto tendencí použijeme opět předchozí ukázkou, tentokrát ovšem po vzoru Leeche přepsanou do formy připomínající báseň:

All kinds of men,
of slow reactions and of fast,
cautious men and reckless men,
men of vast experience and men of almost none;
and the differences between the men were of more importance than the differences between
the ships;
the latter differences might bring about disaster in twenty minutes,
but the human variable –
a careless order or a mis-heard order,
a wheel turned the wrong way or a calculation brought to a wrong conclusion –
could bring disaster in twenty seconds. (4)

---

⁶³ LEECH, Geoffrey a Mick SHORT. *Style in Fiction: A Linguistic Introduction to English Fictional Prose*. 2nd edition. Harlow: Pearson, 2007, s. 174-175. ISBN 978-0-582-78409-3.

Toto souvětí sice nezačíná dlouhou jednotkou, dochází v něm ale ke střídání sekvencí krátkých jednotek s dlouhými, před koncem se vyskytuje dlouhá jednotka a na samém konci jednotka krátká. Některých místech prologu pak po podobných dlouhých souvětích vyskytuje ještě krátká věta jednoduchá, která podobně jako krátké věty na konci souvětí působí jako jakási pointa daného souvětí a rovněž přispívá k rytmizaci textu, například:

But despite these variations of course it would soon be apparent to the observer that the resultant general direction of travel of this mass of ships was eastward, doggedly and steadily, so that with every hour that passed they had covered a few of the thousand miles that lay between them and their easterly goal, whatever it might be. **The same spirit animated each ship.** (2-3)

A cautious man might linger awhile before giving the order, waiting to see what the others were doing, and those moments of delay could bring the bows of a ship in the next column pointing right at the beam, at the center and heart, of the ship that hesitated. **A touch could be death.** (5)

V těchto případech je vzhledem k obzvláště silnému oddělení pomocí tečky rytmický efekt o to výraznější. Za povšimnutí stojí také, že v obou případech se jedná o poslední větu v daném odstavci. K rytmizaci textu přispívají i další stylistické prvky, jako například příležitostná inverze, která se vyskytuje například v již zmíněné pasáži „a world unknown and unexplored“ (1), přičemž je v tomto případě doplněna i o aliteraci, která rovněž přispívá k poetickému, stylisticky vyššímu ladění textu. Rytmičující efekt mají i další použité principy výstavby textu, jimiž se budeme dále zabývat, jako jsou například výčty či paralelní struktury.

Ve statictějších částech textu, jako je především právě prolog, se také často uplatňují výčty, například ve větě: „And the ships were diversified like their motions – big ships and small, samson posts and cargo booms, freighters and tankers, new ships and old.“ (2) Specifickým a výrazným typem výčtu, který je obzvláště hojně zastoupen, je výčet obsahující figuru opakování. Dochází k němu například v následující větě, v níž se opakuje slovo *men*, které je pak v prologu takto využito i na několika dalších místech (objevuje se i opakování přivlastňovacího *men's*), a stává se tak skutečně výrazným stylistickým prostředkem:

All kinds of men, of slow reactions and of fast, cautious men and reckless men, men of vast experience and men of almost none; and the differences between the men were of more importance than the differences between the ships... (4)

Zmiňované výčty jsou stylisticky pozoruhodné hned ze dvou důvodů. Za prvé již samy o sobě výčty opět ovlivňují rytmus či tempo textu. Zároveň ale, jak můžeme pozorovat na předchozích dvou příkladech, jednotlivé položky ve výčtech jsou často tvořené dvojicí jednotek, často symetrickou, například „men of vast experience and men of almost none“ (4). Jak ilustruje předchozí příklad, tyto jednotky poměrně často kontrastů.

Kontrast je obecně jedním z principů, s jehož pomocí jsou v románu (a především v prologu) vystavěny paralelní struktury, které jsou jeho dalším výrazným stylistickým prvkem. Obzvláště v prologu se vyskytuje řada paralelismů založených na opakování syntaktických struktur, jako například:

Yet they **all seemed to be animated by one will, all heading doggedly to the east...** (2)

Nevertheless, continuous observation would also reveal **that the animating spirit was not infallible, that these ships were not faultless machines.** (3)

That might have been expected by the experienced observer even if each ship had been a mere machine not subject to human direction, because every ship was different from her neighbours; **each reacted slightly differently** at the application of the rudder, **each was influenced in a different way** by the waves which met her from dead ahead, or on the bow, or on the beam, and **each was variously influenced by the wind.** (3)

V prologu se tyto paralelní struktury objevují ve skutečně extrémní koncentraci, kupříkladu mezi druhým a třetím z předchozích souvětí je jen jediná věta. Část paralelismů je pak vystavěna na bázi antiteze, například:

...to be visited not by men but perhaps by their dead bodies encased in and made part of the iron coffins of their crushed-in ships. (1)

V předchozí větě se rovněž nachází další z výskytů aliterace, jež opět přispívá k posílení poetického ladění textu.

Již dříve jsme se v této kapitole zmínili o prolínání reálného světa a světa myšlenek.

V prologu k těmto přechodům, vyjma již zmíněných příkladů, dochází ještě několikrát, naplno

se ale tento princip výstavby textu uplatňuje až v hlavní části románu, v ní se totiž střídají nejen statické, popisné pasáže s dějovými pasážemi, ale i dialogy s interním monologem hlavního hrdiny. Výskyt a střídání těchto typů pasáží by samy o sobě nebyly nijak zvlášť neobvyklé, ale především práce s přechody mezi pásmem vypravěče a interním monologem protagonisty je skutečně pozoruhodná.

Tyto přechody jsou zpravidla natolik nenápadné, že pásmo vypravěče a Krausovy myšlenky splývají dohromady natolik, že je v některých případech dosti obtížné hranici mezi nimi přesně identifikovat. Tento efekt je zapříčiněn několika charakteristickými znaky pásu vypravěče a způsobem reprodukce Krausových myšlenek v románu.

Vypravěč v *The Good Shepherd* není výrazně nekonvenční, ale jak již bylo zmíněno, má několik klíčových vlastností. Román je vyprávěn ve třetí osobě v minulém čase, zajímavou odchylku od „klasického“ vyprávění ve třetí osobě představuje fakt, že vypravěč není vševědoucí. Ještě zajímavější je pak zřetelné vymezení vypravěčových znalostí. V celé hlavní části románu platí pravidlo, že vypravěč disponuje pouze těmi informacemi, které má k dispozici i protagonista. Toto pravidlo je jasně patrné z toho, jak jsou veškeré události popisovány z místa, kde se Krause nachází (tedy v naprosté většině případů z můstku USS Keeling) a nové informace o dění mimo Krausovo nejbližší okolí se buď dozvídáme od někoho jiného nebo je sám smyslově vnímá. V posledním zmiňovaném případě je pak taková informace často explicitně uvedena jako smyslový vjem, jako například v následujících souvětích:

Krause **saw** the *Viktor* wheel about as soon as the words were spoken; her bows met a roller in a fountain of spray, and she heaved up her stern as she soared over it, still turning, working up speed to join the *James*. (17)

Beyond the convoy flagship the rest of the convoy spread itself in irregular lines; Krause **swept his binoculars round to examine them**. (23)

Není tomu tak sice vždy, ale i v případech, kdy není v dané větě či v její bezprostřední blízkosti explicitně řečeno, že Krause něco viděl, či slyšel, považujeme za logické, že je v takových

momentech implikováno, že danou skutečnost vnímal. Zde bychom mohli jako příklad uvést třeba následující větu:

They were passing the convoy flagship, an ancient passenger vessel with upper works lofty in comparison with the rest of the convoy. (22)

Zde je ale potřeba říci, že navzdory jasnému vymezení vědomostí, které má vypravěč k dispozici, nevykazuje žádné známky subjektivnosti či nedůvěryhodnosti. Informace podává zcela fakticky (dle jemu dostupných informací) a i Krausovy emoce reflektuje neosobním způsobem. Je ovšem nutno dodat, že jeho emoce jsou vypravěčem explicitně zmiňovány jen zřídka, jako například v následujícím souvětí:

The sharp rattle of the shutters of the light in reply told him that the signalman had not understood a word and was asking for a repeat; he checked his **irritation**, for perhaps the commodore was using some long-winded English polite form outside the man's experience. (36)

Zde narážíme na jednu z dalších podstatných vlastností vypravěče – výrazně inklinuje k tomu, že události zpodobňuje tak, jak jsou, a nechává je mluvit za sebe, a postavy charakterizuje skrze jejich činy a explicitně jim vlastnosti připisuje spíše až dodatečně. V průběhu celého románu můžeme pozorovat Krausovy myšlenkové postupy vyznačující se extrémně logickým uvažováním, ale tato vlastnost je vypravěčem explicitně zmíněna snad až v epilogu, a to navíc jen tak mimochodem, když popisuje Krausův dřívější život:

Severe and logical discipline, grained into him, produced an odd effect when reinforcing an undeviating Christian spirit that already knew little of compromise. (332)

Tím se dostáváme k dost možná nejzajímavějšímu aspektu stylu tohoto románu – popisu myšlenkových pochodů hlavního hrdiny. Ty zpravidla nejsou nijak explicitně uvedeny, a nebo jsou zachyceny pomocí polopřímé řeči, čímž rovněž stylově zapadají do pásma vypravěče. Jsou proto na první pohled obtížně identifikovatelné, a i při podrobnějším rozboru je někdy problém přesně určit, kde je hranice mezi vypravěčovým popisem dění a Krausovými myšlenkami. Bez jakéhokoliv výslovného označení jsou například tyto Krausovy úvahy, do nichž jsou na dvou

místech vloženy informace, které jsou zcela evidentně součástí vypravěčova popisu událostí, a nikoliv Krausových myšlenek:

Eleven words, one of which might possibly be omitted; but they presented a problem of enormous complexity, in which a score of factors had to be correlated – and to which a solution had to be found in as few seconds as possible. **Krause's eye sought the repeater and a well-accustomed mind simplified one factor in a moment.** A contact bearing three five five lay, on the present leg of the zigzag, just forward of the port beam. *James*, as the wing ship of the four-ship escort, was three miles to port of the convoy. The U-boat – if indeed the contact indicated the presence of a U-boat, which was by no means certain – then must lie several miles from the convoy, and not far forward of the convoy's port beam. **A glance at the clock;** in fourteen minutes another change of course was due. This would be to starboard, turning the convoy definitely away from the U-boat. (13)

V případě druhé z těchto vložených informací dokonce dochází k přechodu mezi pohledem vypravěče a protagonisty uvnitř jednoho souvětí. Jak již bylo dříve řečeno, Krause disponuje vysoce logickým stylem uvažování, který mu umožňuje vyhodnocovat komplexní situace a rozhodnout se, jak na ně adekvátně reagovat. Tato logičnost je skutečně typickou vlastností jeho myšlenkových procesů a je přítomna v mnoha z těchto náhledů do jeho mysli. Je tomu tak i v následující ukázce, která zároveň ilustruje druhý způsob vkládání protagonistových myšlenek do textu, jsou v ní totiž prezentovány pomocí klasické polopřímé řeči s explicitním úvodem:

And there were other factors that Krause had envisaged as well; he was an American officer whom the chances of war had tossed into the command of an Allied convoy. A freak of seniority had put under the orders of him, who had never heard a shot fired in anger, a group of hard-bitten young captains of other nations with the experience of thirty months of war. That introduced a number of factors of enormous importance but not susceptible of exact calculation like a fuel-consumption problem – not even as calculable as the chances of effecting a kill after making a contact. What would the captain of the *James* think of him if he refused permission to attack? What would the seamen in the convoy think of him if other U-boats got in through the screen so dangerously attenuated by that permission? (15-16)

Kromě logického přístupu k řešení problémů má ale Krause ještě jednu klíčovou vlastnost, která se projevuje v pasážích zachycujících jeho myšlenky. Takřka na samém začátku první kapitoly románu se o Krausovi dozvídáme, „že jeho otec byl luteránský kazatel, že byl důsledně vychován ve víře a že se velice dobře vyznal v Bibli.“ Jeho znalost Bible a náboženské založení se v myšlenkových pasážích projevují v podobě citací biblických veršů.

Citace či parafráze biblických veršů se vyskytují průběžně v celé hlavní části textu románu. Pro potřeby této práce se zaměříme na ty, které se vyskytují v námi přeložené části. První citací z Bible, s níž se v textu čtenář setká je „Yesterday, and today, and forever” (11) z *Listu Židům* 13:8. Tato konkrétní citace vybočuje ze zákonitostí, které platí pro zbytek úryvků z Bible v románu *The Good Shepherd*. První z těchto odlišností je, že se nejedná o součást Krausova interního monologu, nýbrž o nahlas vyslovený výrok. Nevybavuje se mu bezděčně, pod vlivem asociací, ale pronáší jej zcela cíleně, což nám potvrzuje další ze specifíků doprovázejících tento konkrétní citát – záhy je nám vyloženo, jaký má pro Krause význam:

...it marked the fact that he was starting out on a fresh stage of his journey through the temporary world, to the grave and to immortality beyond it. (11)

Tento citát je také v textu zároveň identifikován jako „Hebrews XIII“ (13), tedy jako třináctá kapitola Listu Židům. Takovéto explicitní upřesnění původu biblické citace není sice v textu pravidlem, ale ani se nejedná o zcela ojedinělý případ. Jen v námi překládané části románu se nachází jedna další biblická citace s bližším určením původu, a to když v Krausových myšlenkách vyvstane fráze „make his words smoother than butter“ (34), dostáváme i informaci, že pochází z Žalmů (v *King James Bible* se konkrétně jedná o parafrázi Žalmů 55:21, v *Českém ekumenickém překladu* se jedná o Žalmy 55:22). V obou těchto zmiňovaných případech narážíme také na další aspekt použití biblických citací v tomto románu, tj. jejich neúplnost. V naprosté většině případů se jedná pouze o části biblických veršů, což ale vzhledem ke kontextu dává naprostý smysl. Krausovi zpravidla přijde na mysl část verše, který nějak souvisí s tím, nad čím přemýšlí. Například když se dozví, že zachytili cizí rádiové vysílání napadne ho část Izajáše 27:1: „Leviathan, that crooked serpent.“ (36). Tato citace je zajímavá tím, že se zde objevuje jasná asociace mezi německou ponorkou číhající na konvoj a Leviatanem, což je mořský had, který v tomto konkrétním verši symbolizuje nepřátele Izraelitů.⁶⁴ Celá řada těchto

---

⁶⁴ Leviathan. ENCYCLOPEDIA BRITANNICA. *Britannica.com* [online]. c2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Leviathan-Middle-Eastern-mythology>

biblických citací podobně posiluje zpodobnění nepřátelské ponorky jako nejvyššího zla, například následující verš (původně Petr 5:8) ji přirovnává k samotnému ďáblu:

Be sober, be vigilant; because your adversary the devil, as a roaring lion, walketh about, seeking whom he may devour. (32)

Tento verš je navíc obzvláště přiléhavý, protože přesně zachycuje potřebu opatrnosti a to, jak si útočící ponorka podobně jako predátor vybírá kořist. V kontextu biblických citací v *The Good Shepherd* stojí ještě za zmínku, že citovanou (či parafrázovanou) verzí *Bible* je nepochybně *Bible krále Jakuba* (*King James Version* rovněž známá jako *King James Bible* nebo *Authorized Version*). Ta byla sice poprvé vydána v roce 1611,⁶⁵ ale do dnešního dne se těší poměrně značné popularitě. V tomto ohledu se jí žádná z českých verzí *Bible* nemůže rovnat, což je něco, čím se budeme dále zabývat v příslušné části kapitoly o překladatelských problémech.

Co se lexika použitého v *The Good Shepherd* týče, je jako v mnoha dalších aspektech znatelný rozdíl mezi prologem a zbytkem románu. V hlavní části románu (stejně tak jako v epilogu) je lexikum konvenčnější než v prologu, použitá slovní zásoba je převážně neutrální, v některých momentech relativně formální. Nejvýraznější výjimkou v tomto obecném trendu jsou již zmíněné biblické citace, které zpravidla obsahují lexikum značně knižního rázu. Obecně lze říci, že se v románu vyskytují lexikální pole související s tématem románu, a především v hlavní části jsou hojně zastoupeny nejrůznější pojmy a termíny s námořní a vojenskou tematikou. Jedná se například o označení částí lodí (*bow, stern, port, starboard, ...*), techniky na palubě (*sonar, radar, high frequency direction finding, ...*), vojenských hodností (*commander, lieutenant, ...*) a další. Toto tematicky specifické lexikum se pochopitelně vyskytuje i v prologu, ale přeci jen v menší koncentraci. V prologu se ale naopak projevuje celá řada jiných tendencí. V porovnání se zbytkem románu je zde lexikum stylisticky vyšší a

---

⁶⁵ King James Version. KING JAMES BIBLE ONLINE. *Kingjamesbibleonline.org* [online]. c2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.kingjamesbibleonline.org/King-James-Version/>

vyskytují se často i výrazy, které lze označit za vysloveně knižní. Jako příklad můžeme uvést například „immemorial ooze“ (1) či „made obeisance.“ (2) Dalším výrazným aspektem prologu je značná obraznost vyjadřování, ta se projevuje například v předchozím příkladu „made obeisance,“ (2) který naklánění lodí pod nárazy vln prezentuje, jako že jim lodě vzdávají hold, nebo v lexikalizované metafoře „within a hair’s breadth“ (5) nebo v již dříve zmíněném přirovnání potápějící se lodi ke smítku prachu padajícímu na podlahu tanečního sálu (pro připomenutí: „And the big ships [...] sank to that sea bottom[...] with no more ado or stir than would be caused comparatively by specks of dust falling on a ballroom floor.“ (1)).

V prologu rovněž je užito celé řady tropů a figur. Již dříve jsme zmiňovali aliteraci a inverzi (obě krásně ilustruje slovní spojení „a world unknown and unexplored“ (1)), opakování slov (zdráháme se jej označit vysloveně jako anaforu, ale vzhledem ke značné rytmičnosti daného prozaického textu k ní nemá například opakování slova *man* příliš daleko). V předchozím odstavci jsme také narazili na přirovnání či na metaforu. V textu jsou ale pochopitelně i metafory, které nejsou lexikalizované, například: „the iron coffins of their crushed-in ships.“ (1) Ačkoliv nepatří přímo mezi tropy a figury, stojí za povšimnutí i zvukomalebné vyjadřování, jako například již zmíněné „immemorial ooze.“ (1) Jak tropy a figury i další zmiňované tendence pak pochopitelně přispívají k poetičnosti textu.

Vedle popisných, vyprávěcích a myšlenkových pasáží jsou prominentní částí textu samozřejmě rovněž dialogy, nebo možná lépe řečeno, přímá řeč. I tyto mají pochopitelně své typické znaky. Vzhledem k tomu, že většina promluv zaznívá na můstku válečné lodi mezi kapitánem a jemu podřízenými důstojníky a dalšími členy posádky, je jedním z těchto znaků jejich výrazná formálnost. Ta se projevuje například, když námořníci přímo oslovují kapitána a nepronáší něco nahlas pouze v rámci standardních postupů, oslovují jej většinou *sir*, například: „Aye, aye, sir“ (18), „Making eighteen by pit, sir“ (19), nebo „Quite all right, sir“ (20). Krause naopak důstojníky pod svým velením oslovuje pomocí *Mr*, historicky bylo totiž v námořnictvu

zvykem oslovovat tak důstojníky s hodností nižší než fregatní kapitán.⁶⁶ Tento jev můžeme pozorovat například, když dává poručíku Carlingovi rozkaz ke změně kurzu: „Course zero zero five, Mr Carling.“ (18)

Dalším znakem přímé řeči v tomto románu je tendence nepoužívat plnohodnotné věty, nýbrž různé eliptické výpovědi, především věty jednočlenné, neslovesné i slovesné. Tato tendence je zapříčiněna tím, že většinu přímé řeči v tomto románu tvoří rozkazy, které musí být ve své podstatě stručné a jasné. Pro ilustraci můžeme uvést například následující hlášení: „Captain to the bridge, sir...“ (12). Občas se vyskytuje i celá sekvence jednočlenných vět či větných ekvivalentů: „Distant contact, sir. Bearing three five five. Request permission to attack.“ (13) Předchozí příklad krásně ilustruje důvod pro používání jednočlenných vět v těchto replikách – sloveso by nepřidávalo žádné nové informace a jen by danou promluvu zbytečně prodlužovalo.

Do jisté míry protichůdnou tendencí je pak opakování replik. To se vyskytuje primárně v momentech, kdy je vydán rozkaz a je zapotřebí potvrdit, že jej příjemce slyšel a že jej slyšel správně, přičemž může dojít k opakování celého rozkazu či jen jeho části. Obě tyto možnosti ilustruje následující dialog:

“I’ll take the conn, Mr. Carling.”

“Aye aye, sir.”

“Right smartly to course zero eight seven.”

“Right smartly to course zero eight seven.”

“All engines flank speed. Make turns for twenty-two knots.”

“All engines flank speed. Make turns for twenty-two knots.”

“Mr. Carling, sound general quarters.”

“General quarters. Aye aye, sir.” (37)

---

⁶⁶ Guidelines: Naval Social Customs. NAVAL HISTORY AND HERITAGE COMMAND. *Naval History and Heritage Command* [online]. 2020 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.history.navy.mil/research/library/online-reading-room/title-list-alphabetically/g/naval-social-customs.html>

Jak ilustruje předchozí ukázka, většina dialogů v románu není opatřena uvozovacími větami, působí tak bezprostředněji a autentičtěji, takřka jako transkript reálné komunikace na můstku lodi. Tato skutečnost zároveň urychluje spád děje.

V přímé řeči se rovněž příležitostně objevují výrazy z vojenského nebo námořnického prostředí spadající do kategorií slangu či profesionalismů. Kupříkladu se jedná o výrazy „Comconvoy“ (37) a „Comescort“ (37) nebo „Huff Duff“ (36). První dva zmiňované příklady jsou pochopitelně utvořené stejným způsobem, přičemž z kontextu lze vyvodit, že se v prvním případě jedná o kompozitum vzniklé zkrácením a sloučením slov *commander* a *convoy* a v druhém *commander* a *escort*. Jelikož komunikace mezi loděmi probíhala v daném kontextu pomocí reflektorů, bylo skutečně zapotřebí co nejúspornějšího vyjadřování, což tento typ složeniny přesně splňuje. V případě *Huff Duff* pak došlo k vokalizaci zkratky HFDF (36), která odpovídá termínu „high frequency direction finding“ (36) neboli vysokofrekvenčnímu hledači směru signálu.

Posledním výraznějším specifikem přímé řeči v tomto románu je časté používání odpovědi „Very well.“ (42). Ta má podobnou funkci jako dříve zmiňované opakování replik, tj. potvrzení přijetí informace. Rozdíl mezi nimi spočívá v tom, že frázi *Very well* používá výhradně Krause, když mu některý z jeho podřízených něco oznámí, a pouze bere jejich hlášení na vědomí, zatímco opakování používají námořníci (či důstojníci) vůči svým nadřízeným a vyjadřují nejen přijetí informace, ale i její přesné znění. Problematikou překladu přímé řeči v tomto románu a námi zvoleným přístupem se budeme dále zabývat v příslušném oddílu kapitoly o překladatelských problémech.

1.3.4. Potenciální vydání překladu

Jak jsme již poznamenali, to, že dosud nebyl pořízen český překlad románu *The Good Shepherd* je dle našeho názoru poněkud zvláštní. Není to sice autorovo nejznámější dílo (tato

pozice patří sérii knih o Horatiu Hornblowerovi) a oproti klasické námořní próze je poněkud komornější a náročnější, ale i přesto se domníváme, že může být atraktivní pro poměrně široký okruh čtenářů. Za pozitivní aspekt v tomto ohledu považujeme vznik filmové adaptace. Bohužel je ale třeba podotknout, že film nezbudil příliš rozsáhlou pozornost, jeho uvedení do kin bylo totiž z důvodu pandemie covidu-19 nejprve odloženo a později zrušeno, a proto si svou premiéru odbyl na streamovací službě Apple+.⁶⁷

Problematickým faktorem pro potenciální vydání českého překladu tohoto románu je ovšem otázka finanční proveditelnosti takového vydání. Důvodem je primárně malá velikost českého trhu a také skutečnost, že originál tohoto románu stále podléhá ochraně dle britských i amerických zákonů o autorských právech, v obou případech se totiž jedná o ochranu po dobu 70 let od smrti autora.⁶⁸ Jinými slovy, tato ochrana vyprší až v roce 2036 a do té doby by bylo potenciální vydání překladu tohoto románu ekonomicky méně výhodné.

Co se týče volby nakladatelství pro zmiňovanou hypotetickou publikaci románu *The Good Shepherd*, vzali jsme v potaz dva hlavní faktory. Prvním z nich je, zda nějaké nakladatelství v současné době publikuje Foresterova díla, a druhým faktorem je potom tematická kompatibilita se zbylou publikační činností daného nakladatelství. V posledních letech vycházely v nakladatelství Yachting nové překlady série o Horatiu Hornblowerovi a podle serveru databazeknih.cz se dokonce chystá vydání dalšího dílu (konkrétně *Hornblower a HMS Hotspur*).⁶⁹ Již z názvu tohoto nakladatelství je ale jasné zaměření na námořní literaturu zabývající se plavidly s poněkud jiným typem pohonu. Z hlediska prvního faktoru by se tedy toto nakladatelství mohlo jevit jako nadějná varianta, v případě druhého faktoru se nám ale tato možnost jeví jako zcela neprůchozí. Dále pak připadá v úvahu nakladatelství Naše vojsko. U něj

---

⁶⁷ Greyhound (film). In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online].

⁶⁸ How Long Does Copyright Protection Last? U.S. COPYRIGHT OFFICE. *Copyright.gov* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.copyright.gov/help/faq/faq-duration.html> a What is copyright? THE BRITISH LIBRARY. *British Library* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.bl.uk/business-and-ip-centre/articles/what-is-copyright>

⁶⁹ Hornblower a HMS Hotspur. DATABÁZE KNIH. *Databazeknih.cz* [online].

sice můžeme pozorovat spíše zaměření na literaturu faktu, ale publikuje rovněž i beletrii. Historicky sice toto nakladatelství nevydalo žádné z děl C. S. Forestera, ale to by nemusela být nepřekonatelná překážka. Rozhodli jsme se proto nakladatelství Naše vojsko požádat o vyjádření ohledně hypotetické možnosti vydání tohoto románu.

Bohužel musíme konstatovat, že jsme do této chvíle neobdrželi ze strany osloveného nakladatelství žádnou reakci, a to ani prosté odmítnutí. Můžeme pouze spekulovat z jakého důvodu tomu tak je – zda například nakladatel pokládá tento román za nedostatečně lukrativní či jinak zajímavý, zda je dle jeho názoru příliš saturovaný trh, či nakladatelův ediční plán, nebo zda existuje nějaký jiný faktor kvůli němuž nejeví o potenciální vydání tohoto románu jakýkoliv zájem.

2. Překlad

1

V onu hodinu po svítání se obzor nezdál nijak zvlášť daleko. Linie, v níž se vodnatá obloha stýkala s šedým mořem, nebyla zcela zřetelná, jako kdyby pochmurné mraky všude kolem jen postupně houstly směrem dolů k onomu kruhu, dokud se konečně nesetkaly s hladinou. V tom místě ale nebyl žádný jasný předěl, jen pouhé mísení dvou živlů. Prostor vymezený touto nízkou oblohou nebyl příliš velký. Za oním kruhem se moře táhlo po tisíce mil všemi směry a pod hladinou bylo dvě míle hluboké. Tyto údaje se takřka vymykaly lidské představivosti, ačkoli jako empirická fakta byly přijatelné. Dvě dlouhé míle pod hladinou leželo mořské dno, temnější než střed nejdelšího tunelu, který kdy postavily lidské ruce, a pod větším tlakem, než jakého kdy kdo dosáhl v továrně či v laboratoři – neznámý, neprozkoumaný svět, do nějž se živí lidé nepodívají, snad jen jejich mrtvá těla uvězněná v rozdrčených lodích, oněch železných rakvích, jejichž součástí navždy zůstanou. A tyto velké lodě, pro bezvýznamného človíčka tak obrovské a pevné, klesají ke dnu, do onoho pradávného bahna, v temnotě a chladu, bez většího povyku či rozruchu, než jaký způsobí smítka prachu, když dopadnou na podlahu tanečního sálu.

V onom prostoru vymezeném nedalekým obzorem plulo mnoho lodí. Po hladině se od severovýchodu sunuly v nekonečném procesí dlouhé valivé vlny a dávaly na odiv svou bezbřehou sílu. A lodě každou z nich s úctou vítaly – nejprve se výrazně naklonily na pravobok, načež zdvihly příď k obloze a namířily si to ke hřebenu vlny, když jej dosáhly, naklonily se na levobok, příď sklopily dolů, zvedly zád' a klouzaly dolů po dlouhém svahu do sedla mezi vlnami, pak přišel další náklon na pravobok a další vzednutí přídě, další stoupání a další propad. Bylo tam mnoho lodí v mnoha řadách za sebou i vedle sebe, a když se člověk na lodě podíval, mohl přesně určit kurz a pozici každé vlny diagonálně napříč jednotlivými řadami – tu loď vystoupala na hřeben vlny a tu zase klesala dolů do sedla, dokud z ní nebyly vidět jen

vrcholky stěžňů, tu se lodě nakláněly na pravobok a tu zase na levobok, k sobě a od sebe, tak dlouho, dokud se jen dostávalo trpělivosti je pozorovat.

A lodě byly stejně rozličné jako jejich pohyby – lodě velké a malé, se stěžni a s nákladními jeřáby, staré a nové. Všemi ale jako by pohybovala jediná vůle, všechny se zarputile ubíraly na východ a zanechávaly za sebou rovnoběžné brázdy. Navíc pokud je člověk pozoroval delší dobu, tak si všiml, že v dlouhých, nepravidelných intervalech měnily kurz o pár stupňů na pravobok nebo na levobok, přičemž lodě, které byly v řadách více vzadu, následovaly ty před nimi. Navzdory těmto změnám v kurzu by ale každému pozorovateli muselo být brzy jasné, že tato masa lodí ve výsledku směřovala na východ, odhodlaně a neměnně, a s každou uplynulou hodinou urazila několik z oněch tisíců mil, které ležely mezi nimi a jejich cílem na východě, ať už byl jakýkoli. Všechny lodě poháněl stejný duch.

Přesto by ale nepřetržité pozorování také odhalilo, že řídicí duch nebyl neomylný, že lodě nebyly bezchybné. Takřka každá změna kurzu vyvolala někde mezi oněmi sedmatřiceti loděmi nějakou krizi. Zkušený pozorovatel by mohl něco takového očekávat, i kdyby každá loď byla pouhým strojem a neřídili ji lidé, každá se totiž lišila od těch kolem ní, každá reagovala jinak na pohyby kormidla, každá se jinak vypořádávala s vlnami, které do ní narážely zepředu, šikmo nebo ze strany, a každou jinak ovlivňoval vítr. Vzhledem k tomu, že lodě pluly v rozestupech sotva půl míle jedním směrem a čtvrt míle druhým, se tyto drobné rozdíly rázem staly nadmíru důležitými.

A byly by důležité, i kdyby byla každá loď ve své podstatě dokonalá, což žádná z nich ani zdaleka nebyla. Lopotící se motory, které urputně pracovaly v jejich útrokách, nedokázaly udržovat zcela konzistentní výkon, ani nespalovaly palivo se stále stejným složením a čas od času se v nich někde ucpala nějaká trubka nebo zasekl nějaký ventil, takže se lodní šrouby, jimiž tyto motory otáčely, netočily stále stejnou rychlostí. A někdy kompas neukazoval přesně na sever. A vzhledem k postupnému spotřebovávání paliva a zásob a následné změně výtlaku, by

síla lodních šroubů nutně měla jiné výsledky, i kdyby se nějakým zázrakem otáčely stále stejně rychle. Všechny tyto proměnné mohou vést k relativní změně pozice pouhých pár stop za minutu, ale při takovýchto těsných rozestupech by mohl rozdíl pár stop za minutu způsobit za dvacet minut katastrofu.

Proměnnou nade všechny ostatní ale byl člověk. To ruce lidí otáčely kormidly, jejich oči sledovaly různé ukazatele, jejich dovednosti hlídaly, aby ručička kompasu ukazovala na mapě tam, kam má. A tito lidé byli rozmanití: lidé s rychlými i s pomalými reflexy, lidé opatrní i zbrklí, lidé se spoustou zkušeností i s takřka žádnými. A tyto rozdíly byly ještě podstatnější než ty mezi loděmi, ty totiž mohly způsobit katastrofu za dvacet minut, ale lidská proměnná – zbrklý nebo přeslechnutý rozkaz, kormidlo otočené na špatnou stranu nebo chybný výpočet – mohla způsobit katastrofu za dvacet vteřin. Změny v kurzu řídila vedoucí loď v prostřední podélné řadě, když stáhla ze stožáru signální vlaječky, sdělovala ostatním, že je potřeba začít se změnou kurzu, jednou z celé řady změn, které byly naplánovány už dny předem. Otočit kormidlem na špatnou stranu bylo snadné, ještě snazší bylo mít pochybnosti o tom, která změna kurzu byla na řadě, a pochybovat o schopnostech ostatních nebylo o nic těžší. Opatrný člověk může mít chuť počkat pár okamžiků, než vydá příkaz, aby viděl, co dělají ostatní. Tato krátká prodleva může stačit k tomu, aby si to loď z vedlejší řady namířila přídí přímo do boku, středu a samého srdce lodi, která zaváhala. A pouhý dotek může znamenat smrt.

Ve srovnání s nezměrností moře byly lodě malé, bezvýznamné a že byly schopné překonat onu nezměrnost tváří v tvář silám přírody a dorazit s jistotou na místo určení, by se mohlo jevit jako zázrak. Umožňovaly to lidská inteligence a vynalézavost: hromadění vědomostí a zkušeností od chvíle, kdy člověk zhotovil první pazourek a nakreslil první piktogram. Teď se ale lidská inteligence a vynalézavost staly rovněž hrozbou. Potemnělá obloha a mohutné vlny byly hrozbou, ale navzdory ní pokračovaly lodě v složitých a obtížných manévrech a pluly ve stísněné formaci, ve které je od katastrofy dělil jen vlásek, protože pokud by přestaly provádět

tyto manévry a začaly dodržovat větší, bezpečné rozestupy, tak by na sebe přivolaly ještě větší katastrofu.

Tisíc mil před nimi čekali na příjezd jejich lodí lidé – muži, ženy a děti – o existenci těchto konkrétních lodí ale neměli ani tušení, neznali jejich jména, ani jména mužů v nich – mužů, které od chladné nezměrnosti moře dělilo pouze tři čtvrtě palce železa. Kdyby tyto lodě, kdyby tisíce dalších, stejně bezejmenných lodí nedorazily do cíle, oni muži a ony ženy a děti čekající na jejich příjezd by trpěli hladem, zimou a nemocemi. Možná by je roztrhaly výbušniny. Nebo by je mohl potkat ještě horší osud. Už před lety s chladným úsudkem uznali, že je ještě horší: mohl by si je podrobit tyran s nelidskou myslí a připravit je o jejich svobodu. I když nebyli schopni logické dedukce, instinktivně věděli, že by trpěli nejen oni, ale celá lidská rasa a celý svět by přišel o část své svobody.

Na palubě oněch lodí byli muži, které poháněla stejná myšlenka, přestože na ni občas zapomínali, protože museli být na svých místech a udržovat kurz a rychlost, a přestože tam s nimi byli i muži, kteří onu myšlenku nesdíleli, kteří čelili těm nebezpečím z jiných důvodů či bezdůvodně, někteří toužili po penězích, alkoholu, ženách nebo po jistotě, kterou mohou peníze někdy přinést, někteří chtěli na něco zapomenout, nebo byli hlupáci, kteří nevěděli nic, co by mohli zapomenout, někteří zkrátka potřebovali nějak živit své děti, a někteří měli problémy, kterým nedokázali čelit.

Starali se o to, aby se lodní šrouby otáčely, aby lodě zůstaly na hladině, aby byly v provozuschopném stavu, ze svých míst dohlíželi na jejich bezpečí, nebo aby byl dostatek jídla pro ty, kteří měli tyto úkoly na starosti. Ale zatímco plnili své povinnosti, ať už z důvodů vznešených, nízkých či žádných, byli pouhými součástmi lodí, na nichž sloužili. Jakožto lidé nebyli vyrobeni v souladu s žádnými měřitelnými parametry – oni a jejich lodě (protože loď a její posádka k sobě neoddělitelně patří) byli něčím, o co stojí za to bojovat, co chce jedna strana

ochránit a druhá zničit, co potřebuje doprovod napříč oceánem, nebo co je potřeba poslat do mrazivých hlubin pod hladinou.

2

Středa. Dopolnední hlídka: 08:00 – 12:00

V konvoji bylo na dva tisíce mužů; ve čtyřech torpédoborcích a dalších doprovodných plavidlech, které jej hlídaly, bylo více než dalších osm set. Tři tisíce lidských životů a majetek v hodnotě padesáti milionů dolarů, pokud bychom tedy chtěli onu takřka nezměrnou hodnotu vyjádřit veskrze nepoužitelným způsobem, byly v péči fregatního kapitána George Krause z Námořnictva Spojených států amerických: věk čtyřicet dva let, výška metr sedmdesát pět, váha sedmdesát kilogramů, světlá, lehce opálená pleť, šedé oči. Nebyl ale pouze velitelem doprovodných plavidel konvoje, ale také kapitánem USS Keeling, torpédoborce třídy Mahan o výtlačku patnáct set tun spuštěného na vodu v roce 1938.

Taková byla holá fakta a fakta nemusí nutně mít příliš velkou váhu. Uprostřed konvoje plul tanker Hendrikson. V účetních záznamech firmy, která ho vlastnila, měl hodnotu čtvrt milionu dolarů a ropa, kterou vezl, dalšího čtvrt milionu, ale na tom nezáleželo. Neznamenal to doslova nic, tedy s výjimkou toho, že pokud úspěšně dopluje do Anglie, bude jeho náklad paliva stačit celému britskému námořnictvu na hodinu plavby, což bylo něco natolik cenného, že to ani nebylo možné změřit. Jak vyčíslit hodnotu hodiny svobody pro celý svět? Žízlivého člověka v poušti nezajímají kapsy plné bankovek. Ale fakt, že fregatní kapitán Krause vážil sedmdesát kilogramů, mohl být značně důležitý. Mohl by být jistým měřítkem rychlosti, se kterou dovede v případě nebezpečí doběhnout na můstek, a mohl by naznačit, jak se bude vyrovnávat s fyzickým vypětím, až tam bude. To bylo něco mnohem podstatnějšího než finanční hodnota tankeru Hendrikson, dokonce i pro ty, kdo jej vlastnili, přestože by se jim tomu možná nechtělo věřit, protože nikdy ani neslyšeli o fregatním kapitánu Georgi Krausovi z Námořnictva Spojených států amerických. A ani v nejmenším by je nezajímalo, že jeho otec byl luteránský

kazatel, že byl důsledně vychován ve víře a že se velice dobře vyznal v Bibli. To jsou ale záležitosti přední důležitosti, protože ve válce rozhodují charakter a osobnost velitele často spíše než materiální drobnosti.

Byl ve své kajutě, před chvílí vyšel ze sprchy a důkladně se osušil. Bylo to poprvé za šestatřicet hodin, co měl příležitost se umýt, a očekával, že se mu ještě dlouho žádná další nenaskytne. Byla to ona požehnaná chvíle, která nastala, když naplno přišel den a mohli odvolat všeobecnou pohotovost. Oblékl si tlusté vlněné spodní prádlo, košili, kalhoty, ponožky a boty. Právě si dočesal vlasy, což bylo poněkud povrechní gesto, protože jeho světle hnědý, nedávno zkrácený ježek byl vůči podobným snahám imunní. Upřeně se díval do zrcadla, aby si ověřil, že se oholil ke své spokojenosti. Jeho oči – lichotivě nazývané šedými, ačkoli byly spíše světle hnědé než šedé a měly v sobě cosi chladného – se setkaly s očima jeho odrazu v zrcadle, bez projevu známosti či soucitu, jako by hleděly do očí někoho cizího. Krause totiž sám sebe vnímal jako někoho cizího, někoho, na koho se má pohlížet neosobně, pokud vůbec. Jeho tělo bylo pouhým nástrojem pro výkon jeho povinnosti.

Tohle umývání a holení, ranní vyměňování košile za čistou a oblékání během dne bylo pokřivení správného denního řádu způsobené válečným stavem. Krause už byl vzhůru tři hodiny. Na můstek dorazil ještě za tmy předtím, než vyhlásili všeobecný poplach, aby byl připravený na jakoukoli krizi, kterou by s sebou úsvit mohl přinést. Stál tam, zatímco se noční černota pozvolna měnila v šed' rozbřesku a celá loď i její posádka byly připraveny na boj. Když slunce začalo konečně naplno svítit – jestli to tedy lze o oné melancholické šedi vůbec říct – odvolali všeobecný poplach, a Krause si mohl přečíst nahromaděné zprávy, které mu přinesl komunikační důstojník, mohl si poslechnout krátká hlášení od velících důstojníků jednotlivých sekcí a měl možnost si na vlastní oči dalekohledem zkontrolovat válečné lodi pod jeho velením plující na jeho pravoboku a levoboku a ohromnou masu konvoje, který manévroval daleko za ním. Vzhledem k tomu, že před hodinou vyšlo slunce a nastala část dne, která mohla být

považována za nejbezpečnější, se Krause mohl krátce vzdálit z můstku. Mohl pokleknout a pomodlit se. Mohl se nasnídat. A pak se mohl umýt a převléct, ačkoli mu připadalo velice podivné, že to dělal až teď, a ne hned ráno.

Odvrátil se od toho cizího člověka v zrcadle spokojen, že se řádně oholil a chvíli bez hnutí stál s jednou rukou položenou na opěradle židle a s očima namířenýma dolů na palubu, kterou měl pod nohama.

„Včera i dnes i navěky,“ pronesl sám pro sebe stejně jako vždy, když prošel svou inspekcí. Byla to pasáž z třinácté kapitoly Listu Židům. Vyjadřovala, že vstupoval do nové etapy své cesty tímto dočasným světem, cesty do hrobu a k věčnému životu. Věnoval těmto úvahám nezbytnou pozornost, a zatímco byla jeho mysl takto zaneprázdněná, jeho tělo automaticky udržovalo rovnováhu, protože loď se houpala a nakláněla tak, jak to dovede jedině torpédoborec a jak se houpala a nakláněla bez přestávky už několik dní. Paluba se mu vzdouvala a propadala pod nohama, prudce se nakláněla na pravobok a levobok, dopředu a dozadu, někdy jako by změnila názor a se zachvěním se zastavila uprostřed pohybu, čímž narušila rytmus drnění nepočetného vybavení kajuty, jenž udávaly vibrace lodních šroubů.

Z dvaceti let, které uplynuly od chvíle, kdy Krause absolvoval námořní akademii v Annapolis, strávil třináct na moři, a to převážně na palubě torpédoborců, takže jeho tělo bylo zvyklé udržovat rovnováhu na lodi, která se houpe ze strany na stranu, i ve chvílích, kdy Krause sám přemýšlel o nesmrtelnosti duše a dočasnosti pozemských záležitostí.

Krause zvedl oči a natáhl ruku po svetru, dalším kusu oděvu, který si plánoval obléct. Než se ho ale stihl dotknout, zvon pověšený na stěně kajuty hlasitě zazvonil a z potrubního telefonu se ozval hlas poručíka Carlinga, který po odvolání všeobecného poplachu převzal velení na můstku.

„Kapitán na můstek,“ volal Carling. „Kapitán na můstek.“

Z jeho hlasu zněla naléhavost. Krausova ruka změnila cíl. Nepopadla svetr, ale kabát uniformy, který se pohupoval na ramínku. Druhou rukou Krause odhrnul sklolaminátový závěs visící ve dveřích do jeho kajuty a s kabátem v ruce spěchal na můstek. Od chvíle, kdy v kajutě zazvonil zvonek, až do jeho příchodu na můstek uplynulo sedm vteřin. Nedostal ani jedinou navíc, aby se rozkoukal.

„Harry má kontakt,“ řekl Carling.

Krause se vrhnul k radiotelefonu pro KML – komunikaci mezi loděmi.

„George volá Harryho. George volá Harryho. Přepínám.“

Zatímco mluvil, otočil se doleva a zahleděl se do dále přes vzdouvající vlny. Tři a půl míle na levobok plul polský torpédoborec ORP Viktor. O tři a půl míle dál plul HMS James, byl na levobok od Viktora a poměrně daleko za ním. Z můstku Krausovy lodi byl jen tak tak vidět za rohem nástavby, často se ale stávalo, že na tu vzdálenost nebyl vidět vůbec, protože se zrovna nacházel stejně tak jako Keeling v sedle vlny. Teď plul mimo stanovený kurz, pravděpodobně proto, že pronásledoval onen kontakt. James měl totiž na KML kódové jméno Harry. Zatímco Krausovy oči spočívaly na Jamesovi, se z telefonu ozvala odpověď. Sebevětší zkreslení nemohlo zamaskovat zvláštní intonaci Angličanova hlasu.

„Vzdálený kontakt. Kurz tři pět pět. Žádám o povolení k útoku.“

Jedenáct slov, z nichž jedno by bylo možné vynechat, představovala ale neuvěřitelně komplexní problém, při jehož řešení bylo potřeba skloubit řadu faktorů, a to během co nejméně vteřin. Krause sklouzl pohledem k opakovači kompasu a jeho mysl v okamžiku rutinně jeden z oněch faktorů zjednodušila. Kontakt na kurzu tři pět pět se při současné fázi kličkování nacházel těsně pod devadesát stupňů na levobok. James jakožto loď, která tvořila doprovod konvoje na levém křídle, plul tři a půl míle na levobok od konvoje. Dotyčná ponorka – pokud tedy tento kontakt znamenal, že narazili na ponorku, což nebylo vůbec jisté – by se pak musela nacházet několik mil od konvoje necelých devadesát stupňů na levobok. Letmo pohlédl na

hodiny. Za čtrnáct minut byla naplánovaná další změna kurzu. Tentokrát na pravobok, čímž by konvoj nechal tu ponorku za sebou. To byl jeden argument, proč ji nechat na pokoji.

Pak tu byly další faktory, které hovořily pro tuto variantu. Celý doprovod tvořily pouze čtyři lodě, což stačilo k tomu, aby pokryly celou obrovskou přední stranu konvoje sonarem jediné, když byly všechny na svých místech. Pokud by se jedna nebo snad dvě oddělily, nezbylo by z této sonarové zdi takřka nic, jen samé mezery, jimiž by mohly proklouznout další ponorky. To byl důležitý faktor, ale byl tu jeden ještě důležitější, a to otázka spotřeby paliva – ta tížila mysl každého námořního důstojníka od doby, kdy lodě přestaly mít plachty. James by se musel pohybovat maximální rychlostí, vydal by se totiž úplně jiným směrem než konvoj. Pátral by možná celé hodiny a ať už by jeho pátrání dopadlo jakkoli, musel by se vrátit ke konvoji, který by po celou dobu nejspíš plul směrem od něj. To by znamenalo hodinu, dvě, tři plavby vysokou rychlostí a spotřebu několika tun paliva navíc. Měli sice nějakou rezervu, ale nebylo jí mnoho. Bylo rozumné, aby v tuto chvíli, sotva co se něco začalo dít, na ni sáhli? Během dlouhých let Krausova profesionálního výcviku se na nic nedbalo tolik jako na to, aby měl moudrý důstojník vždy rezervu, kterou může v krizové chvíli bitvy využít. Byl to argument, který věčně nabádal k opatrnosti.

Na druhou stranu to ale přeci jen byl kontakt. Bylo možné, snad by se dalo říct, že i pravděpodobné, že se jim mohlo podařit potopit ponorku. To by byl sám o sobě značný úspěch. A důsledky takového úspěchu by mohly mít ještě dalekosáhlejšího význam. Pokud by se oné ponorce podařilo uniknout, mohla by se vynořit na hladinu a rádiem informovat velitelství, že se v této části Atlantiku nacházejí nákladní lodě – nákladní lodě, které mohou patřit jediné spojencům, které mohou být jediné cílem pro torpéda německých ponorek. A to bylo to nejmenší, co by mohla ona ponorka udělat. Mohla by se vynořit a využít své rychlosti na hladině, která je oproti rychlosti konvoje dvojnásobná, a mohla by jej pozorovat – zjistit jeho rychlost a celkový kurz – a svolat, pokud by tak tedy německé velitelstvo ještě neučinilo, vlčí

smečku svých družek, které by konvoj dohnaly a provedly na něj hromadný útok. Kdyby ale byla potopena, nemohlo by k ničemu takovému dojít. Pokud by se jim ji podařilo udržet na hodinu či dvě pod hladinou, zatímco by konvoj unikl, bylo by pro Němce mnohem obtížnější a časově náročnější jej znovu nalézt. A nemuselo by se jim to vůbec podařit.

„Stále máme kontakt,“ zaskřehotal telefon.

Uplynulo čtyřicet vteřin od chvíle, kdy Krause dorazil na můstek a patnáct vteřin od toho, co se seznámil se všemi nuancemi oné komplikované situace. Ještě štěstí, že během dlouhých hodin na můstku a osamělých hodin ve své kajutě Krause detailně přemítal právě nad takovými problémy. Sebehlubší úvahy ale nemohly vzít v potaz všechny možné okolnosti, třeba v tomto případě přesný kurz kontaktu, momentální stav paliva, přesnou pozici konvoje, denní dobu. To vše utvářelo jednu z tisíců možných situací. A pak tu byly další faktory, které Krause také předvídal. Byl americký důstojníkem, z nějž rozmary války udělaly velitele spojeneckého konvoje. Ačkoli nikdy ani neslyšel ostrý výstřel, mu hříčka vojenské hierarchie dala velení nad mladými otrlými kapitány jiných národností, kteří měli za sebou třicet měsíců válečných zkušeností. To s sebou neslo řadu nadmíru důležitých aspektů, které ale nebylo možné podrobit exaktním úvahám stejně jako spotřebu paliva – byly dokonce ještě obtížněji vypočitatelné než pravděpodobnost, že se podaří potopit nepřátelský kontakt. Co si o něm bude myslet kapitán Jamese, pokud nevydá povolení k útoku? Co si o něm budou myslet námořníci v konvoji, pokud jej vydá a nebezpečně prořídilými řadami doprovodu konvoje proklouznou jiné ponorky? A až podají zprávy, bude si na něj jedna vláda stěžovat jiné, že jednal příliš unáhleně? Či příliš opatrně? Budou důstojníci jednoho námořnictva soucitně kroutit hlavami, zatímco se ho budou důstojníci jiného námořnictva rozpačitě zastávat? Drby se v ozbrojených silách šíří překotným tempem a námořníci i za války mluví tak, že se jejich stížnosti donesou k uším kongresmanů či poslanců. Dobrá vůle spojenců závisela do určité míry na jeho rozhodnutí a na dobré vůli spojenců záviselo konečné vítězství a svoboda světa. Krause přemýšlel i nad těmito okolnostmi,

ty ale v tomto případě nemohly ovlivnit jeho rozhodnutí. Jen mu dodávaly na důležitosti, jen ztěžovaly břímě odpovědnosti spočívající na jeho bedrech.

„Máte povolení,“ řekl.

„Rozkaz, veliteli,“ odpověděl telefon.

Telefon opět okamžitě zaskřehotal.

„Eagle volá George,“ ozvalo se. „Žádám o povolení asistovat Harrymu.“

Eagle byl polský torpédoborec Viktor, který plul na levobok od Keelingu mezi ním a Jamesem, a onen hlas patřil mladému britskému důstojníkovi, který měl na palubě Viktora na starosti zprávy přes KML.

„Máte povolení,“ řekl Krause.

„Rozkaz, veliteli.“

Jakmile to slovo zaznělo, Krause viděl, jak Viktor mění kurz na levobok. Jeho před se v gejzíru vodní tříště zakousla do valivé vlny, načež se jeho záď, jak letěla přes její hřeben, zdvihla do výše, zatímco Viktor se stále natačel více k levoboku a zrychloval, aby se mohl připojit k Jamesovi. Viktor a James byli sehraná dvojice, které se při plavbě s jedním z předcházejících konvojů podařilo „pravděpodobně potopit“ ponorku. James měl jeden z těch nových sonarových dálkoměrů a jeho posádka měla vypracovaný systém, jak navádět Viktora při útoku na cíl. Byli to zkrátka parťáci. Krausovi bylo od okamžiku, co nahlásili kontakt, jasné, že pokud vyšle jednu z lodí, aby se s ním vypořádala, bude lepší, když vyšle i druhou, protože se tím zvýší pravděpodobnost, že kontakt potopí.

Od okamžiku, kdy Krause povolali z jeho kajuty na můstek, uplynulo padesát devět vteřin. Učinit důležité rozhodnutí a vydat rozkazy, aby bylo převedeno do praxe, zabralo méně než minutu. Teď zbývalo rozhodnout, co udělat se zbývajících dvěma doprovodnými loděmi, Keelingem a Dodgem, který plul na pravobok od Keelingu a za ním, a jak s pouhými dvěma loděmi co nejlépe ochránit sedmatřicet. Konvoj na hladině moře zabíral více než čtyři čtvereční

míle, což z něj činilo obrovský cíl pro jakékoliv torpédo, které nebylo vypáleno na konkrétní loď. Takové torpédo navíc mohlo být vypáleno z jakékoliv výhodné pozice v půlkruhové oblasti před konvojem o obvodu čtyřicet mil. Sebelepší snaha pokrýt tuto půlkruhovou zónu pouhými dvěma loděmi by byl ubohý kompromis, přesto ale bylo třeba takovou snahu vynaložit. Krause opět promluvil do telefonu.

„George volá Dickyho.“

„Dicky na příjmu,“ ozvala se z telefonu okamžitě skřehotavá odpověď. Dodge musel očekávat nové rozkazy.

„Zaujměte pozici tři míle před vedoucí lodí pravého křídla konvoje.“

Krause hovořil s rozvážnou intonací potřebnou při ústním předávání rozkazů. Jeho hlas tak zněl ještě nápadněji nemelodicky než obvykle.

„Tři míle před vedoucí lodí pravého křídla,“ odpověděl mu telefon. „Rozkaz, veliteli.“

Byl to kanadský hlas. Intonaci a rytmus měl přirozenější než ten britský. Nehrozilo tedy nedorozumění. Krause se podíval na opakovač kompasu a pak se otočil na palubního důstojníka.

„Kurz nula nula pět, poručíku.“

„Rozkaz,“ odpověděl Carling a zavolal na kormidelníka: „Kormidlo na levobok, kurz nula nula pět.“

„Kormidlo na levobok,“ zopakoval kormidelník, zatímco točil kormidlem. „Kurz nula nula pět.“

Jmenoval se Parker, kormidelník třetí třídy, věk dvacet dva let, ženatý a budižkničemu. Carling to věděl a nespouštěl z něj oči.

„Zrychlete na osmnáct uzlů, poručíku,“ řekl Krause.

„Rozkaz,“ odpověděl Carling a vydal rozkaz.

„Otáčky pro rychlost osmnácti uzlů,“ zopakoval námořník u signalizačního panelu.

Keeling poslušně změnil kurz, jak velelo kormidlo. Zatímco se loď ubírala na svou novou pozici, narostla frekvence vibrací, které se přenášely palubou do Krausových chodidel.

„Strojovna hlásí osmnáct uzlů,“ oznámil námořník u strojního telegrafu. Byl na lodi nový. Nalodil se, když byli v Reykjavíku. U námořnictva byl už podruhé. Před dvěma lety se dostal do problémů se zákonem, protože byl na dovolence někoho srazil autem a ujel. Krause si nemohl vzpomenout na jeho jméno, což bylo potřeba napravit.

„Držíme kurz nula nula pět,“ ohlásil Parker. V jeho hlas byl jako obvykle slyšet lehkovážný tón, který naznačoval nedůvěryhodnost a lezl Krausovi na nervy. V tu chvíli s tím nemohl nic dělat, jen si to v duchu poznamenal.

„Pitometr hlásí osmnáct uzlů,“ oznámil Carling.

„Výborně.“ To bylo hlášení z hydrodynamického rychloměru. Bylo třeba vydat další rozkazy.

„Poručíku Carlingu, zaujměte pozici tři míle před vedoucí lodí levého křídla konvoje.“

„Tři míle před vedoucí lodí levého křídla konvoje. Rozkaz, kapitáne.“

Krause poslal svými předchozími rozkazy Keeling nejúspornější cestou na onu pozici a teď, když plul napříč před konvojem, by byla vhodná chvíle, aby jej zkontroloval. Konečně ale dostal příležitost obléct si kabát, doteď jej držel v ruce a stál na můstku jen v košili. Vklouzl do něj, a jak napřimoval ruku, šťouchnul do žeber telefonistu, který stál vedle něj.

„Omlouvám se,“ řekl Krause.

„Nic se nestalo, pane kapitáne,“ zamumlal námořník.

Carling měl ruku na páce, pomocí níž se vyhlášoval všeobecný poplach, a čekal na rozkazy svého velitele.

„Ne,“ řekl Krause.

Všeobecný poplach by povolal všechny členy posádky na jejich bojové pozice. Nikdo by nespal a jen málokdo by jedl, veškeré rutinní činnosti na palubě by ustaly. Námořníci by byli

unavení a měli by hlad. Desítky drobností, které bylo dříve nebo později potřeba udělat, aby loď fungovala, jak má, by musely počkat na později, protože ti, kdo se o ně měli postarat, byli na svých bojových stanovištích. Takovým způsobem nebylo možné dlouhodobě fungovat, byla to jen záloha pro použití v bitvě, kterou bylo nutné šetřit až do chvíle, kdy jí bude třeba.

A další věc byla, že někteří lidé, mnozí lidé měli tendenci přistupovat k výkonu povinností laxněji, pokud na ně byly bez zřejmého důvodu stále kladeny zvýšené nároky. Krause se o tom mohl přesvědčit na vlastní oči v průběhu své dlouholeté služby, ale byl s onou skutečností obeznámen i z intelektuálního hlediska, díky studiu odborných příruček, stejně jako lékař, který je obeznámen s chorobou, kterou nikdy sám netrpěl. Krause musel brát v úvahu tělesnou slabost těch, kterým velel, a stejně tak nestálost lidské mysli. Na USS Keeling už byla vyhlášena zvýšená pohotovost, na většině bojových stanovišť někdo byl a důsledně se uzavíraly vodotěsné přepážky, což provázely určité problémy s rutinním chodem lodi. Zvýšená pohotovost byla náročná pro posádku a lodi také neprospívala, ale doba, po níž ji bylo možné vydržet, se měřila na dny, zatímco v případě všeobecného poplachu to byly pouhé hodiny.

Skutečnost, že James pronásledoval kontakt poměrně daleko od konvoje, nebyl důvod pro vyhlášení všeobecného poplachu, zvláště když mu asistoval Viktor. Bylo pravděpodobné, že než konvoj dorazí na místo určení, budou nahlášeny tucty podobných kontaktů. Proto Krause na nevyřešenou otázku poručíka Carlinga odpověděl „ne“. Letmý pohled, rozhodnutí a odpověď zabraly nanejvýš dvě tři vteřiny času. Kdyby měl Krause vyjmenovat všechny důvody, proč se tak rozhodl, trvalo by to několik minut. Minutu či dvě by mu zabralo už jen to, že by se ujistil, že na žádné nezapomněl. Ale zvyk a dlouholeté zkušenosti mu rozhodování usnadňovaly a podrobné úvahy ho předem obeznámily s okolnostmi této krizové situace.

Zároveň si ale uložil do paměti mentální poznámku o tomto incidentu, přestože na něj zdánlivě přestal myslet, jakmile se s ním vypořádal. Krause si do svého pomyslného spisu o poručíku Carlingovi poznamenal jeho připravenost vyhlásit všeobecný poplach. Ta bude mít do

jisté, ačkoli dost možná nepatrné, míry vliv na to, jak moc se bude Krause moct na Carlinga spolehnout, když bude mít službu na můstku. Mohla by mít i vliv na posudek, který bude Krause dříve či později muset o poručíku Carlingovi napsat (tedy za předpokladu, že budou tou dobou oba stále naživu), přičemž by se mohla obzvláště projevit v odstavci s názvem „předpoklady pro velení“. Drobný incident – jeden z tisíců, které tvoří komplexní celek.

Krause uchopil dalekohled, který měl pověšený kolem krku, a namířil jej na konvoj. V přeplněné kormidelně se nebylo možné nerušeně rozhlédnout, a tak vyšel ven, na levé křídlo můstku. Změna byla okamžitá a razantní. Severovýchodní vítr, který při jejich současném kurzu váł takřka přesně proti směru jejich plavby, svištěl kolem něj. Zdvihl dalekohled k očím a ucítil, jak se mu do pravého podpaží zařezává bodavý mráz. Měl by na sobě mít svetr a těžký zimní kabát; kdyby mohl zůstat ve své kajutě byt' jen o minutu déle, tak by je na sobě i měl.

Právě míjeli vlajkovou loď konvoje, prastarý parník, jehož trup působil ve srovnání se zbytkem konvoje vznešeně. Na jeho stožáru se třepetala vlaječka komodora, který velel konvoji. Byl to starý britský admirál, který se vrátil do služby z penze a z vlastní vůle vykonával obtížnou, monotónní, nebezpečnou a nevděčnou povinnost, protože tak se to zkrátka sluší a patří, když se taková příležitost naskytne, ačkoli to znamenalo, že bude dostávat rozkazy od mladého velícího důstojníka jiné národnosti. V tuto chvíli bylo jeho povinností udržovat loď konvoje v co nejlepším pořádku, aby měl doprovod co největší šanci je ochránit.

Za vlajkovou loď plul zbytek konvoje rozprostřený v nepravidelných řadách. Krause se rozhlédl dalekohledem, aby je zkontroloval. Jednotlivé řady byly nepravidelné, ale ani zdaleka ne tolik, jako ráno za rozbřesku. Tehdy se totiž ukázalo, že třetí podélná řada zprava se roztrhla na dvě části. Tři z pěti lodí – v oné řadě jich za sebou plulo pět, zatímco v ostatních jen čtyři – vypadly z formace a pluly daleko za ostatními. Teď už byla mezera mezi nimi a zbytkem konvoje sotva znát. Třetí loď v řadě, norský parník Kong Gustav, měl pravděpodobně v průběhu noci závadu ve strojovně a nestačil ostatním. Byl nařízený přísný radiový klid a zákaz rozsvěcet

světla. A signální vlaječky není ve tmě vidět, takže nemohl ostatní informovat o tom, že má problém, stále více zaostával a lodě plující za ním se přizpůsobily jeho pohybům. Závalu se ale evidentně podařilo opravit a Kong Gustav a obě lodi za ním se pomalu dostávaly zpět do formace. Bezprostředně za Kong Gustavem plul parník Southland. Krause si jej na svém seznamu odškrtnul už krátce po úsvitu. Z komína Southlandu se kouřilo více než obvykle, možná proto, že aby se vrátil na místo, musel plout o půl uzlu rychleji. Z několika dalších lodí se také kouřilo víc, než by mělo. Konvoj ale naštěstí plul proti silnému větru a kouř se držel nízko a rychle se rozptyloval. Za klidnějších povětrnostních podmínek by se nad konvojem tyčil sloup kouře viditelný na padesát mil daleko. Vlajková loď komodora měla vyvěšeno několik signálních vlaječek, které takřka určitě ostatním lodím vydávaly rozkaz, který často zaznívá v každém námořnictvu: „méně kouře“.

Celkově by se ale dalo říct, že konvoj byl v dobrém stavu: jen tři lodě byly výrazně mimo formaci a kouře z komínů bylo pouze o něco více, než by mělo být. Krausovi zbyla chvíle času, aby se rozhlédl po Keelingu. Bylo podstatné, že měl v první řadě starost o konvoj a až pak o svou vlastní loď. Odejmul dalekohled od očí a otočil se směrem k přídi. Vtom ho do tváře udeřil studený vítr a s větrem také pár kapek vodní tříště, které vrhala do vzduchu příď, jak si razila cestu vlnami. Nad ním se podobná vnitřku pružinové matrace metodicky otáčela anténa radaru, kolem dokola znovu a znovu, zatímco stěžeň, na němž byla připevněna, opisoval ve vzduchu tvar všech možných kuželů postavených na špici v závislosti na tom, jak se Keeling nakláněl ze strany na stranu, dopředu a dozadu. Hlídky byly na svých stanovištích, celkem jich bylo sedm, všechny byly zabalené do polární výstroje a upřeně se dívaly skrz dalekohledy připevněné na stojanech před nimi. Pomalu jimi otáčely doleva a doprava a tak dál a kontrolovaly své přidělené sektory. Co pár vteřin ale musela každá z nich na chvíli přestat a otřít z objektivů dalekohledu kapky vodní tříště, které odletovaly od přídě. Krause pohledem krátce zkontroloval hlídky. Carling byl zaneprázdněn tím, že naváděl loď na novou pozici, a

proto je momentálně nekontroloval. Zdálo se, že vykonávaly svou práci svědomitě. Přestože to může znít neuvěřitelně, občas se stávalo, že některého námořníka monotónní povinnost hlídky navzdory častému střídání unavila a došlo se k závěru, že ji vykonává neuspokojivým způsobem. Tuto povinnost ale bylo nezbytné vykonávat s nejvyšším úsilím a metodičností a bez sebemenší přestávky, ponorka totiž nikdy nevystřčí nad hladinu více než jednu nebo dvě stopy periskopu, a ponechá ho tak nanejvýš půl minuty. Proto bylo potřeba, aby hlídky kontrolovaly hladinu bez přestání a pravidelně, aby měly co nejvyšší šanci, a tím spíše pravděpodobnost, že zahlédnou pomíjivou přítomnost periskopu. Takové zahlédnutí mohlo rozhodnout o osudu celého konvoje. Byla dokonce šance, že spatří brázdou za blížícím se torpédem, a pokud ji včas nahlásí, mohou zachránit alespoň Keeling.

Déle si Krause stát na křídle můstku netroufnul. Polovina jeho lodí někde v dáli na levoboku mířila do boje a uplynulo už poměrně dost času od chvíle, kdy se Viktor oddělil od konvoje, aby asistoval Jamesovi, a Krause musel být u KML telefonu, aby jim mohl vydávat rozkazy, pokud to bude potřeba. Mladý Hart měl namířeno k levému peloru, aby z něj vyčetl kurz, který poručík Carling potřeboval, aby mohl navést loď na správnou pozici. Krause na něj kývnul a vrátil se dovnitř do kormidelny. Uvnitř bylo ve srovnání s křídlem můstku teplo, což mu připomnělo, že během té chvílky, co strávil venku bez svetru či kabátu, skrz naskrz prochladi. Přistoupil k telefonu. Sluchátko mečelo a bublalo. Zaslechl konverzaci mezi britskými důstojníky na Jamesovi a Viktorovi.

„Kurz tři šest nula,“ řekl hlas jednoho Angličana.

„Nemůžeš mi dát vzdálenost, kamaráde?“ odpověděl druhý.

„Nemůžu. K čertu. Ten kontakt je příliš slabý. Pořád jste ho nezachytili?“

„Pořád nic. Už dvakrát jsme zkontrolovali celý sektor.“

„Plujte pomalu dopředu.“

Z místa, kde Krause stál, nebyl James v šeru blízkého horizontu k rozeznání. Byla to poměrně malá loď a netyčila se příliš vysoko nad hladinu. Viktor byl větší, vyšší a blíže, takže ho Krause ještě viděl, ale ne příliš zřetelně. Při tak špatné viditelnosti a vzhledem k tomu, že se rychle vzdaloval, jej za chvíli nebude vidět vůbec, ačkoli na obrazovce radaru bude stále zářit jasně. Najednou se ozval hlas poručíka Carlinga. Mluvil sice už předtím, ale Krause se soustředil na KML a poručíka nevnímal, protože to, co říkal, se netýkalo problému, kterým se Krause zabýval.

„Kormidlo na pravobok. Kurz nula sedm devět,“ řekl Carling.

„Kormidlo na pravobok. Kurz nula sedm devět,“ odpověděl Parker.

Keeling evidentně dorazil na určenou pozici, nebo přinejmenším poblíž ní. Torpédoborec se k Viktorovi natočil ještě více zádi. Teď se bude vzdálenost mezi oběma loděmi zvětšovat ještě rychleji než doposud. Keeling se nečekaně zprudka naklonil na pravobok. Nejedné noze najednou přišla paluba kormidelny kluzká a nejedna ruka se raději rychle něčeho chytila. Poslední změna kurzu poslala Keeling přímo do cesty blížící se valivé vlny, aniž by měl šanci na ni vystoupat. Chvíli zůstal nakloněný na pravobok, načež se náhle napřímil a jakmile ona vlna prošla pod jeho kýlem, se stejně náhle naklonil na levobok, takže najednou nohy klouzaly opačným směrem. Poručík Carling neudržel rovnováhu a narazil do Krause.

„Promiňte, pane kapitáne,“ řekl Carling.

„Nic se nestalo.“

„Držíme kurz nula sedm devět,“ oznámil Parker.

„Výborně,“ odpověděl Carling a pronesl směrem ke Krausovi: „Kapitáne, za pět minut přijde další plánovaná změna kurzu.“

„Výborně,“ řekl na to tentokrát Krause. Jedním z jeho dlouhodobě platných rozkazů bylo, aby byl informován vždy pět minut předtím, než bude konvoj plánovaně měnit kurz. Po nadcházející změně budou Viktor a James přímo za záďemi konvoje. James se od konvoje

oddělil před devíti minutami. Touto dobou musel být více než tři míle od své obvyklé pozice a každou minutu bude o čtvrt, nebo dokonce o půl míle dál. Za takového počasí mohl mít maximální rychlost nanejvýš šestnáct uzlů. Kdyby Krause v tuto chvíli vydal rozkaz, ať se vrátí, uběhlo by ještě půl hodiny, než by byl zpět na svém místě, a byla by to půlhodina při maximální spotřebě paliva. A každá další minuta, než by tak Krause učinil, by znamenala, že by Jamesovi trvalo předejít konvoj o pět minut déle; jinými slovy, pokud by Krause otálel dalších šest minut, byl by James zpátky na svém místě až za rovnou hodinu. Bylo nutné učinit další rozhodnutí.

„George volá Harryho,“ pronesl do telefonu.

„Harry na příjmu.“

„Jak to vypadá s tím vaším kontaktem?“

„Nic moc, veliteli.“

Sonar byl nechvalně proslulý tím, jak dokázal být nespolehlivý. Pravděpodobnost, že James ve skutečnosti nepronásledoval ponorku, nebyla nijak zanedbatelná. Mohlo to být hejno ryb, nebo vzhledem k tomu, že se mu nedařilo určit přesnou polohu kontaktu, se mohlo jednat o vrstvu teplejší či studenější vody.

„Má smysl to prověřovat?“

„No, řekl bych, že ano, veliteli.“

Pokud by to skutečně byla německá ponorka, tak by si její kapitán musel být vědom toho, že byli zpozorováni. Drasticky by změnil kurz, prudce by natáčel kormidlo ze strany na stranu a střídavě by se ponořoval hlouběji a vracel se blíže k hladině. Takové manévrování by přinejmenším z velké části vysvětlovalo, proč byl ten kontakt tak slabý. Němci také měli nové zařízení, které za sebou zanechávalo velkou bublinu, která vytvářela přechodný sonarový odraz a mohla zmást obsluhu sonaru. Možná měli nějaké jiné, neznámé nové zařízení, které bylo ještě více matoucí. A možná tam žádná ponorka nebyla.

Na druhou stranu, pokud tam byla a pokud by Krause povolal Jamese a Viktora zpět, trvalo by ještě nějakou tu minutu, než by se odvážila vynořit. Nemohla by si být jistá kurzem konvoje, a ten by navíc plul přímo od ní. V takovém počasí by určitě nedokázala ani na hladině plout rychleji než šestnáct uzlů, a nejspíše ani to ne. Nebezpečí, jež skýtala, se těmi několika minutami pronásledování výrazně zmenšilo. Stále tu byla otázka toho, jak by na takové rozhodnutí zareagovali jeho britští a polští podřízení: mohli by mu mít za zlé, že je odvolal ze slibného lovu, a mohli by začít trucovat. Odpověď na jeho poslední otázku ale nezněla zrovna nadšeně, a to i když vzal v potaz, že Britové nedávají emoce moc najevo.

„Bude lepší, když toho necháte, Harry,“ řekl Krause plochým neosobním hlasem.

„Rozkaz, veliteli.“ Odpověď měla stejnou intonaci jako jeho rozkaz.

„Eagle, Harry, vraťte se ke konvoji a zaujměte svoje předchozí pozice.“

„Rozkaz, veliteli.“

Nešlo odhadnout, jestli je jeho rozhodnutí rozhněvalo či nikoliv.

„Komodor vydal rozkaz ke změně kurzu, kapitáne,“ oznámil poručík Carling.

„Výborně.“

Pomalé konvoje, jako byl tento, nekličkovaly stejným způsobem jako rychlé konvoje, to by totiž příliš protáhlo dobu plavby. Změny kurzu se prováděly v dlouhých intervalech, příliš dlouhých na to, aby kapitáni civilních lodí dokázali udržet svá plavidla na určených pozicích při složitých manévrech, které se používaly v systému rychlých konvojů. Dostatečně velké potíže jim dělalo být jen udržet své lodě v řadách za sebou a vedle sebe. Každá změna kurzu proto znamenala těžkopádné zatočení doprava nebo doleva o pouhých deset či patnáct stupňů. I to ale byl náročný manévr. Jedno křídlo konvoje muselo udržovat stále stejnou rychlost, zatímco druhé křídlo muselo zpomalit. Vedoucí lodě musely mírně natočit kormidla na správnou stranu a zdálo se, že lodě, které pluly ve formaci za nimi, si nikdy nezapamatují, že když mají následovat vedoucí loď ve změně kurzu na pravobok, musejí počkat a natočit

kormidlo přesně na stejném místě, kde to udělala loď před nimi. Pokud totiž loď zatočila příliš brzy, ocitla se náhle na pravobok od vedoucí lodi a ohrožovala lodě v řadě na pravobok od ní, a pokud zatočila příliš pozdě, tak si to namířila přímo proti lodím v řadě na levobok od ní. V každém případě se pak musela dostat zpátky na své místo ve formaci, což nebylo zrovna jednoduché.

Když celá tato masa lodí zatáčela na jednu nebo na druhou stranu, bylo navíc nutné, aby se lodě na vnějších stranách křídel konvoje pohybovaly rychleji než ty na vnitřních, což ve skutečnosti znamenalo, že lodě ve vnitřních řadách musí zpomalit, protože ty ve vnějších pluly, jak nejrychleji dovedly. Tlustá, na cyklostylu okopírovaná příručka s pokyny, kterou obdrželi kapitáni všech lodí v konvoji, obsahovala tabulku s procentuálními zpomaleními pro jednotlivé podélné řady konvoje. Řídit se těmito instrukcemi ale znamenalo zběsile listovat příručkou, a když se konečně podařilo najít správnou stránku, ještě narychlo provést potřebné výpočty. Pakliže se podařilo dojít ke správnému výsledku, bylo stále ještě potřeba zajistit, aby netrénovaná obsluha strojovny provedla přesné snížení rychlosti. A samozřejmě vždy byla navíc obtíž s tím, že každá loď reagovala na pohyby kormidla jinak a měla jiný poloměr otáčení.

Proto pokaždé, když konvoj změnil kurz, následoval zmatek. Řady za sebou i vedle sebe se většinou roztáhly, což výrazně zvětšilo rozlohu oblasti, kterou musel doprovod konvoje hlídat. Vždy také hrozilo, že se pár lodí začne opožďovat za konvojem. A dlouholetá zkušenost pravila, že loď, která vypadne z formace, takřka zaručeně skončí na dně. Krause vyšel na pravé křídlo můstku a namířil na konvoj svůj dalekohled. Viděl, jak ze stožáru vlajkové lodi komodora konvoje stahují signální vlaječky.

„Pokyn k vykonání rozkazu, kapitáne,“ oznámil poručík Carling.

„Výborně.“

Carling měl povinnost ohlásit stažení signálních vlaječek, přestože si ho Krause byl vědom. Přišel čas rozkaz vykonat, byl to signál, aby konvoj začal zatáčet. Krause slyšel, jak poručík

Carling vydává rozkaz ke změně kurzu. Jak Keeling zatácel, musel Krause natáčet dalekohled opačným směrem. Silueta šest mil vzdálené lodě vedoucí řadu plavidel na pravoboku se protahovala, jak se vůči němu natáčela bokem. Teď, když ji pozoroval z pozice takřka přesně devadesát stupňů na levobok od ní, byla trojice „ostrovů“ tvořících její nástavbu od sebe zřetelně oddělená. Keeling se prudce naklonil na stranu. Krause se náhle díval na zvlněnou mořskou hladinu a aby mohl dále pozorovat konvoj, musel znovu zamířit dalekohledem, kam zamýšlel, a snažit se jej stabilizovat navzdory naklánění paluby. Téměř okamžitě nastal zmatek. Konvoj se změnil z takřka pravidelné šachovnice podélných a příčných řad na náhodnou změť lodí – některé vybočovaly z řady, jiné se snažily vrátit se zpět na své místo. Podélné řady se rozdvjovaly, přičemž lodě, které měly plout vzadu, se náhle ocitaly vedle těch, které pluly vepředu.

Krause se snažil udržet pod dohledem celý konvoj, přestože nejvzdálenější lodě byly stěží viditelné. Pokud by došlo ke srážce, musel by reagovat okamžitě. Žádnou kolizi nezpozoroval, ale v samém srdci konvoje dozajista zažívali perné chvílky.

Vteřiny a minuty ubíhaly. Přední strana konvoje na sebe vzala podobu zubaté čáry. Podle toho, co Krause viděl, nebylo podélných řad devět, jak by mělo, nýbrž deset, jedenáct – ne, dvanáct. Na pravoboku za komodorem se jedna loď pletla do cesty ostatním. Jak se dalo očekávat, na pravém křídle konvoje se některé lodě dostaly před vedoucí loď jejich řady. Pokud jediná z nich nevykonávala rozkazy důsledně, nezpomalila ve správnou chvíli nebo zatočila příliš brzy či příliš pozdě, deset dalších mohlo být nuceno rovněž porušit formaci a vyhýbat se jedna druhé. Jak se tak Krause díval, viděl, jak se jedna z nejvzdálenějších lodí otáčela, až se k němu obrátila zádí. Ať už z nutnosti či ze zbrklosti se někdo otáčel o tři sta šedesát stupňů, nenapasoval se na své místo a teď se chystal do něj zkusit opět vklouznout. A někde v dáli pod vzdouvající se širou hladinou mohla číhat ponorka. Mohl jí velet opatrný kapitán, který by se držel těsně za konvojem. Taková osamocená loď by pro něj byla šťavnatou kořistí, kterou by

mohl torpédovat, aniž by měla kterákoliv z doprovodných lodí sebemenší šanci jej dostihnout. Bud'te střízliví! Bud'te bdělí! Váš protivník, ďábel, obchází jako lev řvoucí a hledá, koho by pohltil.

Na zdviže komodorovy lodi stoupaly signální vlaječky, nejspíše s rozkazy, které měly urovnat všechn ten zmatek. Nezkušení muži se je budou snažit přečíst pomocí prastarých dalekohledů, zatímco jejich lodě se jim budou pod nohama naklánět ze strany na stranu, stoupat a klesat. Krause se otočil, aby zkontroloval podélnou řadu na levobok za Keelingem. V té bylo zmatků nejméně, což se dalo očekávat. Krause se podíval za ní. V oparu daleko na horizontu viděl tečku, nad níž se táhla čára. To byl Viktor – plul, jak nejrychleji dovedl, aby se vrátil na své místo. James, který se zmoohl na pouhých šestnáct uzlů, musel být ještě daleko za ním.

Jak se tak Krause otáčel nazpět, aby opět zkontroloval konvoj, zahlédl záblesk světla – sekvenci záblesků od komodora. Posílal zprávu pomocí reflektoru a mířil jím přímo na Keeling. Musela to být zpráva pro něj. P-R-O-. Nestíhal si ji číst, vysílali na něj totiž příliš rychle. Podíval se nad sebe na signalisty. Ti ji četli bez problémů, jeden diktoval písmena a druhý je zapisoval. Poměrně dlouhá zpráva, takže nic, co by zoufale spěchalo, a pro chvíle zoufalého spěchu měli mnohem rychlejší způsoby komunikace. Nad ním signalisté mezitím potvrdili pomocí záblesků vlastního reflektoru přijetí celé zprávy.

„Zpráva pro vás, pane kapitáne,“ zvolal signalista a přistoupil k němu se zápisníkem v ruce.

„Přečtete ji.“

„Velitel konvoje veliteli doprovodu. Požádal byste prosím vaši korvetu, aby na pravoboku pomohla uvést konvoj do pořádku. Otázka. Byl bych vděčný.“

„Odpovězte: ‚Velitel doprovodu veliteli konvoje. Předchozí zpráva. Ano.‘“

„Velitel doprovodu veliteli konvoje. Předchozí zpráva. Ano.‘ Rozkaz, kapitáne.“

Velitel konvoje nejspíše musel svou zprávu formulovat tímto způsobem. Vznášel prosbu na spolupracovníka, nevydával rozkaz podřízenému. Ať jsou nemnohá tvá slova, pravil Kazatel.

Důstojník formulující rozkaz musel mít toto doporučení na paměti, ale vysloužilý admirál, který oslovoval velitele doprovodu, musel pamatovat na žalmy a lichotek mít plná ústa.

Krause se vrátil do kormidelny ke KML.

„George volá Dickyho,“ pronesl svým typicky plochým hlasem. Odpověď byla okamžitá, Dodge dával pozor.

„Opusťte svou pozici,“ rozkázal, „a –“ Zastavil se a chvíli přemýšlel, ale pak si vzpomněl, že mluví s kanadskou lodí a že nehrozí, že by frázi, kterou chtěl použít, nepochopila, jako by to hrozilo v případě Jamese nebo Viktora, a pokračoval: „zahrajte si na pravoboku konvoje na ovčáka.“

„Zahrát si na pravoboku na ovčáka. Rozkaz, veliteli.“

„Řiďte se pokyny komodora,“ pokračoval Krause, „a popožeňte ty opozdilce zpátky do formace.“

„Rozkaz, veliteli.“

„Neustále hlídejte sonarem bok konvoje. V tuto chvíli je to ta nebezpečnější strana.“

„Rozkaz, veliteli.“

Řeknu-li některému „jdi“, tak jde; jinému „pojď sem“, tak přijde. Ale co ta „veliká víra“ onoho setníka? Dodge se již otáčel, aby mohl vyrazit vykonávat jeho rozkazy. Tím to ale nekončilo. Přední strana konvoje byla už tak nedostatečně střežená a teď byla takřka zcela nechráněná proti útoku. Bylo třeba vydat další rozkazy – rozkazy, které vyšlou Keeling hlídkovat podél celé pět mil dlouhé přední strany konvoje, kde bude plout tam a zase zpátky a sonarem kontrolovat nejprve jednu a pak druhou stranu v hrdinné snaze odhalit možné nepřátele číhající v celé šíři trasy konvoje, zatímco Dodge se bude pohybovat na pravém křídle konvoje a jeho kapitán bude popohánět opozdilce megafonem, dokud si nevyřve hlasivky – slova moudrých jsou jako bodce – a bude hlídkovat svým sonarem za ním. Slepému jsem byl okem a kulhavému nohou.

Když se Keeling už podruhé otáčel, přešel Krause z pravého křídla můstku na levobok. Chtěl mít konvoj stále na očích a také chtěl sám posoudit, za jak dlouho Dodge dokončí svůj úkol na pravoboku a také za jak dlouho bude k dispozici Viktor, aby pomohl s hlídkováním na přední straně konvoje. Když se nad tím zamyslel, vnímal dokonce i na křídle můstku ve všem tom větru, rytmické ping ping, jak lodní sonar vysílal pulzy netečnou vodou. Když byl Keeling mimo přístav, ozýval se ten zvuk bez ustání, dnem i nocí, takže si na něj uši i mysl zvykly natolik, že jej nevnímaly, pokud na něj něco neupozornilo.

Komodorův reflektor se opět rozblíkal a opět přímo na něj. Další zpráva. Podíval se nahoru na signalisty, kteří ji přijímali. Ostré zachřestění závěrky jejich reflektoru mu prozradilo, že signalisté nerozuměli ani slovu a žádali o zopakování zprávy. Krause se snažil držet své podráždění na uzdě, komodor možná použil nějakou zdlouhavou britskou zdvořilostní frázi, s níž se ještě nikdy neseťkali. To, jak krátce trvalo zprávu odeslat, ale nenaznačovalo, že by byla dlouhá.

„Zpráva pro vás, pane kapitáne.“

„Přečtěte ji.“

Signalista před ním stál stejně jako dříve se zápisníkem v ruce. Tentokrát ale trochu váhal.

„Velitel konvoje veliteli doprovodu,‘ kapitáne. ‚V-A-F-H-A-S-S‘ –“

„Ano, vafhass,“ řekl Krause podrážděně. Bylo to slangové označení pro VFHSS, vysokofrekvenční hledač směru signálu a jeho signalista na něj nikdy nenarazil.

„Vafhass hlásí cizí vysílání, kurz osm sedm, vzdálenost od jedna pět do dva nula mil,‘ kapitáne.“

Kurz osm sedm. To bylo takřka přesně v trase konvoje. A cizí vysílání mohlo uprostřed Atlantiku znamenat jen jedinou věc: německou ponorku. Patnáct až dvacet mil daleko. Leviatan, had svinutý. To bylo něco mnohem jistějšího než ten potenciální kontakt, který

zachytil James. Jako obvykle bylo zapotřebí okamžitého rozhodnutí a ono rozhodnutí muselo brát v potaz řadu faktorů.

„Odpověď: ‚Velitel doprovodu veliteli konvoje. Zahájíme pronásledování.‘“

„Velitel doprovodu veliteli konvoje. Zahájíme pronásledování.‘ Rozkaz, kapitáne.“

„Počkejte. ‚Zahájíme pronásledování. Děkuji.‘“

„Počkejte. ‚Zahájíme pronásledování. Děkuji.‘ Rozkaz, kapitáne.“

Krause udělal dva kroky a byl v kormidelně.

„Poručíku Carlingu, přebírám velení.“

„Rozkaz, kapitáne.“

„Prudce na pravobok. Kurz nula osm sedm.“

„Prudce na pravobok. Kurz nula osm sedm.“

„Motory na plno. Otáčky pro dvacet dva uzlů.“

„Motory na plno. Otáčky pro dvacet dva uzlů.“

„Poručíku Carlingu, vyhlaste všeobecný poplach.“

„Všeobecný poplach. Rozkaz, kapitáne.“

Poručík Carling stiskl páku a po celé lodi se rozezněly varovné sirény. Rámus, co by probudil i mrtvého, teď budí vyčerpané spáče na pryčnách kdesi v podpalubí, volá všechny muže na jejich stanoviště, žene je proudem nahoru po žebřících. Spěšně se soukají do uniforem, odhazují rozepsané dopisy, sápu se po svém vybavení. Skrz všechn ten hluk přišlo hlášení. „Strojovna hlásí maximální rychlost, kapitáne.“ Jak se Keeling otáčel, naklonil se na stranu. Posádka mu přezdívala Klanivej Keeling, Kymácivej Keeling.

„Držíme kurz nula osm sedm,“ řekl Parker.

„Výborně. Podporučíku Harte, jaký má kurz komodor?“

Podporučík Hart stál zrovna u peloru.

„Dva šest šest, kapitáne,“ odpověděl.

Takřka přesně za zádi. Kurz, který hlásil vafhass bude dostatečně přesný. Nebude potřeba zadávat kurz na odhadovanou pozici ponorky.

Tou dobou se už kormidelná hemžila nově příchozími, postavami v přílbách, postavami zabalenými v kabátech, telefonisty, poslíčky. Krause měl před sebou spoustu práce. Přistoupil ke KML telefonu.

„Eagle, pronásleduji vafhassový kontakt kurz nula osm sedm.“

„Nula osm sedm. Rozkaz, veliteli.“

„Zaujměte moje místo a kryjte přední stranu konvoje, co nejdříve dovedete.“

„Rozkaz, veliteli.“

„Harry, slyšíte mě?“

„Slyším vás, Georgi.“

„Kryjte levé křídlo.“

„Kryt levé křídlo. Rozkaz, veliteli. Jsem čtyři míle za poslední lodí, veliteli.“

„Já vím.“

Potrvá ještě déle než půl hodiny, než James dorazí na místo, a patnáct minut, než bude Viktor na tom svém. Konvoj bude mezitím s výjimkou Dodge nechráněný. Nebezpečí, které z toho pramenilo, bylo jedním z faktorů, jež musel Krause zvážit, když obdržel komodorovu zprávu. Na druhou stranu měli jasnou indikaci, že se před nimi nacházel nepřítel – vafhass byl vysoce spolehlivý. Panovala navíc špatná viditelnost, což znamenalo, že Keeling nebude vidět, zatímco jeho radar uvidí bez problémů. Bylo potřeba zahnat nepřítel pod hladinu. Bylo potřeba jej potopit. I dvacet mil před konvojem ho bude Keeling alespoň trochu chránit.

Poručík Watson, lodní navigátor, zasalutoval a nahlásil, že vystřídal na můstku poručíka Carlinga. Krause zasalutování opětoval a dvěma větami Watsona seznámil se situací. Víc nebylo potřeba.

„Rozkaz, kapitáne.“

Watsonovy průzračně modré oči zářily ve stínu jeho přilby.

„Mám velení, poručíku Watsone.“

„Rozkaz, kapitáne.“

„Poslíčku, podejte mi přilbu.“

Krause si ji nasadil. Udělal to především pro pořádek, ale zároveň mu pohled na všechny ty námořníky v mnoha vrstvách výstroje připomněl, že měl na sobě jen uniformu a tenký kabát a během svého pobytu na křídle můstku naskrz prochladnul.

„Zajděte do mé kajuty. Leží tam ovčí kožich. Přineste mi ho.“

„Rozkaz, kapitáne.“

První důstojník se hlásil potrubním telefonem z navigační místnosti. Měli tam improvizované bojové informační centrum podobné těm plně rozvinutým, co měli na větších lodích. V době, kdy spouštěli Keeling na vodu, byl sonar ještě v plenkách a o radaru tehdy skoro nikdo ani neslyšel. Nadporučík Cole byl starý přítel. Krause mu vysvětlil, jak se věci mají.

„Každým okamžikem by se ti měla objevit na radaru, Charlie.“

„Ano, kapitáne.“

Keeling pulzoval, jak se hnal kupředu takřka na plný výkon. Když mu přes příď vytryskla zelená valivá vlna, celý sebou trhnul a otřásl se. Ohromné valivé vlny ale měly dostatečně pravidelné rozestupy a konvexní tvar, takže mu umožňovaly udržet jeho současnou vysokou rychlost. Ani ne osmnáct mil daleko plula na hladině ponorka. Radarová anténa vysoko nad kormidelnou ji teď mohla zachytit skutečně každou chvíli. Ze všech stanovišť hlásili, že posádka je na bojových stanovištích. Námořníci, ať už je poplach vyrušil při práci, či museli zanechat rutinních úkolů, popadnout svou výstroj a spěchat na svá místa, nevěděli, proč byl náhle vyhlášen poplach. Dole ve strojovně si určitě řada mužů lámala hlavu, proč přišel pokyn, aby zvýšili rychlost na maximum. Bylo potřeba varovat osádky děl a stojanů s hlubinnými náložemi, aby byly připraveny okamžitě zareagovat. Bylo nutné tomu obětovat pár vteřin.

Krause udělal pár kroků k mikrofonu lodního rozhlasu. Pomocník loďmistra, který u něj měl službu, viděl, jak se Krause blíží a dal ruku na spínač mikrofonu. Krause na něj souhlasně kývnul a po celé lodi se rozezněl rozhlas.

„Slyšte, slyšte!“

„Tady kapitán.“

Díky dlouhému tréninku a letité praxi v sebeovládání zněl jeho hlas vyrovnaně. Nikdo, kdo slyšel onen plochý hlas, by nehádal, že v Krausovi vřelo vzrušení, které jej mohlo přemoci, pokud by se jen na okamžik přestal ovládat.

„Pronásledujeme ponorku. Buďte připraveni, že boj může začít bez varování.“

S trochou nadsázky by se dalo říct, že se Keeling nad tou zprávou třásl vzrušením. Když se Krause otočil od mikrofonu, spočívaly na něm pohledy celé přeplněné kormidelny. Ve vzduchu bylo cítit napětí a dravost. Tito muži se chystali zabít, možná se schylovalo k tomu, že budou zabiti. Pro většinu přítomných ale měly obě tyto úvahy pramalou váhu ve srovnání s pouhou skutečností, že Keeling mířil do boje, vstříc úspěchu, či selhání.

Cosí si vynutilo Krausovu pozornost. Byl to ovčí kožich, pro který si poslal a který mu teď podával mladý poslíček. Krause si ho od něj chystal vzít.

„Kapitáne!“

Krause se přihnul k potrubnímu telefonu jako blesk.

„Kurz cíle nula devět dva. Vzdálenost patnáct mil.“

Hlas Charlieho Cola byl skutečně klidný. Hovořil s rozvážnou starostlivostí ohleduplného rodiče, který mluví se snadno rozrušitelným dítětem. Ne, že by Krause považoval za snadno rozrušitelné dítě.

„Prudce na pravobok. Kurz nula devět dva,“ řekl Krause.

U kormidla měl teď službu kormidelník první třídy McAlister. Byl to malý hubený Texasan. Když před lety sloužili na USS Gamble, velel Krause jeho sekci. Nebýt několika

odsouzeníhodných incidentů v San Pedru, když měl McAlister krátce po třicítce, dotáhl by to už dávno na poddůstojníka. Ze suchého tónu, jakým zopakoval Krausův rozkaz, by nikdo nevyčetl, že ten šílený rváč v sobě měl několik sklenek alkoholu.

„Držíme kurz nula devět dva,“ řekl McAlister aniž by spustil oči z opakovače kompasu.

„Výborně.“

Krause se otočil zpět k potrubnímu telefonu.

„Jak to vypadá s naším cílem?“

„Přímo před námi, kapitáne. Odraz za moc nestojí,“ odpověděl Charlie Cole.

Radar Sugar Charlie namontovaný na Keelingu nebyl příliš spolehlivý. Krause slyšel o novém typu radaru, kterému říkali Sugar George. Nikdy sice žádný neviděl, ale ze srdce si přál, aby ho Keeling měl.

„Je malý,“ řekl Charlie Cole, „a sahá jen kousek nad hladinu.“

Byla to bez pochyb ponorka a Keeling se na ní řítí rychlostí dvaadvacet uzlů. Uzavřeli jsme smlouvu se smrtí a sjednali jsme úmluvu s podsvětím. Aby komodorův radista dokázal tak přesně odhadnout vzdálenost jen podle síly signálu, musel svému řemeslu rozumět až neskutečně dobře.

„Kurz se trochu mění,“ řekl Charlie. „Kurz nula devět tři. Ne, nula devět tři a půl. Vzdálenost čtrnáct mil. Pluje takřka přesně na opačném kurzu.“

Za minutu a šestnáct vteřin se vzdálenost zkrátila o celou míli. Jak řekl Charlie: ponorka plula takřka přímo proti Keelingu, plula mu vstříc. I nejhlubší podsvětí je kvůli tobě rozrušeno, čeká na tvůj příchod. Za dalších pět mil, za sedm minut, teď už ani ne za sedm minut, bude v dostřelu pětipalcových děl. Keeling měl ale jen dvě děla, která mohla pálit přímo vpřed. Bude lepší nezahajovat palbu na tak velkou vzdálenost. Vzhledem k velkým vlnám, rychle se měnící vzdálenosti a radaru, který sice mohl ale také nemusel mít cíl přesně zaměřený, byl při salvě z pouhých dvou děl okamžitý zásah dost nepravděpodobný. Bylo lepší počkat. Bylo lepší vytrvat

a doufat, že se Keeling vyřítí z šera a přistihne svého protivníka jasně viditelného a mnohem blíže.

„Vzdálenost třináct mil,“ řekl Charlie. „Kurz nula devět čtyři.“

„Prudce na pravobok,“ řekl Krause. „Kurz nula devět osm.“

Ponorka evidentně pokračovala na stejném kurzu. Toto poslední natočení na pravobok znamenalo, že jí překříží cestu, a pokud bude stále na hladině, tak ji budou mít kousek na levobok od přídě, místo toho, aby byla přímo před nimi. Pak by byla zapotřebí jen další drobná změna kurzu, aby ji mohli zacílit i zadními děly.

„Držíme kurz nula devět osm,“ řekl McAlister.

„Výborně.“

„Přestaň s tím vytím,“ vyštěkl náhle poručík Watson a prolomil tím napětí, které panovalo na můstku. Mračil se na devatenáctiletého námořnického učně, který měl službu u telefonu a tiše si hvízdal přímo do přijímače. Z toho, jak sebou provinile škubnul, bylo zřejmé, že to dělal zcela nevědomky. Watsonův rázný rozkaz ale v napjaté atmosféře přeplněné kormidelny zazněl jako startovní výstřel.

„Vzdálenost dvanáct mil,“ řekl Charlie. „Kurz nula devět čtyři.“

Krause se otočil na mladíka u telefonu.

„Kapitán dělostřeleckému důstojníkovi. Nezahajujte palbu, dokud nevidíte nepřítele, pokud vám to výslovně nerozkáže.“

Telefonista stiskl tlačítko u mikrofonu a zopakoval Krausova slova, zatímco ho Krause pozorně poslouchal. Nebyl to moc dobrý rozkaz, ale byl to jediný, který byl v této situaci adekvátní, a navíc se mohl spolehnout, že mu bude Fipper rozumět.

„Dělostřelecký důstojník odpovídá ‚rozkaz,‘ kapitáne,“ řekl telefonista.

„Výborně.“

Toho mladíka povolali teprve nedávno. Sotva prošel výcvikovým táborem a dostal za úkol předávat zprávy, na nichž může záviset výsledek celé bitvy. Na torpédoborci nebylo mnoho pozic, které s sebou nenesly odpovědnost, a válečná loď musí bojovat i s pětasedmdesáti rekruty na palubě. Ten hoch měl za sebou dva roky na střední škole, takže vzdělání měl pro tu pozici dostatečné. Jestli splňoval i zbylé požadavky, mohla ukázat jediné praxe: zůstane na svém místě obklopen mrtvými a zraněnými, ohněm a zkázou a bude stále předávat rozkazy, aniž by se jedinkrát přeřekl?

„Vzdálenost dvacet tisíc,“ řekl telefonista. „Kurz nula devět čtyři.“

To byl důležitý okamžik. Když začali hlásit vzdálenost namísto mil v tisících yardů, znamenalo to, že nepřítel byl takřka na dostřel. Pětipalcová děla měla dostřel osmnáct tisíc yardů. Krause viděl, jak se děla otáčí, aby byla připravena okamžitě zahájit palbu. Charlie mluvil střídavě s řízením palby a s kapitánem. Kurz byl stále stejný. Keeling a ponorka byli na kolizním kurzu. Vyvrcholení se blížilo. Jaká byla viditelnost? Sedm mil? Dvanáct tisíc yardů? Očividně asi tolik. Spoléhat na odhad by ale byla chyba, místy může být vidět lépe nebo také hůře. Každým okamžikem se ve směru, kam míří děla, může objevit ponorka. Pak by ke svému cíli vyletěly dělostřelecké granáty. Musí ho zasáhnout, zničit dříve, než posádka ponorky uvidí torpédoborec, který se na ně řítí, dříve, než se stihne ponořit, dříve, než bude mít příležitost se obrnit yardem vody neproniknutelným pro granáty z děl Keelingu, jako by to byl yard oceli, a než se obrní i neviditelností. Skryj se na chvíli, dokud hrozný hněv se nepřežene.

„Vzdálenost jedna devět nula nula nula. Stabilní kurz nula devět čtyři,“ řekl telefonista.

Neměnný kurz. Ponorka a torpédoborec se k sobě přibližovali nejrychleji, jak to jen bylo možné. Krause se rozhlédl po přeplněné kormidelně, po napjatých obličejích ve stínu příleb. To, jak všichni byli tiší a nehybní, ukazovalo, že kázeň je dobrá. Dole před můstkem Krause viděl osádku jednoho ze čtyřicetimilimetrových kanónů umístěných na pravoboku. Dívali se

směrem, kam mířila pětipalcová děla. Dorážely na ně přivaly vodní tříště, která odletovala od přídě, a přesto se nešli schovat. Bylo vidět, že dychtili po boji.

„Vzdálenost jedna osm pět nula nula. Stabilní kurz nula devět čtyři.“

Ticho bylo o to působivější, že poprvé za šestatřicet hodin ztichl sonar. Protože pluli rychlostí dvaadvacet uzlů, nebylo určování vzdálenosti pomocí sonaru příliš efektivní.

„Vzdálenost nula osm nula nula nula. Stabilní kurz nula devět čtyři.“

Mohl by hned teď zahájit palbu. Pětipalcová děla byla zdvižena nejvíc, jak jen mohla. Jejich hlavně mířily do dále nad šedý horizont. Stačilo by jediné slovo a vrhla by své dělostřelecké granáty do výše a do dále. Jeden z nich by mohl zasáhnout trup té ponorky. Jeden granát by bohatě stačil. Měl příležitost. Měl ale také povinnost se jí nechopit.

„Vzdálenost jedna sedm pět nula nula. Stabilní kurz nula devět čtyři.“

Na můstku ponorky bývá jeden důstojník a jeden nebo dva námořníci. Z jejich pohledu by se granát vynořil z šera zcela bez varování. V jednu chvíli by byli naživu a v další by byli po smrti a ani by nevěděli, co se stalo. Němce v řídicí místnosti pod nimi by to omráčilo, zranilo, zabilo, jak by je výbuch vrhnul proti přepážkám. Ve zbytku ponorky by posádka uslyšela ránu, ucítila náraz, zapotácela by se společně se svým plavidlem. V oněch několika málo vteřinách, než by si pro ně přišla smrt, by vyděšenýma očima viděli, jak se na ně valí voda. A zatímco by jejich ponorka klesala ke dnu, valily by se z ní proudy velkých bublin vzduchu vypuzeného z jejích útrob přívalem vody.

„Vzdálenost nula sedm nula nula nula. Stabilní kurz nula devět čtyři.“

Na druhou stranu by taková salva mohla dopadnout na volnou hladinu půl míle od ponorky. Gezíry vody, které by vyvolala, by byly pro ponorku jasným varováním. Než by stihli znovu vypálit, vklouzla by ponorka pod hladinu. Neviditelná, nedosažitelná, smrtící. Bude lepší být si jistý. Jejich radar byl konec konců jenom Sugar Charlie.

„Vzdálenost nula šest pět nula nula. Stabilní kurz nula devět čtyři.“

Už každým okamžikem. Každým okamžikem. Dávaly hlídky pozor?

„Cíl zmizel,“ řekl telefonista.

Krause na něj zíral. Pár vteřin nechápal. Mladík na něj ale hleděl, aniž by uhnul zrakem. Evidentně věděl, co řekl, a nijak nenaznačoval, že by se chystal něco dodat. Krause se vrhnul k potrubnímu telefonu.

„Co se stalo Charlie?“

„Obávám se, že se ponořil. Podle toho, jakým způsobem vybledl obraz na radaru, to tak vypadá.“

„Nemá radar poruchu?“

„Ne, kapitáne. Pracuje bezchybně jako nikdy.“

„Výborně.“

Krause se odvrátil od potrubního telefonu. Pod lemy přileb bylo vidět, že námořníci v kormidelně po sobě vrhají pohledy. I přes jejich těžkou výstroj dávalo jejich držení těla jasně najevo, že jsou zklamaní. Zdálo se jako kdyby pod četnými vrstvami oblečení jen zplihle viseli. Teď se všechny pohledy stočily na něj. Po dvě a půl minuty bylo v jeho moci zahájit palbu na vynořenou nepřátelskou ponorku. O takové příležitosti snil každý důstojník Námořnictva Spojených států amerických a Krause si ji nechal proklouznout mezi prsty. Teď ale nebyl čas na lítost, teď nebyl čas na sebekritičnost před očima, v nichž se mohou, ale nemusí zračit výčitky. Měl před sebou příliš mnoho práce. Bylo třeba učinit další rozhodnutí.

Podíval se na hodiny. Keeling musel být přibližně sedm mil před svou obvyklou pozicí na přední straně konvoje. Touhle dobou už tam hlídkoval Viktor a snažil se svým sonarem sám pokrýt celých pět mil. Konvoj už by mohl být opět ve formaci, takže by se Dodge mohl plně soustředit na protiponorkové operace na pravém křídle. Keeling se mezitím hnal stále kupředu směrem od nich rychlostí dvaadvacet uzlů. A nepřítel? Co dělal nepřítel? Proč se ponořil?

Poručík Watson, který měl na můstku hned po Krausovi nejvyšší hodnost, se rozhodl vyjádřit svůj názor.

„Nemohli nás vidět, kapitáne. Rozhodně ne, když jsme neviděli my je.“

„Možná ne,“ odpověděl Krause.

Hlídky na Keelingu měly stanoviště vysoko nad hladinou. Kdyby viděly ponorku, ona ponorka by mohla zpozorovat pouze nejvyšší části jeho nástavby. Viditelnost ale byla nejistý fenomén. Byla tu možnost, ačkoli krajně nepravděpodobná, že viditelnost byla v jednom směru lepší než v opačném a ponorka si jich mohla všimnout, aniž by si oni všimli jí. V takovém případě by se pochopitelně promptně ponořila.

Jiných vysvětlení ale mohlo být nescíslně. Ona ponorka mohla být nově vybavená radarem. Takový pokrok se dal dříve nebo později očekávat a třeba k němu právě došlo. Námořní rozvědka se tím mohla zabývat, až se k ní dostane jeho hlášení. Možná měla ta ponorka informace o kurzu a poloze konvoje a jednoduše se ponořila do periskopové hloubky, jakmile byla přímo v jeho plánované trase. Její kurz do chvíle, kdy se ponořila, byl vytyčen tak, aby ji dovedl přímo ke konvoji. To byla z taktického hlediska pravděpodobná varianta, možná ta nejpravděpodobnější. Samozřejmě tu ale byly i jiné možnosti. Mohlo se jednat o pouhý rutinní ponor; třeba jen nacvičovali úkony, které musí posádka provést na svých stanovištích, když se ponořují. Důvod ale mohl být i zcela triviální. Možná nastal čas, kdy dostává posádka ponorky večeři, a třeba kuchař řekl, že za takového počasí nedokáže připravit teplé jídlo, protože se ponorka na hladině příliš houpe, a kapitán se rozhodl, že se ponoří, protože pod hladinou je klidněji. Každé vysvětlení bylo možné, bude nejlepší nevázat se na jednu konkrétní možnost a mít na paměti, že osm mil před nimi je pod hladinou ponorka, a rychle se rozhodnout, co dělat dál.

Především bylo potřeba dostat Keeling do blízkosti ponorky, aby ji mohl zachytit sonarem. Prozatím tedy bylo nejlepší pokračovat maximální rychlostí. Znali přesné místo, kde se ponorka

ponořila. Z onoho bodu mohla plout dál pod hladinou rychlostí dvou, čtyř, osmi uzlů. Dole v navigační místnosti budou rýsovat různě velké kruhy se středem v místě ponoru jako vlnky, které se šíří po hladině jezírka, do kterého někdo vhodil kámen. Ponorka se bude zaručeně nacházet uvnitř největšího kruhu. Během deseti minut by mohla snadno urazit i celou míli a kruh o poloměru jedné míle by měl plochu více než tři mil čtverečných. Důkladně prohledat tři míle čtverečné by zabralo hodinu a během té hodiny by se největší kruh rozrostl natolik, že by měl plochu sta mil čtverečných.

Nejméně pravděpodobné bylo, že by se ponorka zdržovala poblíž místa, kde se ponořila. Bude někam plout – nějakým směrem, podél jedné z tří sta šedesáti linií, které se rozbíhají ze středu kruhu. Jako nejpravděpodobnější se jevila možnost, že bude pod hladinou pokračovat na stejném kurzu, kterého se držela na hladině. Ani německá ponorka křižující severním Atlantikem při hledání kořisti nebloumá zcela náhodně. Opisuje široký oblouk jedním směrem a pak zase široký oblouk druhým směrem. Pokud se ponořila z nějakého triviálního důvodu, pokračovala by pravděpodobně na svém předchozím kurzu. Pokud se ponořila, aby napadla konvoj, tak by také pravděpodobně pokračovala na svém předchozím kurzu, protože ten by ji zavedl přímo do jeho trasy. Pokud by se vydala jakýmkoliv jiným směrem, hledat ji s jedinou lodí by bylo zcela beznadějně. Beznadějně, to bylo to správné slovo, nikoliv obtížné, náročné, přetěžké, či takřka nemožné.

Stálo tedy za to pokusit se znovu nabýt kontakt? Za předpokladu, že by obě plavidla neměnila kurz, by trvalo něco přes deset minut, než by se Keeling s ponorkou potkali. Vzhledem k tomu, že konvoj plul takřka stejným směrem jako Keeling, mohl Keeling pátrat po ponorce a vrátit se na svou pozici na přední straně konvoje, aniž by tím ztratil příliš času navíc. Alternativou bylo vrátit se okamžitě zpět na obvyklou pozici a doufat, že se podaří ponorku detekovat, až se bude plížit do pozice, z níž bude chtít přepadnout konvoj. Obrana či útok? Akce, či reakce? To byla v ozbrojených silách věčná otázka. Stálo za to pokusit se o útok, stálo

za to pátrat po ponorce. Tak se rozhodl Krause v přeplněné kormidelně, zatímco na něm spočívaly zraky všech přítomných. Kdo hledá, nalézá.

„Dejte mi přibližovací kurz, pokud bude cíl držet kurz rychlostí šesti uzlů,“ řekl do potrubního telefonu.

„Rozkaz, kapitáne.“

Bude se jen mírně lišit od jejich současného kurzu. Na hladině měla ponorka rychlost dvanáct uzlů. Mohl to vcelku přesně odhadnout z hlavy. V tom se ozval potrubní telefon.

„Kurz nula devět šest,“ hlásil.

Drobná odchylka, při jejich současné rychlosti to ale bude za deset minut rozdíl rovné míle. Otočil se a vydal rozkaz kormidelníkovi, načež se otočil zpět k potrubnímu telefonu.

„Upozorněte mě, až budeme dvě míle od cíle,“ řekl.

„Rozkaz, kapitáne.“

„Držíme kurz nula devět šest,“ řekl McAlister.

„Výborně.“

Zbývalo ještě asi devět minut. Bylo by nejlepší, kdyby byla posádka obeznámena s tím, jak se věci mají. Opět promluvil do lodního mikrofonu lodního rozhlasu.

„Nepřátelská ponorka se ponořila,“ pronesl do netečného přístroje. „Přinejmenším to vypadá, že se ponořila. Jsme na cestě a budeme po ní pátrat.“

Člověk vnímavější, než byl Krause, člověk s telepatickým vnímáním rozeného řečníka by si možná, když odstupoval od rozhlasového aparátu, všimnul atmosféry zklamání, jež se rozšířila po celé lodi. Znovu se podíval na hodiny a vyšel ven na křídlo můstku. Vál tam teď naprostý víchř, k severovýchodnímu větru se totiž v praxi v podstatě přičetla rychlost dvaadvaceti uzlů, jíž se pohyboval Keeling. Vzduchem navíc poletovala ledově chladná vodní tříšť. Když se podíval směrem k zádi, viděl, jak se nešťastníci, kteří měli stanoviště u stojanů s hlubinnými náložemi, krčí ve snaze skrýt se před živly. Bylo dobře, že i za bojového poplachu bylo součástí

standardní procedury, že je pravidelně střídali. V šeru dokázal, ač velice nejasně, rozeznat osobitou siluetu předního stěžně Viktora – skvrnku trochu tmavší šedé ve všudypřítomné šedi. Kvůli tomu, jak se Keeling zvedal a nakláněl, a vší té vodní tříšti ve vzduchu, nebylo možné rozpoznat cokoliiv konkrétnějšího. A přestože se rozhlížel dalekohledem po celém zbytku obzoru za zádí, nic dalšího již nezahlédl. Radar by mu ukázal, kde je konvoj, okamžitě, ale o to nestál. Chtěl si na vlastní oči prohlédnout, jak vypadá bojiště, pokud tedy dojde k boji, pokud štěstěna dopřeje, aby Keeling a Viktor odhalili ponorku. Otočil se a prohlédl si obzor před nimi, stejné nejasné splnutí vody a oblohy. Pokud by se ale v dostřelu čtyřicetimilimetrových kanónů vynořila ponorka, uviděly by ji hlídky a osádky děl a dělostřelecký důstojník dostatečně zřetelně.

3. Komentář

V této části diplomové práce budeme charakterizovat naši překladatelskou metodu použitou při překladu vybrané části románu *The Good Shepherd* a následně se zaměříme na některé z překladatelských problémů, na něž jsme narazili, a jejich řešení.

3.1. Překladatelská metoda

Při překladu vybrané části románu *The Good Shepherd* jsme kladli důraz na orientaci našeho převodu na cílovou kulturu a čtenáře. Snažili jsme se tedy vytvořit iluzionistický překlad, který by v co nejvyšší míře zachovával invariant originálu, ale zároveň působil přirozeně v rámci cílové literatury. Za prioritu jsme si vytyčili v co největším rozsahu zachovat či potažmo převést unikátní styl originálu, který jsme blíže popsali v kapitole 1.3.3. Pochopitelně jsme vynaložili maximální možné úsilí, abychom se vyhnuli jakémukoliv neopodstatněnému stylistickému či významovému ochuzování.

3.2. Překladatelské problémy

Jak jsme již ilustrovali v kapitole 1.3.3, román *The Good Shepherd* má celou řadu stylistických i obsahových specifik, která se pochopitelně projevují jako překladatelské problémy. Těmito jevy vyskytujícími se v originálním textu jsme se poměrně důkladně zabývali ve zmiňované kapitole, v následujících podkapitolách se ale vrátíme k jednotlivým skupinám jevů a zaměříme se na ně z pohledu jejich převodu do češtiny. V rámci této kapitoly budeme pro přehlednost při citování originálu a překladu v závorkách kromě čísla stránky (v případě překladu se jedná o číslo stránky v rámci této práce) uvádět také, o který z textů se jedná, například (P:1) v případě překladu a (O:1) v případě originálu.

3.2.1. Název románu

Velice prominentním a z pragmatického hlediska veledůležitým aspektem jakéhokoliv díla je jeho název. V průběhu této práce jsme se zpravidla drželi originálního znění *The Good Shepherd*. V tuto chvíli je ale záhodno se blíže podívat na význam a konotace tohoto názvu a na jeho český překlad. Zcela evidentním a zároveň správným ekvivalentem je *Dobry pastyr*. Je ale také zapotřebí podrobně rozebrat význam tohoto názvu a zdůvodnit, proč by navzdory tomu, že se jedná o nejlepší ekvivalent, mohl být v případě publikace zvolen název jiný, jak se stalo i v případě některých anglických vydání.

Postava dobrého pastýře bývá zpravidla spojována s křesťanstvím, ale ve skutečnosti je mnohem starší. Jejím původem se zabývá například Theo Clemens ve svém článku „Searching for the Good Shepherd“. Vysvětluje v něm, že v antice byla figura známá jako *bonus pastor* (bývá psáno i s velkými písmeny) vnímána jako reprezentace Herma či Merkura. V křesťanském vnímání pak tato figura představuje Boha či Boha Syna, tj. Ježíše Krista.⁷⁰

Tato náboženská dimenze je pochopitelně přítomna i v našem případě, přičemž tentokrát je ztělesněním postavy dobrého pastýře sám protagonista románu, fregatní kapitán George Krause. První, ačkoliv nenápadnou indicií, která tuto interpretaci podporuje, je fakt, že Krause je synem luteránského kazatele (v originále *minister*) a sám je silně nábožensky založený. Clemens se sice zaměřuje primárně na nizozemské prostředí, ale obecně uvádí označení *pastor*, *minister* a *preacher* jako ekvivalenty.⁷¹ V křesťanských zdrojích bývají zdůrazňovány rozdíly mezi těmito označeními,⁷² ale na základě výčtu jejich funkcí, které prezentují téže zdroje, se domníváme, že je můžeme pro naše potřeby označit za ekvivalenty. Tyto funkce jsou určitou

---

⁷⁰ CLEMENS, Theo. Searching for the Good Shepherd. *Nederlands archief voor kerkgeschiedenis / Dutch Review of Church History* [online]. 2003 (Vol. 83), s. 13. [cit. 2023-07-03]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/24012935>

⁷¹ CLEMENS, s. 16.

⁷² JORDAN, Joseph M. Reverend Vs. Minister Vs. Pastor (How are they Different). CHRISTIAN FAITH GUIDE. *Christianfaithguide.com* [online]. c2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://christianfaithguide.com/reverend-vs-minister-vs-pastor/>

paralelou k povinnostem pastýře – povinnostem, které se velice podobají těm, které plní i Krause jakožto velitel doprovodu konvoje. Jeho ovečkami, či chceme-li stádem (podle toho, jestli vnímáme postavu pastýře primárně z religiozního, či sekulárního pohledu), je konvoj nákladních lodí, který doprovází, vede a ochraňuje. Tato Krausova role v boji dobra se zlem představovaným nepřátelskými ponorkami pak vysloveně vybízí ke srovnání se zbylými dvěma dobrými pastýři (či pastory) – jeho otcem a Kristem. Zajímavým detailem je, že nebezpečím, před nímž konvoj chrání, je podobně jako v případě skutečného stáda ovcí vlčí smečka (ačkoliv v tomto případě se jedná pouze o označení pro skupinu ponorek).

Jak jsme již zmínili nejvhodnějším překladovým ekvivalentem pro název románu *The Good Shepherd* je *Dobry pastyr*. Existuje ale i druhý, alternativní název, pod nímž tento román vyšel při příležitosti vydání filmové adaptace – *Greyhound*.⁷³ Tento název je podle všeho odvozen od faktu, že ve filmu používá USS Keeling jméno *Greyhound* jako svůj volací znak⁷⁴ (v knize používá volací znak *George (O:12)*). Jsme toho názoru, že vzhledem k tomu, že by případné české vydání tohoto románu vycházelo se značným časovým odstupem od vydání filmu, nedávalo by použití jména *Greyhound* příliš smysl ani z propagačního hlediska, a obecně se domníváme, že se jedná o nepřilíživý ekvivalent, ale zároveň jsme nuceni připustit, že i tato možnost existuje a v závislosti na rozhodnutí potenciálního nakladatele by i tento název mohl být zvolen.

3.2.2. Biblické verše

Citace biblických veršů jsou v románu *The Good Shepherd* jedním z důležitých nástrojů charakterizace hlavního hrdiny a zároveň výrazným stylistickým rysem, je proto obzvláště důležité nalézt co nejvhodnější překladový ekvivalent. Jak jsme již zmínili v kapitole 1.3.3,

---

⁷³ *Greyhound* by C. S. Forester, c2023. PENGUIN RANDOM HOUSE. *Penguinrandomhouse.ca* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.penguinrandomhouse.ca/books/605574/greyhound-by-c-s-forester/9781405949170>

⁷⁴ *Greyhound* [online]. Režie Aaron SCHNEIDER. Spojené státy: 2020. 91 min.

v knize jsou použity biblické citace z *Bible krále Jakuba*. Tato verze, poprvé vydána v roce 1611, je mezníkem v anglickém biblickém překládání a v britské literatuře vůbec. Vzhledem k jejímu kulturnímu statutu a stáří se pochopitelně nabízí přirovnání k *Bibli kralické*. Ta pochází z let 1579-1594 v šestidílné variantě a z roku 1613 ve své finální, jednosvazkové verzi.⁷⁵ Ačkoliv by se volba tohoto potenciálního ekvivalentu mohla jevit jako samozřejmost, není tomu tak. Podle *Encyclopedia Britannica* vycházela sice *Bible krále Jakuba* mezi protestanty začátkem 20. století z módy, protože byla považována za zastaralou, stále se ale používala jako zdroj pro citaci slavných biblických pasáží.⁷⁶ Podle České biblické společnosti je „standardním zdrojem biblických citací v [české] literatuře“⁷⁷ *Český ekumenický překlad*. Ten byl sice poprvé vydán až v roce 1979 (u příležitosti čtyřistaletého výročí vydání prvního svazku *Bible kralické*),⁷⁸ ale z funkčního hlediska se v našich podmínkách jedná o bližší ekvivalent k anglické *Bibli krále Jakuba*, než jakým by byla sama *Bible kralická*. Jak také poznamenává ve svém popisu vzniku *Českého ekumenického překladu* Česká biblická společnost, jazyk *Bible kralické* „však byl již pro čtenáře 20. století stále vzdálenější.“⁷⁹ Je pochopitelné, že tento problém se v průběhu času stále jen stupňuje. To, jak je jazyk *Bible kralické* archaický, dokládá například následující verš (konkrétně Matouš 8:9), jehož část je citována v námi překládané části románu *The Good Shepherd*. Následují tři verze tohoto verše, z *Bible krále Jakuba* (*King James Bible*), z *Bible kralické* a na závěr z *Českého ekumenického překladu*:

For I am a man under authority, having soldiers under me: and I say to this man, Go, and he goeth; and to another, Come, and he cometh; and to my servant, Do this, and he doeth it.⁸⁰

---

⁷⁵ DOLEŽALOVÁ, Monika. Národní klenot. GALILEO CORPORATION. *Bible kralická: Oficiální internetové stránky* [online]. c2023 Poslední aktualizace: 19. 6. 2022 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.bible-kralicka.cz/o-bibli/narodni-klenot/>

⁷⁶ King James Version. ENCYCLOPEDIA BRITANNICA. *Britannica.com* [online]. c2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/King-James-Version>

⁷⁷ Český ekumenický překlad. ČESKÉ BIBLICKÁ SPOLEČNOST. *České biblická společnost* [online]. c2008 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <http://www.dumbible.cz/web/cs/vydavatelstvi/cesky-ekumenicky-preklad>

⁷⁸ Český ekumenický překlad. ČESKÉ BIBLICKÁ SPOLEČNOST. *České biblická společnost* [online].

⁷⁹ Český ekumenický překlad. ČESKÉ BIBLICKÁ SPOLEČNOST. *České biblická společnost* [online].

⁸⁰ Mathew 8-9: Authorized (King James) Version. BIBLE GATEWAY. *Biblegateway.com* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.biblegateway.com/passage/?search=Matthew+8-9&version=AKJV>

Nebo i já jsem člověk moci poddaný, maje pod sebou žoldnéře, avšak dím-li tomuto: Jdi, tedy jde, a jinému: Přijď, a přijde, a služebníku svému: Učiň toto, a učiní.⁸¹

Vždyť i já podléhám rozkazům a vojákům rozkazují; řeknu-li některému ‚jdi‘, tak jde; jinému ‚pojď sem‘, tak přijde; a svému otroku ‚udělej to‘, tak to udělá.“⁸²

Ze zmiňovaných důvodů jsme jako nejvhodnější řešení překladu biblických citací v tomto románu zvolili použít jejich *Českého ekumenického překladu*, přičemž jsme se snažili se od něj zbytečně neodchylovat, nejsme totiž odborníci na biblický překlad a originál románu se rovněž dosti těsně drží znění daných pasáží v citované verzi *Bible*. V několika málo případech jsme ale uznali za vhodné učinit menší úpravy, zpravidla drobné změny v diakritice nutné pro přirozené začlenění citovaných částí veršů do okolního textu. K poněkud výraznějšímu zásahu jsme přikročili u citace osmého verše páté kapitoly Prvního listu Petrova. Oproti znění této pasáže v *Českém ekumenickém překladu* jsme se rozhodli odstranit jednoduché uvozovky, kterými byla ohraničena fráze lev řvoucí, poněvadž pro naše potřeby byly zcela zbytečné a jsme toho názoru, že by mohly působit rušivě. Ve všech ostatních aspektech jsme zachovali přesné znění *Českého ekumenického překladu* a námi použitá verze tedy zní: „Buďte střízliví! Buďte bdělí! Váš protivník, ďábel, obchází jako lev řvoucí a hledá, koho by pohltil.“

K nejvýraznější, ačkoli stále velice cílené, úpravě biblického textu jsme přistoupili v případě parafráze části biblického verše Izajáš 27:1. V *Českém ekumenickém překladu* zní tento verš následovně: „V onen den Hospodin ztrestá svým tvrdým, velkým a pevným mečem livjátana, hada útočného, livjátana, hada svinutého; zabije draka v moři.“⁸³ V textu románu se pak objevuje pouze úsek „livjátana, hada svinutého.“⁸⁴ První drobnou úpravou, jíž bylo za potřebí z důvodu zachování koheze textu je převedení této fráze do prvního pádu, tj: „livjátán, had

---

⁸¹ Matouš 8: Bible kralická. LIFE.CHURCH. *Bible.com* [online]. c2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.bible.com/cs/bible/44/MAT.8.BKR>

⁸² Matouš 8:9. In: *Bible: Český ekumenický překlad*. 17. vydání (4. opravené vydání). Praha: Česká biblická společnost, 2008. ISBN 978-80-85810-75-2.

⁸³ Izajáš 27:1. In: *Bible: Český ekumenický překlad*.

⁸⁴ Izajáš 27:1. In: *Bible: Český ekumenický překlad*.

svinutý.“ Za další problematický aspekt tohoto znění jsme vyhodnotili označení „livjatán“ pro mýtického hada Leviatana. Netvrdíme, že by se jednalo o označení chybné, ale zdá se, že je jeho výskyt značně omezený, dost možná pouze na tento konkrétní překlad Bible, jak *Bible kralická*, tak *Bible, překlad 21. století* se drží známějšího pojmenování „Leviatan.“⁸⁵ Korpus SyD Českého národního korpusu pak variantu „livjatán“ nemá ve svých datech vůbec zastoupenou.⁸⁶ Z tohoto důvodu jsme nakonec zvolili variantu „Leviatan, had svinutý,“ která je dle našeho názoru v daném kontextu nejfunkčnější.

3.2.3. Terminologie a realie

Rozsáhlým okruhem překladatelských problémů jsou pak nejrůznější termíny a realie z námořního či vojenského prostředí. Primární příčinou toho, proč jsou tyto okruhy lexika pro tento překlad často problematické, je fakt, že především v případě námořní či vojensko-námořní slovní zásoby je mezi angličtinou a češtinou značná nerovnováha. Jinými slovy, angličtina v tomto prostředí disponuje pojmenováními pro skutečnosti, pro něž čeština označení zpravidla nemá.

V námořní terminologii se pochopitelně najdou výrazy, které jsou natolik základní, že pro ně existují i české ekvivalenty, například *starboard* a *port* neboli *pravobok* a *levobok*. Člověk ale velice rychle narazí i na poměrně základní, nepříliš exotické termíny, které český ekvivalent nemají, či přinejmenším žádný, který by se nám podařilo dohledat. Zde máme konkrétně trojici termínů, *roll*, *pitch* a *yaw* označujících typy náklonu, nebo lépe řečeno rotace lodi⁸⁷ (termín *yaw* se sice v románu nikde nevyskytuje, ale vzhledem k úzkému propojení těchto termínů jsme jej

---

⁸⁵ Izajáš 27,1. ERF. *Bibleserver.com* [online]. c2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.bibleserver.com/BKR.B21/Izaj%C3%A11%C5%A127%2C1>

⁸⁶ SyD: Korpusový průzkum variant. ÚSTAV ČESKÉHO NÁRODNÍHO KORPUSU. *Korpus.cz* [online]. c2015 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://syd.korpus.cz/>

⁸⁷ Illustration of ship motion, showing roll, pitch, and yaw, the three rotational degrees of freedom. RESEARCH GATE. *Researchgate.net* [online]. c2008-2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/figure/Illustration-of-ship-motion-showing-roll-pitch-and-yaw-the-three-rotational-degrees_fig1_311662283

zde v zájmu úplnosti zmínili). U těchto termínů jsme i kvůli nezbytnosti jejich srozumitelnosti pro pochopení děje jako nejlepší řešení vyhodnotili víceslovné, opisné popsání daného pohybu, což pěkně ilustruje například následující ukázka:

...**rolling far over**, and then heaving up their bows, mounting towards the sky, next **rolling far over the other way**, bows down, sterns up, slithering down the long slope before beginning the next **roll** and the next **pitch**... (O:11)

...nejprve **se výrazně naklonily na pravobok**, načež zdvihly příď k obloze a namířily si to ke hřebenu vlny, když jej dosáhly, **naklonily se na levobok**, příď sklopily dolů, zvedly záď a klouzaly dolů po dlouhém svahu do sedla mezi vlnami, pak přišel další **náklon na pravobok** a další **vzednutí příďě**... (P:32)

V tomto případě jsme díky tomu, že víme, že zmiňované lodě pluly na východ a vlny se k nim přibližovaly ze severovýchodu (O:2), a narážely tedy do oněch lodí ze směru 45° na levobok od jejich příďě, tak si můžeme situaci vizualizovat a specifikovat o náklon na kterou stranu se jedná. Samozřejmě je v takové situaci rovněž možné použít obecnější vyjádření jako je například *naklonit se na stranu*, ale domníváme se, že v případech, kde je možné být specifičtější, je záhodno tak učinit, neboť to posiluje autentické působení textu a zároveň kompenzuje případné ochuzování na jiných místech.

Podobná situace jako v případě různých náklonů lodi nastává i v následujícím větě: „A contact bearing three five five lay, on the present leg of the zigzag, **just forward of the port beam**.“ (O:13) I zde jsme vyhodnotili jako nejvhodnější situaci vzhledem k absenci české terminologie opsat a po nahlédnutí do vizualizace zobrazující význam zmiňované fráze (a jí podobných)⁸⁸ jsme jako ekvivalent zvolili: „Kontakt na kurzu tři pět pět se při současné fázi kličkování nacházel těsně pod devadesát stupňů na levobok.“ (P:39) Jak je zřejmé při srovnání našeho řešení s vizualizací použitou pro dešifrování originálního znění tohoto příkladu,

---

⁸⁸ Naming convention for describing objects relative to the vessel's heading. EOCEANIC. *Eoceanic.com* [online]. c2006-2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: https://eoceanic.com/sailing/tips/35/333/naming_convention_for_describing_objects_relative_to_the_vessel%27s_heading/

nepoužili jsme vyjádření, které by bylo zcela konvenční při námořní navigaci (ačkoliv by bylo stále srozumitelné), ale takové, které je pochopitelné pro českého čtenáře.

Další skupinou termínů, u nichž může být problematické nalézt vhodný ekvivalent, jsou námořní hodnosti a funkce, které vykonávají různí členové posádky. Pro některé hodnosti pochopitelně není problém nalézt český ekvivalent, například hodnost *lieutenant* zcela odpovídá českému slovu *poručík* a *quartermaster* může být česky označen jako *kormidelník*.⁸⁹ Záhy ale opět narážíme na komplikovanější případy.

Takovým je například hodnost, jíž disponuje protagonista románu, George Krause. V originále je se tato hodnost nazývá *Commander*. Při nahlédnutí do korpusu Treq⁹⁰ se nám zobrazí (pokud tedy opomineme evidentně nevhodné výsledky, tj. takové, které ani nemohou označovat námořní hodnosti) dvě možnosti s hojným procentuálním zastoupením – *kapitán* a *komandér*. U první z těchto variant nastává kuriozní situace, protože Krause kapitánem zároveň je i není. Náleží mu titul kapitána v tom smyslu, že je velícím důstojníkem USS Keeling, ale zároveň nedisponuje hodností kapitána, nýbrž hodností o stupeň nižší, tj. *commander*. Proto nepokládáme značně zjednodušující řešení, které by mu v překladu přiřklo zároveň i kapitánskou hodnost za vhodné. Variantu *komandér* sice považujeme za o něco vhodnější, ale domníváme se, že toto slovo působí v českém textu poněkud cize, a proto by bylo záhodno se mu za předpokladu, že existuje obdobně vhodný ekvivalent, vyhnout. Naštěstí lze narazit i na takový, je jím hodnost *fregatní kapitán*, která je evidentně odvozena od německého *Fregattenkapitän*, což je stejně jako *commander* v rámci klasifikace NATO důstojnická hodnost označovaná jako OF-4.⁹¹ Děj románu *The Good Shepherd* se sice odehrává v době, na níž

---

⁸⁹ *Velký slovník: anglicko – český, česko – anglický*. Brno: Lingea, 2006. s. 477. ISBN 80-903381-4-3.

⁹⁰ Treq: Databáze překladových ekvivalentů. ÚSTAV ČESKÉHO NÁRODNÍHO KORPUSU. *Korpus.cz* [online]. c2015-2020 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://treq.korpus.cz/>

⁹¹ Ranks and insignia of NATO navies' officers. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, c2001-2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Ranks_and_insignia_of_NATO_navies%27_officers

pochopitelně nelze standardy používané v rámci NATO beze zbytku vztáhnout, ale i tak pokládáme tento ekvivalent, za nevhodnější.

Podobně problematické mohou být také některé funkce vykonávané členy posádky. I zde se vyskytují případy, kdy ekvivalent existuje, jen je obtížnější k nalezení, jako například u funkce *officer of the deck*. Tímto termínem se označuje důstojník, který má po dobu trvání čtyřhodinové hlídky na starosti loď a reprezentuje na můstku kapitána.⁹² V terminologické databázi IATE je pak možné dohledat termín *deck officer*, jemuž odpovídá český ekvivalent *palubní důstojník*.⁹³ Z námi nalezené definice⁹⁴ této funkce vyplývá, že se jedná v podstatě o civilní ekvivalent k funkci *officer of the deck*, a proto jsme i pro ni použili českou verzi *palubní důstojník*.

Méně uspokojivá je situace v případě funkce *telephone talker*. Na základě znalosti děje románu a zhlédnutí filmové adaptace víme, že se jedná o námořníka, který opakuje informace, které slyší ve sluchátkách nebo naopak předává pomocí mikrofону informace stanovištím v jiných částech lodí.⁹⁵ Pro tuto funkci zdá se neexistuje ekvivalent, který by bylo možné označit za termín. Nejprve jsme zamýšleli v tomto případě aplikovat opisné označení *námořník s telefonem*, ale to se ukázalo jako problematické z hlediska plynutí textu, a proto jsme byli nakonec nuceni uchýlit se k nepříliš šťastnému označení *telefonista*.

Poměrně rozsáhlou skupinou termínů v románu *The Good Shepherd* jsou názvy různých přístrojů používaných na palubě lodí. Zde se budeme zabývat pouze takovými z těchto termínů, k nimž neexistuje český slovníkový ekvivalent, či je jeho použití problematické, pochopitelně ale existují i termíny spadající do tohoto okruhu, které mají poměrně snadno dohledatelné a

---

⁹² Officer of the Deck. MERRIAM-WEBSTER. *Merriam-Webster.com* [online]. c2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/officer%20of%20the%20deck>

⁹³ TRANSLATION CENTRE FOR THE BODIES OF THE EUROPEAN UNION. *IATE: European Union Terminology* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://iate.europa.eu/search/result/1690735433255/1>

⁹⁴ Deck Officers. SOLENT UNIVERSITY SOUTHAMPTON. *Warsash Maritime School* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://maritime.solent.ac.uk/careers/career-progression-and-advice/deck-officers>

⁹⁵ *Greyhound* [online]. Režie Aaron SCHNEIDER.

bezproblémové ekvivalenty, jako například *engine room telegraph* neboli *strojní telegraf* či *voice tube* (častěji používaným alternativním označením tohoto zařízení je *speaking tube*)⁹⁶ neboli *potrubní telefon*.⁹⁷ Při hledání českých ekvivalentů pro tyto termíny jsme nakonec došli k několika různým postupům, které jsme vzhledem k beletristickému charakteru překládaného textu vyhodnotili jako nejvhodnější. V případě textů s jiným žánrovým zařazením (například odborných či populárně-naučných textů) bychom některá z použitých řešení považovali za krajně nevhodná. U dané konkrétní podskupiny řešení bude na tuto skutečnost opět upozorněno.

První podskupinou termínů označujících nejrůznější vybavení na palubě lodí jsou termíny pro něž jsme se rozhodli použít ekvivalent založený na popisu funkce daného přístroje. Mezi takové termíny se řadí například *sound-range recorder* či *annunciator*. *Sound-range recorder* je zařízení, které na základě dat ze sonaru zobrazuje vzdálenost k ponořenému předmětu.⁹⁸ Vzhledem k absenci českého termínu jsme tedy přišli s vlastním, založeným na této definici a označili toto zařízení jako *sonarový dálkoměr*. Zařízení označované jako *annunciator* je pak dle *Merriam-Webster Dictionary* „obvykle elektricky ovládaný signální panel či indikátor.“⁹⁹ V tomto případě jsme ale nemuseli na základě definice vytvářet nový termín, ale použili jsme jeden z výsledků nalezených v korpusu Treq, konkrétně jedno z řešení tohoto termínu z českého překladu románu *The Hunt for Red October* od Toma Clancyho, a to *signalizační panel*.¹⁰⁰

Za řešení vhodná pouze do beletrie považujeme námi použité ekvivalenty pro přístroje označované zkratkami *T.B.S.* a *HFDF*. Primární příčinou problematičnosti těchto termínů je

---

⁹⁶ Google Ngram Viewer. ALPHABET. *Google Books Ngram Viewer* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: https://books.google.com/ngrams/graph?content=voice+tube%2Cspeaking+tube&year_start=1800&year_end=2019&corpus=en-2019&smoothing=3&case_insensitive=true

⁹⁷ *Velký slovník: anglicko – český, česko – anglický*. Brno: Lingea, 2006. s. 571.

⁹⁸ Naval Sonar: Chapter 12. SAN FRANCISCO MARITIME NATIONAL PARK ASOCIATION. *Maritime.org* [online]. c2013 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://maritime.org/doc/sonar/chap12.php>

⁹⁹ *Annunciator*. MERRIAM-WEBSTER. *Merriam-Webster.com* [online]. c2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/annunciator>. Citace přeložena autorem.

¹⁰⁰ InterCorp v15. ÚSTAV ČESKÉHO NÁRODNÍHO KORPUSU. *Korpus.cz* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z:

https://www.korpus.cz/kontext/view?maincorp=intercorp_v15_en&viewmode=align&pagesize=40&attrs=word&attr_vmode=visible-kwic&base_viewattr=word&refs=%3Ddoc.id&q=-42eyqm2akY8Y&cutoff=0

fakt, že se jedná, jak již bylo řečeno, o zkratky víceslovných označení daných zařízení, přičemž ta se v textu rovněž vyskytují. Konkrétně se jedná o *talk between ships* v případě *T.B.S.* a *high frequency direction finding* v případě *HFDF*. U *T.B.S.* byl postup řešení poměrně přímočarý, stačilo vytvořit vhodný český ekvivalent pro frázi *talk between ships*, což je v našem případě *komunikace mezi loděmi*, a odvodit od něj novou zkratku, tedy *KML*. Situace kolem *HFDF* je ale o poznání složitější, vyjma dvou již zmíněných variant se totiž v textu rovněž vyskytuje i vokalizovaná „slangová“ verze této zkratky, tj. *Huff Duff*. V tomto případě tedy bylo zapotřebí přijít s překladovým ekvivalentem, který by umožňoval zároveň i vytvoření takovéto „slangové“ varianty. Bohužel se nám nepodařilo přijít s ideálním řešením, které by vystihovalo podstatu dané technologie a zároveň zachovávalo paralelní výstavbu z *Huff Duff*, nakonec jsme se tedy smířili s řešením *vysokofrekvenční hledač směru signálu*, které sice dobře vystihuje fungování tohoto přístroje, ale v případě zkratky a slangové varianty umožňuje pouze nepříliš šťastné *VFHSS* a *Vafhass*. Domníváme se, že v beletristickém jsou takováto řešení přípustná, aby se vyhnulo použití cize působících řešení, ale v jiných typech textů bychom zpravidla preferovali jiná řešení a přinejmenším zkratky bychom zajisté ponechali v původním znění.

Poslední skupinou termínů označujících palubní přístroje tvoří pak ty, které bylo možno ponechat v původním znění či takřka původním. Řadí se mezi ně například *pitometr* (v originále psáno *pitometer log*), *pelorus* a dvojice modelů radaru označovaných jako *Sugar Charlie* a *Sugar George*. V prvním ze zmiňovaných případů je situace poněkud složitější. V originálu se totiž tento termín vyskytuje dvakrát krátce po sobě ve dvou variantách, původní *pitometer log* a slangové *pit*. Pro skutečně terminologickou variantu jsme použili ekvivalent *hydrodynamický rychloměr* uvedený ve *Slovníku terminologie infrastruktury vodních cest* dostupném na stránkách Ředitelství vodních cest České republiky a místo slangového *pit* jsme použili počestněné verze anglického termínu, tj. *pitometr*. Originál a překlad dané pasáže pak vypadá následovně:

“Making eighteen by pit, sir,” reported Carling.
“Very well.” That was the pitometer log reading. (O:19)

„Pitometr hlásí osmnáct uzlů,“ oznámil Carling.
„Výborně.“ To bylo hlášení z hydrodynamického rychloměru. (P:44)

Výskyt těchto dvou tohoto termínu v podstatě bezprostředně po sobě navíc minimalizuje potenciální problematičnost použití v češtině nezavedeného označení *pitometr*.

Jednodušší byla situace v případě zařízení označovaného jako *pelorus*. Jedná se o jakýsi alternativní kompas, který neobsahuje magnetickou jehlu.¹⁰¹ Tento přístroj je pojmenován podle řeckého lodivoda, který za druhé punské války působil ve službách legendárního kartaginského vojevůdce Hannibala Barcy.¹⁰² Vzhledem k řeckému původu tohoto označení si jej můžeme vypůjčit do českého překladu v původním znění, aniž bychom se museli obávat, že bude působit rušivě, jako by tomu mohlo být v případě, že by mělo například anglický původ (ten by totiž mohl čtenáři narušit iluzi „původnosti“ čteného textu). Zachování původního znění ale může být vhodným řešením i v případě některých terminologických pojmenování pramenících z jazyka, z něhož je text překládán (v tomto případě z angličtiny) i v, že se jedná o beletristický text, u něž je záhodno usilovat o iluzi „původnosti.“ Příkladem takovéto situace jsou označení radarů *Sugar Charlie* a *Sugar George*. Důvodem pro zachování těchto označení v původním znění je to, že v nich použítá anglická slova jsou ve skutečnosti kódová označení z dobové verze hláskovací abecedy ICAO.¹⁰³ *Sugar Charlie* tedy odpovídá písmenům *SC* a *Sugar George* písmenům *SG*. Za zmínku stojí, že z kódových označení *Charlie*, *George* a *sugar* se v současné verzi abecedy ICAO (známější pod názvem *NATO phonetic alphabet*) používá už jen *Charlie*.¹⁰⁴

---

¹⁰¹ Pelorus. MERRIAM-WEBSTER. *Merriam-Webster.com* [online]. c2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/pelorus>

¹⁰² Pelorus. OXFORD UNIVERSITY PRESS. *Oxford Reference* [online]. c2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/oi/authority.20110803100314645;jsessionid=8D296EC5232C9E4B0B67D4C55E28E77B>

¹⁰³ NATO phonetic alphabet. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, c2001-2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/NATO_phonetic_alphabet

¹⁰⁴ NATO phonetic alphabet. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online].

Jako značně přímočarý překladatelský problém jsme zpravidla vyhodnocovali reálie, jako je například zmínka o námořní akademii v Annapolis, na níž je v originále odkazováno pouze jednoslovným označením *Annapolis*. Vzhledem k rozdílu v presupozicích mezi čtenáři originálu a překladu jsme zde ale přikročili k vnitřní vysvětlivce a použili již zmíněného ekvivalentu *námořní akademie v Annapolis*.

3.2.4. Mluvnické kategorie vlastních jmen

Dalším z překladatelských problémů, na něž jsme u tohoto románu narazili je otázka skloňování některých vlastních jmen. Asi nejprominentnějším jménem, u něž jsme řešili otázku skloňování, je jméno samotného protagonisty románu fregatního kapitána George Krause. V románu je na něj zpravidla odkazováno pouze jeho příjmením. Zprvu jsme pod vlivem grafické podoby tohoto jména a předpokladu, že se u něj koncové *-e* projevuje na výslovnosti, experimentovali s různým neobvyklým skloňováním. Podle *Dictionary of American Family Names* se ale jedná o příjmení německého či židovského původu, které je pouze variantou příjmení *Kraus*.¹⁰⁵ Usoudili jsme tedy, že se tedy budou pravděpodobně shodovat i ve výslovnosti a logicky pak i ve skloňování (pochopitelně se zohledněním koncového *-e*). Dle *Internetové jazykové příručky* se jméno *Kraus* skloňuje podle vzoru *muž*.¹⁰⁶ Jméno *Krause* jsme se tudíž rozhodli skloňovat podle téhož vzoru, přičemž jsme ve třetím a šestém pádě aplikovali variantní koncovku *-ovi*.

Poněkud rozsáhlejším okruhem překladatelských problémů spojených s mluvnickými kategoriemi vlastních jmen je pak otázka přístupu k jménům jednotlivých lodí. V tomto případě se ani nejednalo o problém s výběrem konkrétního použitého vzoru pro skloňování, nýbrž

---

¹⁰⁵ HANKS, Patrick, ed. *Dictionary of American Names: Volume 2* [online]. New York: Oxford University Press, 2003, s. 349 [cit. 2023-07-30]. ISBN 0-19-516558-6. Dostupné z: https://archive.org/details/dictionaryofamer000unse_u7y8/page/349/mode/1up

¹⁰⁶ Osobní jména mužská zakončená ve výslovnosti na souhlásku. ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY. *Internetová jazyková příručka* [online]. c2008-2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?id=320&dotaz=osobn%C3%AD%20jm%C3%A9na>

o otázku, jak obecně přistupovat k jejich skloňování či neskloňování. Zde je potřeba zmínit, že nemáme na mysli případy, kdy názvu lodí předchází určení typu lodi, tj. jestli se jedná například o torpédoborec, fregatu, tanker, či jiný typ plavidla. V takových případech považujeme za nejvhodnější a nejjednodušší postup jméno daného plavidla nijak neskloňovat, ani se nezabývat jeho rodem. Skloňováno je pak substantivum určující typ lodi a pro potřeby časování sloves se používá rod tohoto substantiva. Tento postup ale není možná aplikovat ve všech případech, a především v beletristickém textu není žádoucí neustále vkládat substantivní označení typu lodi (pokud jej vůbec známe).

Další možností je pak použít jméno lodi společně s jejím prefixem, ke vzniklé jednotce přistupovat jako k nesklonné a přiřadit všem takovýmto jednotkám podle nějakého klíče rod. Například v naší bakalářské práci jsme všem takovýmto jednotkám přiřadili ženský rod podle slova *lod'*.

Než se budeme zabývat námi zvoleným přístupem ke jménům lodí v tomto románu, se pořádek vrátíme k jevu, který jsme výše označili jako prefix. Z lingvistického hlediska se nejedná o prefix, nýbrž o zkratku označující funkci, či příslušnost dané lodi ke konkrétnímu námořnictvu.¹⁰⁷ Mezi profesionálními i amatérskými námořními historiky, stejně tak jako i fanoušky námořní historie se pro tyto zkratky vžilo označení *prefix* (potažmo *ship prefix*). Nejznámějšími příklady tohoto jevu jsou prefixy *HMS* (či *H.M.S.*) a *USS* (či *U.S.S.*), neboli *His/Her Majesty's Ship* a *United States Ship*.

Jako nejvhodnější řešení otázky skloňování jmen lodí v rámci tohoto románu jsme nakonec vyhodnotili v naprosté většině případů tyto prefixy nepoužívat (zpravidla s výjimkou první zmínky o lodi jejíž prefix známe), lodím přiřadit rod a pro jejich jméno nejpřirozenější vzor pro skloňování. Zpravidla jsme takto daným lodím přiřadili mužský rod a používáme jej i

---

¹⁰⁷ DASGUPTA, Soumyajit. What are Ship Prefixes for Naval and Merchant Vessels? MARINE INSIGHT. *Marine Insight* [online]. c2010-2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.marineinsight.com/types-of-ships/what-are-ship-prefixes-for-naval-and-merchant-vessels/>

v nemnohých případech, kdy jsme zvolili řešení v podobě nesklonné jednotky s prefixem. Naprostá většina jmen lodí či jejich volacích znaků v románu jsou totiž mužská vlastní jména (*Viktor, James, Harry, George, Kong Gustav, Hendrikson, ...*). Dokonce i v případě USS Keeling dává přiřazení mužského rodu smysl, jedná se sice o fiktivní plavidlo, ale podle konvencí pro pojmenovávání lodí amerického námořnictva jsou torpédoborce „pojmenovávány po zesnulých příslušnících námořnictva, námořní pěchoty a pobřežní strážce.“¹⁰⁸ Tuto zvyklost můžeme ostatečně ilustrovat i na třídě torpédoborců, k níž přísluší USS Keeling, tj. třídě Mahan, (O:8) pojmenované podle viceadmirála Alfreda Thayera Mahana.¹⁰⁹ A jména lodí či jejich volací znaky, které nejsou explicitně mužskými vlastními jmény (*Dicky, Dodge, ...*), zpravidla nevykazují při tomto přístupu žádné problémy. V případě USS Keeling jsme konkrétně použili skloňování podle vzoru *hrad*, který se nám jevil jako nejkompatibilnější se zněním tohoto jména.

3.2.5. Přímá řeč a rozkazy

Jedním z typických znaků přímé řeči v tomto románu je, že její podstatnou část tvoří rozkazy a ustálená vyjádření či hlášení. Primárními specifiky takového vyjadřování je jeho důraz na stručnost, věcnost a srozumitelnost, důležitost těchto zásad nejlépe ilustruje reakce hlavního hrdiny, když je informován o kontaktu. Jeho první myšlenka, když slyší hlášení „Distant contact, sir. Bearing three five five. Request permission to attack,“ (O:13) je „Eleven words, one of which might possibly be omitted.“ (O:13) Snažili jsme se proto řídit těmito zásadami a různé rozkazy a hlášení překládat stručně, věcně a srozumitelně. Ve většině případů nečinilo dodržování těchto zásad při překladu výraznější obtíže, protože je ctil již originál, bylo ale

---

¹⁰⁸ O'ROURKE, Ronald. Navy Ship Names: Background for Congress. CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Congress.gov* [online]. Updated July 28, 2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/RS/RS22478>

¹⁰⁹ Mahan class Destroyers (1935). *Naval Encyclopedia: Naval Warfare from Antiquity to this Day* [online]. c1997-2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://naval-encyclopedia.com/ww2/us/mahan-class-destroyers.php>

zapotřebí jim věnovat zvýšenou pozornost v případech, kdy bylo za potřebí více zasáhnout do obsahu konkrétní repliky.

Ukázkou této problematiky je například zakončení velké části replik adresovaných Krausovi pomocí *sir* je například: „Aye aye, sir.“ (O:16) Samotné *aye aye* jsme bez problémů převedli pomocí ekvivalentní české konvenční odpovědi *rozkaz*, ale v případě *sir* je vzhledem ke zmiňované zásadě stručnosti situace složitější. Nejpřirozeněji by zde asi působilo *pane kapitáne*, což podporuje výsledek z korpusu InterCorp pro dvojici výrazů *sir* a *kapitáne*.¹¹⁰ Takovéto řešení ale vnímáme jako odporující snaze o stručnost vyjadřování, a proto jej používáme pouze v případech, kdy se domníváme, že mluvčí vnímá zdvořilost jako přednější než stručnost, jako například v následující situaci:

Poručík Carling neudržel rovnováhu a narazil do Krause.

„Promiňte, pane kapitáne,“ řekl Carling. (P:49)

V případech, kde vnímáme stručnost jako důležitější, jsme použili pouhé *kapitáne* a v některých případech jsme při překladu *sir* zcela vypustili. Učinili jsme tak například u hlášení „Captain to the bridge, sir,“ (O:12) které jsme ve snaze zabránit zdvojení slova *kapitán* převedli jen jako: „Kapitán na můstek“ (P:38). Rovněž jsme také brali v potaz, čím je Krause pro mluvčího, tj. když jej komunikační důstojníci jiných lodí oslovují v originále *sir* není na místě, aby mu v češtině říkali *kapitáne*, jejich kapitánem je totiž někdo jiný. Krause tedy v našem překladu oslovují *veliteli*, protože pro ně je primárně velitelem doprovodu konvoje.

Rozkazem, u nějž je problematické přeložit jej věcně a srozumitelně, je například „Left standard rudder.“ (O:18) Tento rozkaz je totiž bez jakéhokoliv bližšího kontextu extrémně vágní, poněvadž „indikuje natočení kormidla [...] doleva od osy lodi o počet stupňů nutný

---

¹¹⁰ InterCorp v15. ÚSTAV ČESKÉHO NÁRODNÍHO KORPUSU. *Korpus.cz* [online]. [cit. 2023-07-30].

Dostupné z:

https://www.korpus.cz/kontext/view?maincorp=intercorp_v15_en&viewmode=align&pagesize=40&attr=word&attr_vmode=visible-kwic&base_viewattr=word&refs=%3Ddoc.id&q=~TOEAoUwgE0kE&cutoff=0

k vykonání obratu o standardním taktickém průměru.“¹¹¹ Tento rozkaz tedy může pro každou loď znamenat něco trochu jiného.¹¹² Vzhledem k tomu, že takovýto rozkaz není možné převést do češtiny se zachováním veškerých těchto nuancí a že je bezprostředně po něm zařazen další rozkaz „Steer course zero zero five“ (O:18) neboli „Kurz nula nula pět“ (P:43), který vlastně explicitně konstatuje zamýšlený efekt prvního rozkazu rozhodli jsme se jej zestručnit a přeložit jako „Kormidlo na levobok.“ (P:43)

Příkladem atypického rozkazu, který se vymyká v podstatě všem výše zmíněným zásadám je pokyn: „Go ride herd on the convoy on the starboard side.“ (O:34) Z kontextu je jasné, že se jedná o pokyn, aby recipient rozkazu usměrnil lodi na pravém křídle konvoje. Vytvořili jsme nový hovorově vyznívající rozkaz, který zachovává (ačkoliv o něco implicitněji) přirovnání konvoje ke stádu (v našem případě ovcí): „Zahrajte si na pravoboku konvoje na ovčáka.“ (P:55)

3.2.6. Míry a jednotky

Otázka jednotek u různých numerických údajů v textu není příliš komplikovaná, ale soudíme, že je zapotřebí vysvětlit naše na první pohled kuriozní rozhodnutí používat směsici metrických a imperiálních jednotek. Na prvním místě je potřeba zmínit *námořní míli* a *uzel*. Ačkoliv se může na první pohled zdát, že se jedná o jednotky patřící čistě do imperiálního systému, ve skutečnosti jsou to celosvětově uznávané jednotky používané v kontextu mořeplavby,¹¹³ a proto je ponecháváme i v překladu. Dodáváme, že ačkoliv ani originál ani překlad nespecifikuje, že mluví o *námořních milích*, jiné míle se pro měření vzdáleností na

---

¹¹¹ Manual of Commands and Orders 1945. NAVAL HISTORY AND HERITAGE COMMAND. *Naval History and Heritage Command* [online]. 2017 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.history.navy.mil/research/library/online-reading-room/title-list-alphabetically/m/manual-of-commands-and-orders-1945.html>. Citace přeložena autorem.

¹¹² Orders to the Helmsman - continued. INTEGRATED PUBLISHING. *Navyadministration.tpub.com* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://navyadministration.tpub.com/14067/css/Orders-To-The-Helmsman-Continued-20.htm>

¹¹³ What is the difference between a nautical mile and a knot? NATIONAL OCEANIC AND ATMOSPHERIC ADMINISTRATION. *National Ocean Service* [online]. Last updated: 01/20/23 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://oceanservice.noaa.gov/facts/nautical-mile-knot.html>

moři nepoužívají. U zbylých jednotek jsme volili metrický či imperiální systém v závislosti na konkrétním použití, ale primárně jsme se přikláněli k jednotkám použitým v originále (tj. většinou imperiálním), protože dle našeho názoru lépe dokreslují poetické ladění textu.

Nejvýraznější odchylkou od tohoto pravidla jsou jednotky použité u údajů o Krausově výšce a hmotnosti. Pasáž, v níž se tyto informace objevují, vyznívá jako, kdyby byla předčítána z lékařské zprávy:

... Commander George Krause of the United States Navy, age forty-two, height five feet nine, weight one hundred and fifty-five pounds, complexion medium, colour of eyes grey... (O:8)

V překladu jsme tedy pochopitelně zvolili jednotky, které tuto stylizaci nejlépe převedou, v tomto případě metrické:

...fregatního kapitána George Krause z Námořnictva Spojených států amerických: věk čtyřicet dva let, výška metr sedmdesát pět, váha sedmdesát kilogramů, světlá, lehce opálená pleť, šedé oči. (P:36)

Za zmínku stojí také jedna specifická kategorie numerických údajů, v němž dochází k míchání metrických a imperiálních jednotek i v originále, a to ráže zbraní. V námi překládané části textu jsou zmíněny dva typy zbraní, u nichž je uvedena ráže – „five-inch“ (O:42) a „forty-millimetre guns.“ (O:45) Důvodem pro tuto zdánlivou nekonzistentnost je fakt, že se jedná o oficiální označení ráží daných zbraní – pětipalcového děla s hlavní o délce 38 kalibrů a čtyřicetimilimetrového protiletadlového kanonu Bofors.¹¹⁴

3.2.7. Poetičnost

Co se převodu poetičnosti textu týče, je na místě nejprve připomenout, že jedním z aspektů textu přispívajících k jeho poetičnosti jsou biblické citáty, jejichž překladem jsme se zabývali již v oddílu 3.2.2. O našem přístupu k poetičnosti textu obecně lze říci, že spočíval v překladatelské metodě popsané v kapitole 3.1., jinými slovy v zachování co největšího množství unikátních rysů originálu. Toto

---

¹¹⁴ Mahan class Destroyers (1935). *Naval Encyclopedia: Naval Warfare from Antiquity to this Day* [online].

zachování pochopitelně nemůže být naprosté, protože přijatelnost (nebo i pouhá použitelnost) některých jevů se pochopitelně jazyk od jazyka liší. Vzhledem k výrazně vyšší poetičnosti textu prologu se zaměříme především na překladatelské problémy vyskytující se v něm. Rovněž se zde budeme zaměřovat na řešení těch projevů poetičnosti, u nichž došlo k výraznějším odchýlení od originálu, a jevy, u nichž k takovému odchýlení nedošlo, budeme zmiňovat jen okrajově.

U prostředků rytmizace prózy došlo v překladu k určité nivelizaci, a to i navzdory naší snaze co nejvíce zachovat ráz původního textu. V překladu sice používáme kompletní škálu interpunkce jako v originále (čárky, pomlčky, středníky a tečky), ale projevuje zde určitá tendence preferovat pro češtinu obvyklejší čárky a tečky. Čárky jsme oproti originálu používali například na některých místech, kde byl v angličtině použit středník, a tečky jsme aplikovali na místech, kde bylo zapotřebí rozdělit z důvodu přehlednosti delší souvětí. Oba tyto postupy ilustruje například následující úryvek:

The line where the watery sky met the grey sea was not well defined; it was as if the cheerless clouds grew denser out towards that circle until at the final meeting, all the way round, there was not an abrupt transition, but a simple mingling of twin elements. (O:1)

Linie, v níž se vodnatá obloha stýkala s šedým mořem, nebyla zcela zřetelná, jako kdyby pochmurné mraky všude kolem jen postupně houstly směrem dolů k onomu kruhu, dokud se konečně nesetkaly s hladinou. V tom místě ale nebyl žádný jasný předěl, jen pouhé mísení dvou živlů. (P:32)

Podobně jsme do určité míry omezili opakování slov ve výčtech, protože čeština nemá pro tento jev takovou toleranci jako angličtina. V některých případech se nám dařilo toto opakování držet blízké originálu, například:

That might have been expected by the experienced observer even if **each** ship had been a mere machine not subject to human direction, because **every** ship was different from her neighbours; **each** reacted slightly differently at the application of the rudder, **each** was influenced in a different way by the waves which met her from dead ahead, or on the bow, or on the beam, and **each** was variously influenced by the wind. (O:3)

Zkušený pozorovatel by mohl něco takového očekávat, i kdyby **každá** loď byla pouhým strojem a neřídili ji lidé, **každá** se totiž lišila od těch kolem ní, **každá** reagovala jinak na pohyby kormidla, **každá** se jinak vypořádávala s vlnami, které do ní narážely zepředu, šikmo nebo ze strany, a **každou** jinak ovlivňoval vítr. (P:33)

Některá opakování by ale nejspíše nebyla pro češtinu únosná a musela doznat výraznějších změn. Problematické bylo konkrétně opakování slova *men* (či *men's*), jako v tomto případě:

Men's hands turned wheels, **men's** eyes watched the gauges, **men's** skill kept the compass needles steady on the cards. All kinds of **men**, of slow reactions and of fast, cautious **men** and reckless **men**, **men** of vast experience and **men** of almost none; and the differences between the **men** were of more importance than the differences between the ships... (O:4)

To ruce **lidí** otáčely kormidly, **jejich** oči sledovaly různé ukazatele, **jejich** dovednosti hlídaly, aby ručička kompasu ukazovala na mapě tam, kam má. A tito **lidé** byli rozmanití: **lidé** s rychlými i s pomalými reflexy, **lidé** opatrní i zbrklí, **lidé** se spoustou zkušeností i s takřka žádnými. A tyto rozdíly byly ještě podstatnější než ty mezi loděmi... (P:34)

Jako problematicky převeditelná se ukázala i inverze ve frázi „a world unknown and unexplored.“ (O:1) Na druhou stranu aliteraci v našem řešení „neznámý, neprozkoumaný svět“ (P:32) nebyl problém zachovat. Úspěšně jsme rovněž zachovali obraznost a metaforičnost textu, ačkoliv někdy si tyto jevy vyžádali určitou transformaci, jako například:

... to be visited not by men but perhaps by their dead bodies encased in and made part of the **iron coffins of their crushed-in ships**. (O:1)

... do nějž se živí lidé nepodívají, snad jen jejich mrtvá těla uvězněná v **rozdrcených lodích, oněch železných rakvích**, jejichž součástí navždy zůstanou. (P:32)

V souladu se stylem originálu jsme obecně užívali stylisticky vyšší lexikální prostředky, jako je například spojka *jenž* nebo ukazovací zájmeno *ono*. Rovněž jsme se snažili kompenzovat nevyhnutelné stylistické ztráty tím, že jsme na příhodných místech používali o něco knižnější či neotřeleji znějící výrazy, než se vyskytovaly v originále, například: „dávaly na odiv svou **bezbřehou** sílu“ (P:32) namísto „demonstrating its **unlimited** power“ (O:2) nebo „lodě byly stejně **rozličné** jako jejich pohyby“ (P:33) namísto „the ships were **diversified** like their motions“ (O:2).

Závěr

V této diplomové práci jsme se zabývali románem *The Good Shepherd* a jeho autorem C. S. Foresterem. V první části této práce jsme vytvořili stručné pojednání o autorově životě a díle založené na dostupných pramenech, přičemž jsme věnovali pozornost i existujícím překladům jeho tvorby. V rámci tohoto našeho zájmu o autorovo dílo v originále a v překladu jsme vypracovali vlastní soupis jeho děl a jejich překladů založený na syntéze a korekci dat z existujících soupisů. Následně jsme provedli podrobnou stylistickou analýzu zaměřenou na nejvýraznější prvky stylu románu *The Good Shepherd*. V ní jsme rozebrali hlavní principy výstavby románu střídání a prolínání různých typů pasáží, specifický styl vyprávění a typ vypravěče a přístup k internímu monologu protagonisty. Podívali jsme se, jak je hlavní hrdina charakterizován tímto interním monologem, a to díky jeho logické výstavbě a častým citacím biblických veršů. Zaměřili jsme se také na typické jevy utvářející značnou poetičnost prologu románu – rytmičtější prózy, opakování, výčty, aliterace, metafory, inverze a celkovou obraznost. A v neposlední řadě jsme také krátce zmínili použité lexikum, jeho vyšší stylistické zařazení, knižní slovní zásobu v prologu a častý výskyt terminologie v hlavní části románu. V rámci úvodní studie jsme také probrali faktory ovlivňující šanci na publikaci českého překladu daného románu, jako je například stav českého trhu s překladovou literaturou, a pokusili jsme se kontaktovat potenciálního nakladatele. Tato snaha bohužel skončila neúspěšně, bez jakékoliv reakce, ale domníváme se, že i to vypovídá o praktikách na českém překladovém trhu.

Druhou část naší práce tvoří překlad vybrané části románu *The Good Shepherd*, a to prolog a značná část první kapitoly. K tomuto převodu jsme přistupovali se snahou maximálně zachovat charakteristické znaky originálu a zprostředkovat potenciálnímu čtenáři co nejautentičtější zážitek. V prologu jsme se potýkali s lyrickým úvodem textu a v hlavní části překladu se značným množstvím terminologie a stupňující se dynamičností děje.

Ve třetí části naší práce jsme se pak zaměřili na námi použitou překladatelskou metodu a podrobně jsme rozebrali nejvýznamnější překladatelské problémy a jejich řešení. Mezi ně se řadí již samotný název románu, přístup k biblickým citacím v něm obsaženým, řešení terminologických problémů v kontextu beletrie, český překlad pro naše prostředí netypických (tj. námořních) rozkazů v přímé řeči a některé problémovější aspekty poetičnosti textu.

Naším cílem bylo touto prací (a především jejími prvními dvěma částmi) přispět k české recepci C. S. Forestera a jeho díla, o níž se domníváme, že neodpovídá významu tohoto autora. Limitujícím faktorem toho, do jaké míry jsme tento cíl naplnili, či mohli naplnit, byl omezený rozsah pozornosti, jíž jsme mohli vzhledem k mnohostrannosti naší práce věnovat jednotlivým dílčím tématům, ale i tak jsme toho názoru, že jsme byli v této oblasti relativně úspěšní. Za nejméně úspěšný aspekt našeho snažení pak musíme jednoznačně označit pokusy směřovat k potenciálnímu vydání českého překladu celého románu, které se především z důvodu evidentního nezájmu ze strany nakladatelství momentálně jeví jako krajně nepravděpodobné. Tato situace by se samozřejmě mohla výhledově změnit, ale v současnosti se nám pod vlivem této zkušenosti šance na vydání našeho překladu jeví jako mizivé.

Bibliografie

Primární literatura

FORESTER, C. S. *The Good Shepherd*. London: Penguin Books, 2021. ISBN 978-0-241-47527-0.

Sekundární literatura

- A Pawn Among Kings. GOODREADS. *Goodreads.com* [online]. c2022 [cit. 2022-06-01]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/show/56941950-a-pawn-among-kings>
- BASSNETT, Susan a André LEFEVERE. *Constructing Cultures: Essays on Literary Translation*. Clevedon: Multilingual Matters, 1998. ISBN 1-85359-353-2.
- BIBLE GATEWAY. *Biblegateway.com* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.biblegateway.com/>
- Bible: Český ekumenický překlad*. 17. vydání (4. opravené vydání). Praha: Česká biblická společnost, 2008. ISBN 978-80-85810-75-2.
- C S Forester. *Encyclopedia.com* [online]. c2019 [cit. 2022-06-01]. Dostupné z: <https://www.encyclopedia.com/people/literature-and-arts/english-literature-20th-century-present-biographies/c-s-forester>
- C S Forester. FANTASTIC FICTION. *Fantasticfiction.com* [online]. c1999-2023 [cit. 2023-07-29] Dostupné z: <https://www.fantasticfiction.com/f/c-s-forester/>
- C. S. Forester - UKAŽ. UNIVERZITA KARLOVA. *UKAŽ* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: https://cuni.primo.exlibrisgroup.com/permalink/420CKIS_INST/1ustijj/alma990006330220106986
- C. S. Forester Books in Order. BOOK SERIES IN ORDER. *Bookseriesinorder.com* [online]. [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.bookseriesinorder.com/c-s-forester/>
- C. S. FORESTER SOCIETY. *C. S. Forester Society* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://csforester.wordpress.com/>
- Cecil Louis Troughton Smith. DATABÁZE KNIH. *Databazeknih.cz* [online]. c2008-2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/vydane-knihy/cecil-louis-troughton-smith-1858>
- CLEMENS, Theo. Searching for the Good Shepherd. *Nederlands archief voor kerkgeschiedenis / Dutch Review of Church History* [online]. 2003 (Vol. 83) [cit. 2023-07-03]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/24012935>
- Český ekumenický překlad. ČESKÉ BIBLICKÁ SPOLEČNOST. *České biblická společnost* [online]. c2008 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <http://www.dumbible.cz/web/cs/vydavatelstvi/cesky-ekumenicky-preklad>
- DASGUPTA, Soumyajit. What are Ship Prefixes for Naval and Merchant Vessels? MARINE INSIGHT. *Marine Insight* [online]. c2010-2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.marineinsight.com/types-of-ships/what-are-ship-prefixes-for-naval-and-merchant-vessels/>
- Deck Officers. SOLENT UNIVERSITY SOUTHAMPTON. *Warsash Maritime School* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://maritime.solent.ac.uk/careers/career-progression-and-advice/deck-officers>

- DOLEŽALOVÁ, Monika. Národní klenot. GALILEO CORPORATION. *Bible kralická: Oficiální internetové stránky* [online]. c2023 Poslední aktualizace: 19. 6. 2022 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.bible-kralicka.cz/o-bibli/narodni-klenot/>
- ENCYCLOPEDIA BRITANNICA. *Britannica.com* [online]. c2022 [cit. 2022-06-28]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Battle-of-the-Atlantic>
- ERF. *Bibleserver.com* [online]. c2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.bibleserver.com/>
- FORESTER, C. S. *Long Before Forty* [online]. London: Michael Joseph, 1967 [cit. 2022-06-15]. Dostupné z: <https://www.fadedpage.com/showbook.php?pid=20190709>
- FORESTER, John. *Novelist and Storyteller: The Life of C. S. Forester Vol. 1* [online]. Lemon Grove, California: John Forester, 2001 [cit. 2023-07-30]. ISBN 0-940558-05-X. Dostupné z: <https://archive.org/details/noveliststorytel0001fore/mode/2up>
- FORESTER, John. *Novelist and Storyteller: The Life of C. S. Forester Vol. 2* [online]. Lemon Grove, California: John Forester, 2001 [cit. 2022-06-15]. ISBN 0-940558-06-8. Dostupné z: <https://archive.org/details/noveliststorytel0002fore/mode/2up>
- Google Ngram Viewer. ALPHABET. *Google Books Ngram Viewer* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: https://books.google.com/ngrams/graph?content=voice+tube%2Cspeaking+tube&year_start=1800&year_end=2019&corpus=en-2019&smoothing=3&case_insensitive=true
- GORMAN, Robert F. C. S. Forester. *Great Lives from History: The 20th Century, 1901-2000* [online]. Pasadena (California): Salem Press, c2008 [cit. 2022-06-01]. ISBN 978-1-58765-346-9. Dostupné z: https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=e000xww&AN=253533&lang=c&site=ehost-live&ebv=EB&ppid=pp_1283
- Greyhound by C. S. Forester, c2023. PENGUIN RANDOM HOUSE. *Penguinrandomhouse.ca* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.penguinrandomhouse.ca/books/605574/greyhound-by-c-s-forester/9781405949170>
- HANKS, Patrick, ed. *Dictionary of American Names: Volume 2* [online]. New York: Oxford University Press, 2003 [cit. 2023-07-30]. ISBN 0-19-516558-6. Dostupné z: https://archive.org/details/dictionaryofamer0000unse_u7y8/mode/1up
- How Long Does Copyright Protection Last? U.S. COPYRIGHT OFFICE. *Copyright.gov* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.copyright.gov/help/faq/faq-duration.html>
- HRBEK, Jaroslav a Ivan HRBEK. *Námořní válka vrcholí: Od obléhání Malty k boji u Severního mysu*. Praha: Naše vojsko, 1995. ISBN 80-206-0443-X.
- CHALOUPSKÝ, Ladislav, Problematika překladu vojenských hodností, *Vojenské rozhledy*, 2012, roč. 21 (53), č. 3, s. 89–105, ISSN 1210-3292 Dostupné z: <https://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/problematika-prekladu-vojenskych-hodnosti>
- Illustration of ship motion, showing roll, pitch, and yaw, the three rotational degrees of freedom. RESEARCH GATE. *Researchgate.net* [online]. c2008-2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/figure/Illustration-of-ship-motion-showing-roll-pitch-and-yaw-the-three-rotational-degrees_fig1_311662283
- JORDAN, Joseph M. Reverend Vs. Minister Vs. Pastor (How are they Different). CHRISTIAN FAITH GUIDE. *Christianfaithguide.com* [online]. c2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://christianfaithguide.com/reverend-vs-minister-vs-pastor/>
- KARLÍK, Petr, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. *Nový encyklopedický slovník češtiny online* [online]. Brno: Masarykova univerzita, c2012-2020 [cit. 2023-07-31]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/>

- King James Version. KING JAMES BIBLE ONLINE. *Kingjamesbibleonline.org* [online]. c2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.kingjamesbibleonline.org/King-James-Version/>
- LEECH, Geoffrey a Mick SHORT. *Style in Fiction: A Linguistic Introduction to English Fictional Prose*. 2nd edition. Harlow: Pearson, 2007. ISBN 978-0-582-78409-3.
- LEVÝ, Jiří. *Umění překladau*. 4. Praha: Apostrof, 2012. ISBN 978-80-87561-15-7.
- LIFE.CHURCH. *Bible.com* [online]. c2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.bible.com/cs>
- LUIKKONEN, Petri. C.S. Forester. *Authorscalendar.info* [online]. c2008-2017 [cit. 2022-06-01]. Dostupné z: <http://authorscalendar.info/forester.htm>
- Mahan class Destroyers (1935). *Naval Encyclopedia: Naval Warfare from Antiquity to this Day* [online]. c1997-2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://naval-encyclopedia.com/ww2/us/mahan-class-destroyers.php>
- MERRIAM-WEBSTER. *Merriam-Webster.com* [online]. c2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/>
- Naming convention for describing objects relative to the vessel's heading. EOCEANIC. *Eoceanic.com* [online]. c2006-2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: https://eoceanic.com/sailing/tips/35/333/naming_convention_for_describing_objects_relative_to_the_vessel%27s_heading/
- NAVAL HISTORY AND HERITAGE COMMAND. *Naval History and Heritage Command* [online]. 2020 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.history.navy.mil/>
- Naval Sonar: Chapter 12. SAN FRANCISCO MARITIME NATIONAL PARK ASOCIATION. *Maritime.org* [online]. c2013 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://maritime.org/doc/sonar/chap12.php>
- NEWMARK, Peter. *A Textbook of Translation*. Shanghai: Prentice Hall, 1988. ISBN 0-13-912593-0.
- NORD, Christiane. *Text Analysis in Translation: Theory, Methodology and Didactic Application of a Model for Translation-Oriented Text Analysis*. Amsterdam: Rodopi, 1991. ISBN 90-5183-311-3.
- Nurse Cavell: A Play in Three Acts. ALPHABET. *Knihy Google* [online]. [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=t9dzAgAAQBAJ&printsec=frontcover&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
- Online katalog Národní knihovny ČR. *Národní knihovna České republiky* [online]. c2014 [cit. 2022-06-05]. Dostupné z: <https://bit.ly/3NU5U1Z>
- Orders to the Helmsman - continued. INTEGRATED PUBLISHING. *Navyadministration.tpub.com* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://navyadministration.tpub.com/14067/css/Orders-To-The-Helmsman-Continued-20.htm>
- O'ROURKE, Ronald. Navy Ship Names: Background for Congress. CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Congress.gov* [online]. Updated July 28, 2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/RS/RS22478>
- Pelorus. OXFORD UNIVERSITY PRESS. *Oxford Reference* [online]. c2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/oi/authority.20110803100314645;jsessionid=8D296EC5232C9E4B0B67D4C55E28E77B>
- TOURY, Gideon. *Descriptive Translation Studies – and Beyond*. 2. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2012. ISBN 978 90 272 2448 4.

- TRANSLATION CENTRE FOR THE BODIES OF THE EUROPEAN UNION. *IATE: European Union Terminology* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://iate.europa.eu/home>
- ÚSTAV ČESKÉHO NÁRODNÍHO KORPUSU. *Korpus.cz* [online]. c2015 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.korpus.cz/>
- ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY. *Internetová jazyková příručka* [online]. c2008-2023 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/>
- ÚSTAV TRANSLATOLOGIE FF UK A KATEDRA ANGLISTIKY A AMERIKANISTIKY FF MU. *Databáze českého uměleckého překladu* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.databaze-prekladu.cz/>
- Velký slovník: anglicko – český, česko – anglický*. Brno: Lingea, 2006. ISBN 80-903381-4-3.
- WALLENFELDT, Jeff. Life of C.S. Forester?. *Britannica Beyond* [online]. 2021 [cit. 2022-06-01]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20220630072504/https://beyond.britannica.com/life-of-c-s-forester> V době citace bylo dostupné na původní adrese: <https://beyond.britannica.com/life-of-c-s-forester>
- What is copyright? THE BRITISH LIBRARY. *British Library* [online]. [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://www.bl.uk/business-and-ip-centre/articles/what-is-copyright>
- What is the difference between a nautical mile and a knot? NATIONAL OCEANIC AND ATMOSPHERIC ADMINISTRATION. *National Ocean Service* [online]. Last updated: 01/20/23 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: <https://oceanservice.noaa.gov/facts/nautical-mile-knot.html>
- Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, c2001-2022 [cit. 2023-07-30]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page
- WILDEN, Mark. *C. S. Forester: A Bibliography*. Last updated September 04, 2006 [online]. [cit. 2023-07-29] Dostupné z: https://csforester.files.wordpress.com/2016/02/wilden_bibliography.pdf

Přílohy

Příloha 1: Text originálu

Příloha 1 je vzhledem ke svému obsahu uložena v samostatném souboru.

Příloha 2: Soupis děl a překladů

Tento soupis vychází ze seznamu autorových děl dostupného na webových stránkách C. S. Forester Society,¹ pokud není u dané informace uvedeno jinak, pochází z tohoto zdroje. Zdroje v této příloze jsou číslovány nezávisle na zbytku práce. U nepřeložených titulů je v hranatých závorkách uveden pracovní překlad jejich názvu, publikované překlady jsou uvedeny pod záznamem originálního díla. Pro přehlednost zde neuvádíme povídky nebo jiná krátká díla, souhrnná vydání titulů obsažených v seznamu, ani antologie, které obsahují více děl jiných autorů, či tituly u nichž byl Forester pouze editorem či autorem předmluvy.

- 1924 *A Pawn Among Kings* [Pěšec mezi králi]; B²
1924 *The Paid Piper* [Zaplacený dudák]; B³
1924 *Napoleon and his Court* [Napoleon a jeho dvůr]; F⁴
1925 *Josephine, Napoleon's Empress* [Josefína, Napoleonova císařovna]; F⁵
1926 *Payment Deferred* [Pozdržená platba]; B⁶
1927 *Love Lies Dreaming* [Láska leží ve snech]; B⁷
1927 *The Wonderful Week / One Wonderful Week (USA)*⁸ [Úžasný týden]; B⁹
1927 *Victor Emanuel II and the Union of Italy* [Viktor Emanuel II a sjednocení Itálie]; F¹⁰
1928 *The Shadow of the Hawk / The Daughter of the Hawk (USA)*¹¹ [Stín jestřába]; B¹²
1928 *Louis XIV, King of France and Navarre* [Ludvík XIV., král francouzský a navarrský]; F¹³
1929 *Brown on Resolution / Single-Handed (USA)*¹⁴ [Brownovo odhodlání]; B¹⁵
1929 *Nelson / Lord Nelson (USA)*¹⁶ [Nelson]; F¹⁷
1929 *The Voyage of Annie Marble* [Plavba Annie Marble]; A¹⁸
1930 *Plain Murder* [Prostá vražda]; B¹⁹
1930 *The Annie Marble in Germany* [Annie Marble v Německu]; A²⁰
1931 *Two-and-Twenty* [Dva a dvacet]; B²¹
1931 *U 97* [U-97]; B, D²²
1932 *Death to the French / Rifleman Dodd (USA)*²³ [Smrt Francouzům]; B²⁴
1933 *The Gun* [Kanón]; B²⁵
1933 *Nurse Cavell* [Sestra Cavellová] (spoluautor C. E. Bechhofer Roberts);²⁶ B, D²⁷
1934 *The Peacemaker* [Mírotvůrce]; B²⁸
1935 *The African Queen*; B²⁹
1993 *Africká královna* (překlad Věra Hrubá)³⁰
1936 *The General*; B³¹
1937 *Generál* (překlad František Heller)³²
1936 *The Marionettes at Home* [Domov marionet]; B³³
1937 *The Happy Return / Beat to Quarters (USA)*; ³⁴ B; H³⁵
1947 *Šťastný návrat* (překlad A. J. Urban)³⁶
1998 *Šťastný návrat* (překlad Leonid Křížek)³⁷
1938 *Ship of the Line / A Ship of the Line (USA)*; ³⁸ B, H³⁹
1948 *Řadová loď* (překlad A. J. Urban)⁴⁰
2004 *Řadová loď* (překlad Leonid Křížek)⁴¹

- 1938 *Flying Colours*; B, H⁴²
 1948 *S vlajicemi prapory* (překlad A. J. Urban a Arnošt Šulc)⁴³
 1940 *The Earthly Paradise / To the Indies* (USA)⁴⁴ [Pozemský ráj]; B⁴⁵
 1941 *The Captain from Connecticut* [Kapitán z Connecticutu]; B⁴⁶
 1942 *Poo-Poo and the Dragons* [Pů-pů a draci]; B⁴⁷
 1943 *The Ship*; B⁴⁸
 1948 *Křižník Artemis* (překlad K. B. Palkovský, doslov A. J. Urban)⁴⁹
 1993 *Křižník Artemis* (překlad Ivan Hrbek)⁵⁰
 1944 *The Bedchamber Mystery* [Záhada v ložnici];⁵¹ B, S⁵²
 1945 *The Commodore / Commodore Hornblower* (USA);⁵³ B, H⁵⁴
 1949 *Velitel eskadry* (překlad Arnošt Šulc)⁵⁵
 1946 *Lord Hornblower* [Lord Hornblower]; B, H⁵⁶
 1948 *The Sky and the Forest* [Nebe a les]; B⁵⁷
 1950 *Mr Midshipman Hornblower*; B, H⁵⁸
 2021 *Kadet Hornblower* (překlad Leonid Křížek)⁵⁹
 1950 *Randall and the River of Time* [Randall a řeka času]; B⁶⁰
 1952 *Lieutenant Hornblower*; B, H⁶¹
 1972 *Poručík Hornblower* (překlad Svetozár Šimko)⁶²
 1953 *Hornblower and the Atropos* [Hornblower a HMS Atropos]; B, H⁶³
 1953 *The Barbary Pirates* [Berberští piráti];⁶⁴ B⁶⁵
 1954 *The Nightmare* [Noční můra]; B, S⁶⁶
 1955 *The Good Shepherd / Greyhound*⁶⁷ [Dobrý pastýř]; B⁶⁸
 1957 *The Naval War of 1812 / The Age of Fighting Sail* (USA)⁶⁹ [Námořní boje za britsko-americké války]; F⁷⁰
 1958 *Hornblower in the West Indies / Admiral Hornblower in the West Indies* (USA)⁷¹ [Hornblower v Karibiku]; B, H⁷²
 1959 *Hunting the Bismarck / The Last Nine days of the Bismarck* (USA) / *Sink the Bismarck!*⁷³ [Potopte Bismarck!]; B⁷⁴
 1962 *Hornblower and the Hotspur*; B, H⁷⁵
 2023 *Hornblower a HMS Hotspur*⁷⁶
 1964 *The Hornblower Companion* [Příručka k Hornblowerovi]; B, H⁷⁷
 1967 *Hornblower and the Crisis / Hornblower During the Crisis* (USA)⁷⁸ [Hornblower a krize]; B, H, N, P⁷⁹
 1967 *Long Before Forty* [Dlouho před čtyřiceti]; A⁸⁰
 1969 *The Man in the Yellow Raft* [Muž ve žlutém člunu]; B, P, S⁸¹
 1970 *Gold From Crete* [Zlato z Kréty];⁸² B, P, S⁸³
 1976 *Hornblower One More Time* [Ještě jednou Hornblower]; B, H, P, S⁸⁴
 2011 *The Pursued* [Pronásledovaný]; B, P⁸⁵

A = Autobiografické

B = Beletrie

D = Divadelní hra

F = Literatura faktu

H = Hornblower

N = Nedokončené

P = Vydáno posmrtně

S = Sběrka povídek

¹ C. S. FORESTER SOCIETY. Books. *C. S. Forester Society* [online]. [cit. 2023-07-29] Dostupné z: <https://csforester.wordpress.com/c-s-forester/books/bibliography/>

-
- ² C S Forester. FANTASTIC FICTION. *Fantasticfiction.com* [online]. c1999-2023 [cit. 2023-07-29] Dostupné z: <https://www.fantasticfiction.com/f/c-s-forester/>
- ³ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁴ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁵ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁶ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁷ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁸ WILDEN, Mark. *C. S. Forester: A Bibliography*. Last updated September 04,2006 [online]. [cit. 2023-07-29] Dostupné z: https://csforester.files.wordpress.com/2016/02/wilden_bibliography.pdf
- ⁹ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ¹⁰ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ¹¹ WILDEN, Mark.
- ¹² C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ¹³ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ¹⁴ WILDEN, Mark.
- ¹⁵ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ¹⁶ WILDEN, Mark.
- ¹⁷ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ¹⁸ WILDEN, Mark.
- ¹⁹ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ²⁰ WILDEN, Mark.
- ²¹ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ²² C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ²³ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ²⁴ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ²⁵ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ²⁶ WILDEN, Mark.
- ²⁷ Nurse Cavell: A Play in Three Acts. ALPHABET. *Knihy Google* [online]. [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=t9dzAgAAQBAJ&printsec=frontcover&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
- ²⁸ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ²⁹ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ³⁰ Africká královna. ÚSTAV TRANSLATOLOGIE FF UK A KATEDRA ANGLISTIKY A AMERIKANISTIKY FF MU. *Databáze českého uměleckého překladu* [online]. c2008-2023, Datum importu údajů: 15. 7. 2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.databaze-prekladu.cz/preklad/000082119>
- ³¹ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ³² Generál. ÚSTAV TRANSLATOLOGIE FF UK A KATEDRA ANGLISTIKY A AMERIKANISTIKY FF MU. *Databáze českého uměleckého překladu* [online]. c2008-2023, Datum importu údajů: 15. 7. 2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.databaze-prekladu.cz/preklad/000028634>
- ³³ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ³⁴ WILDEN, Mark.
- ³⁵ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ³⁶ Šťastný návrat. ÚSTAV TRANSLATOLOGIE FF UK A KATEDRA ANGLISTIKY A AMERIKANISTIKY FF MU. *Databáze českého uměleckého překladu* [online]. c2008-2023, Datum importu údajů: 15. 7. 2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.databaze-prekladu.cz/preklad/000026369>
- ³⁷ Šťastný návrat. ÚSTAV TRANSLATOLOGIE FF UK A KATEDRA ANGLISTIKY A AMERIKANISTIKY FF MU. *Databáze českého uměleckého překladu* [online]. c2008-2023, Datum importu údajů: 15. 7. 2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.databaze-prekladu.cz/preklad/000088245>
- ³⁸ WILDEN, Mark.
- ³⁹ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁴⁰ Řadová loď. ÚSTAV TRANSLATOLOGIE FF UK A KATEDRA ANGLISTIKY A AMERIKANISTIKY FF MU. *Databáze českého uměleckého překladu* [online]. c2008-2023, Datum importu údajů: 15. 7. 2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.databaze-prekladu.cz/preklad/000026521>
- ⁴¹ Řadová loď. DATABÁZE KNIH. *Databazeknih.cz* [online]. c2008-2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/hornblower-radova-lod-33914>
- ⁴² C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁴³ S vlajícemi prapory. ÚSTAV TRANSLATOLOGIE FF UK A KATEDRA ANGLISTIKY A AMERIKANISTIKY FF MU. *Databáze českého uměleckého překladu* [online]. c2008-2023, Datum importu údajů: 15. 7. 2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.databaze-prekladu.cz/preklad/000027668>
- ⁴⁴ WILDEN, Mark.
- ⁴⁵ C S Forester. FANTASTIC FICTION.

-
- ⁴⁶ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁴⁷ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁴⁸ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁴⁹ Křižník Artemis. ÚSTAV TRANSLATOLOGIE FF UK A KATEDRA ANGLISTIKY A AMERIKANISTIKY FF MU. *Databáze českého uměleckého překladu* [online]. c2008-2023, Datum importu údajů: 15. 7. 2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.databaze-překladu.cz/překlad/000026514>
- ⁵⁰ Křižník Artemis. ÚSTAV TRANSLATOLOGIE FF UK A KATEDRA ANGLISTIKY A AMERIKANISTIKY FF MU. *Databáze českého uměleckého překladu* [online]. c2008-2023, Datum importu údajů: 15. 7. 2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.databaze-překladu.cz/překlad/000080257>
- ⁵¹ WILDEN, Mark.
- ⁵² The Bedchamber Mystery. GOODREADS. *Goodreads.com* [online]. c2023 [cit. 2023-07-31]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/show/52336739-the-bedchamber-mystery>
- ⁵³ WILDEN, Mark.
- ⁵⁴ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁵⁵ Velitel eskadry. ÚSTAV TRANSLATOLOGIE FF UK A KATEDRA ANGLISTIKY A AMERIKANISTIKY FF MU. *Databáze českého uměleckého překladu* [online]. c2008-2023, Datum importu údajů: 15. 7. 2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.databaze-překladu.cz/překlad/000121875>
- ⁵⁶ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁵⁷ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁵⁸ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁵⁹ Kadet Hornblower. DATABÁZE KNIH. *Databazeknih.cz* [online]. c2008-2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/hornblower-kadet-hornblower-469565>
- ⁶⁰ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁶¹ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁶² Poručík Hornblower. DATABÁZE KNIH. *Databazeknih.cz* [online]. c2008-2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/hornblower-porucik-hornblower-227589>
- ⁶³ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁶⁴ WILDEN, Mark.
- ⁶⁵ FANTASTIC FICTION.
- ⁶⁶ The Nightmare by C S Forester. FANTASTIC FICTION. *Fantasticfiction.com* [online]. c1999-2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.fantasticfiction.com/f/c-s-forester/nightmare.htm>
- ⁶⁷ C. S. Forester. BOOK SERIES IN ORDER. *Bookseriesinorder.com* [online]. [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.bookseriesinorder.com/c-s-forester/>
- ⁶⁸ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁶⁹ WILDEN, Mark.
- ⁷⁰ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁷¹ WILDEN, Mark.
- ⁷² C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁷³ WILDEN, Mark.
- ⁷⁴ Tento titul bývá kategorizován jako literatura faktu. Toto zařazení ale po nahlédnutí do textu považujeme za chybné.
- ⁷⁵ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁷⁶ Hornblower a HMS Hotspur. DATABÁZE KNIH. *Databazeknih.cz* [online]. c2008-2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/hornblower-hornblower-a-hms-hotspur-510333>
- ⁷⁷ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁷⁸ WILDEN, Mark.
- ⁷⁹ Hornblower and the Crisis. WIKIMEDIA FOUNDATION. *Wikipedia: The Free Encyclopedia* [online]. last edited on 2 June 2023, at 13:49 (UTC) [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Hornblower_and_the_Crisis
- ⁸⁰ Long Before Forty. *Fadedpage.com* [online]. [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.fadedpage.com/showbook.php?pid=20190709>
- ⁸¹ C S Forester. FANTASTIC FICTION.
- ⁸² WILDEN, Mark.
- ⁸³ Gold From Crete by C S Forester. FANTASTIC FICTION. *Fantasticfiction.com* [online]. c1999-2023 [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.fantasticfiction.com/f/c-s-forester/gold-from-crete.htm>
- ⁸⁴ WILDEN, Mark.
- ⁸⁵ C. S. Forester. WIKIMEDIA FOUNDATION. *Wikipedia: The Free Encyclopedia* [online]. last edited on 2 June 2023, at 13:49 (UTC) [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/C._S._Forester